

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Liber Primvs. De Præstantia Instituti Societatis Iesu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

mentarios ante quadraginta annos intulerit, magnam rerum Societatis cognitionem, perfectamque Instituti nostri notitiam comparauit. Quam ob rem Summi Societatis nostræ viri, cum adhuc Romæ degeret, eum Calepinum Societatis appellabant, & ipse Petrus Rybadeneira S. Ignatij discipulus, eiusque vitæ scriptor eximus, per literas ex Hispania missas, ab eo multa, de S. P. N. Ignatij rebus acceperat, pro tertia editione vitæ illius. Quæ igitur à tanti nominis viro, omnibus Regni Ordinibus, in nostra Polona Republica carissimo in priuatam nostrorum utilitatem sunt conscripta, à me verò pro publico, nostram Societatem amantium solatio sunt edita, non dubio assensu, Lector Amice, accipies. Vale. Vlna, in Academico Collegio Societatis Iesu. Anno Domini 1644. die S. P. N. Ignatio Sacro.

LIBER PRIMVS.

De Præstantia Instituti Societatis Iesu.

CAPVT PRIMVM.

Institutum Societatis Iesu quoad substantialia, & quedam non substantialia est S. Ignatio diuinitus reuelatum, & ab eo propheticè prædictum multo antequam Societatem Iesu Parisiis inchoasset, & Romæ fundasset.

IN Instituto Societatis Iesu tria possunt considerari, & veluti in tres partes distribui. Primò, sunt quedam veluti essentialia, & substantiales partes Instituti. Secundò, sunt aliæ non essentialia, stabiles tamen, & omninò necessariae, & vbique obseruandæ. Tertio, sunt aliæ veluti accidentales, quæ pro ratione locorum, temporum, nationum, variari ac mutari, & cum debita causa & dispensatione, etiam aliquando omitti, seu non seruari possunt. Conabor ergo in primis huius Opusculi capitibus ostendere, S. Ignatio & essentialia, & quedam non essentialia esse diuinitus reuelata propriè & Theologicè dictâ reuelatione Propheticâ & quidem reuelatione supremi ordinis & gradus, & ab eo multo ante inchoatam Parisiis, & fundatam Romæ Societatem prædicta.

inquit, qui omnium Sanctorum vitas, & ortus omnium Ordinum progressionemque legerat, sciscitatus est aliquando Ignatius quod eius esset, de Regulis illorum Patrum, Constitutionibusque iudicium, qui Authores ipsarum Religionum atque Parentes extiterunt: num scilicet qua literis mandassent, posterisque suis tradidissent, ea omnia per reuelationem accepissent: Cui Iacobus propius fidei esse respondit, grauisima & maxima quoque Instituti cuiusque quasi fundamenta, à Deo, qui omnium Religionum fons est, Patribus illis tradita fuisse diuinitus, reliqua, quæ minora sunt, & naturam ipsam Religionis propriè non attingunt, Deum prudentiæ illorum, qui leges considerant, iudiciorum, reliquisse. Sicut etiam fecisse videmus cum Pastoribus ac Principibus Ecclesie, in his quæ ad eius pertinent gubernationem. Tunc Ignatius, secum planè sentio. Hinc Pater Ribadeneira, hanc conclusionem meritò deducit. Ex quo, inquit, conicere licet, quæ propria sunt & præcipua nostra Societatis firmamenta, ea Ignatium diuinitus accepisse. Cum vero de re aliqua leuori deliberabat, in qua diuinam lucem non haberet, à Patre Layne sciscitatum fuisse, ut videlicet illum consilium exquiret, & apud se statueret, verum posset pariter rem illam præscribere, absque Dei reuelatione, atque alias celesti lumine collustratus scripsisset. Hæc Ribadeneira, quibus prorùs similia scribit ea de re Orlandinus.

Secundò, non tantum essentialia Instituti, sed etiam aliæ quedam & quidem multa, & non adeo magni momenti (vix sunt, quod Societas non habeat chororum, nec vestes peculiare, & quod habeat peregrinationes, inter experimenta secundæ, & tertiæ probationis,) S. Ignatium diuinitus edoctum fuisse, ipsemet apertè dixit Anno 1555. 17. Febr. Patri Ludouico Consaluo de Camera, qui id adnotauit in Diario à se scripto, dictorum & factorum S. Ignatij. Erat hic Pater Ludouicus Consaluo tunc Minister Do-

1. Primò, quod essentialia sint ei à Deo reuelata, hoc ipse Sanctus P. Ignatius fassus est P. Iacobo Laynez teste Ribadeneira & Orlandino Audiamus Ribadeneiram à S. Ignatio in Societatem receptum ante eum annum, quo Societas confirmata est, scilicet ante 1540. & multorum S. Patris secretorum conscium (vix ipsemet testatur in epistola ad Fratres Societatis, præfixa vitæ S. Ignatij à se scriptæ Patrem Iacobum Laynè, Lancicij Opusc. Tom. 2.

mus Professæ Romanæ, missus Romam à Ioanne tertio Rege Lusitanæ (vt scribit Ribadeneira) vt omnia Ignatij dicta factaque curiosè obseruaret, & ad se diligenter perscriberet. Hic ergo Pater Ludouicus Consaluus, tunc Minister Domus professæ Romanæ, missus Romam à Ioanne tertio Rege Lusitanæ (vt scribit Ribadeneira lib. 4. Vitæ Ignat. a. 17.) vt omnia Ignatij dicta factaque curiosè obseruaret, & ad se diligenter perscriberet. Hic P. Ludouicus Consaluus, hac occasione cum cogeretur pene quotidie tanquam Minister Domus S. Patrem adire, confecit Diarium, in quo præcipua S. Patris Ignatij dictamina, quæ tunc ab eo audiebat, eiusque dicta & facta, partim Hispanicâ, partim Lusitanicâ linguâ annotauit.

4. Quod Diarium dum Pauli Quinti auctoritate fierent Processus pro Canonizatione S. Ignatij, vigore (vt vocant Romani Curiales) literarum Compulsorium, insertum est in Processum Madridensem, coram Commissariis Apostolicis, Bernardo de Sandoual & Roias, Sæcæ Romanæ Ecclesiæ Cardinale & Archiepiscopo Toletano, & Melchior de Soria Vera Episcopo Troiano. Hoc Diarium mihi postea accommodatum à Patre Claudio Aquauina Generali (tunc cum essem per sex annos adiutor P. Nicolai Orlandini in colligenda materia ex scriptis nostri Archiuij Romani, pro historia Societatis) verti Italicè, & penes me habeo, & conferno tanquam pretiosum thesaurum.

In hoc Diario scribit Consaluus, & tria illa paulò ante commemorata, & alias multas res in Societate ordinatas, dixisse sibi P. Ignatium, se intellexisse Manresæ, in vna magna illustratione intellectus à Domino nostro manifestatas. Et quidem scripsit P. Consaluus, P. Ignatium hoc sibi dixisse vltimo loco, postquam rerum à se ordinarum, alias humanas causas & rationes attulisset. Manresæ autem S. P. Ignatius primo post conversionem suam ad Deum anno, vitam in summa austeritate egit, nusquam postea ibi mansit.

Et in Historia manu scripta à P. Hieronymo Natali, sunt hæc verba in Romano Archiuij, ei à S. Ignatio dicta: Cum de Institutione rogaretur, solebat causam referre, ad eximiam illustrationem, quam illi Deus gratificatus est Manresæ, qua illa omnia accepisset à Domino in spiritu quodam Architectonico. Quantus autem vir fuerit P. Natalis, hinc patet, quia à S. Ignatio reclusus in Societatem, eius intimus, & ægrotantis in tota Societate gubernanda Vicarius, & primus Constitutionum nostrarum promulgator ac interpres fuit, à S. Ignatio ad varias Societatis Prouincias missus: & post S. Ignatij mortem à successore eius P. Iacobo Layne, vt scribunt Orlandinus & Sachinus.

Porro vt fides adhibeatur testimonio huius P. Ludouici Consalui, sciendum est, eum tantæ auctoritatis & fidei fuisse apud S. Ignatium, vt cum ab eo Societas diu petisset, vt vitam suam

narraret alicui, pro solatio Filiorum suorum, & is diu reluctatus fuisset, tandem anno 1553-4. Augusti, Patri huic Consaluo ad se aduocato (postquam ab eo rationem conscientie accepisset) dixit se ad instantiam Societatis, ipsi vitam suam velle manifestare (vt postea per partes manifestauit) eo animo, vt quæ ab ipso audiuisset, scripto annotaret. Is verò (vt scribit Ribadeneira) eam accuratè diligenterque ex Ignatij ore excepit, & totidem sermo verbis expressit. Scripsit ergo P. Consaluus vitam S. Patris ab eo sibi manifestatâ, cuius exemplar tanquam singulare munus, paulò ante mortè, dono accepit à Reuerendo Patre Ludouico Maffello, tunc Assistenti Societ. pro Italia, mortuo an. 1606. Mensè Iulio.

Idem P. Ludouicus Consaluus, antequam Romam videret, fuit Confessarius Princeps Lusitanæ, teste Ribadeneira. Deinde mortuo S. Ignatio, fuit electus Assistent Societatis, sub Generalatu P. Laynez pro Prouincijs Lusitanæ, Brasiliæ, Æthiopiæ, & Indiæ Orientalis, vt scribit Sachinus. Mortuo vero P. Layne reuertens, sus est in Lusitaniam, vbi deinceps fuit Confessarius Sebastiani Regis Lusitanæ.

Huius illustrationis narratæ à S. Ignatio Patri Consaluo honorificam mentionem faciunt, & ad eam referunt, leges à S. Ignatio Societati relictas tanquam ab eo cognitæ Diuinitis, Ribadeneira & Orlandinus. Vt iam dicam.

Tertio, hoc ipsum (nimirum quod non tantum essentialia, sed quædam etiam alia, Deus S. Ignatio reuelauit ad Societatis institutum spectantia) testatur P. Ribadeneira his verbis. Si sensum animi sui, eamque voluptatem atque adeo vilitatem, quam ex cantu magnam capiebat, sequi, indulgere genio voluisset (mirificè enim recreabatur eius mens musicâ, atque incitabatur in Deum) se chororum in Societate institutorum (me audiente) dicebat: sed illum se prætermisisse, quod Deo Magistro atque authore didicisset, præclarum quidem in choro canentis esse munus atque sanctissimū, sed minime ad illud nos à Deo esse vocatos. Aliâ nostri Instituti ratione: alia propria nostra Religionis esse munia: abstinentia autem à choro, non est quid essentialia in Societate. Proinde etiâ nõ essentialia, Deus S. Ignatio reuelauit.

Quarto, hoc ipsum indicat alio in loco Ribadeneira. Multa, inquit, instituebat, quorum consilia (quod occulta essent) aut ratione parum consentanea, nonnullis, aut admirabilia certè videbantur: sed tamen eorum exitus exquisitum spiritum, reconditamq; prudentiam declarabant Ignatij: qui ante languorem adhibuisset medicinam, cuique futura, tam solerter preuisa fuissent, & præcauta. Atque hæc quidem admirabilia atque diuina prudentia, qua omnibus in rebus videbatur Ignatius ex copioso illo ac celesti lumine derivabatur: quo eius anima illustrata, non solum presentia cernere, sed etiam futura prospicere videbatur. Apparet enim illi Deum ab initio (scilicet Conversionis suæ) vniuersa Societatis progressum, cursumque diuinitus ostendisse: & quàm iuues & vberes fructus ex arbore, quam

pag. 10. H.

Orl. l. 10. n. 65. 66.

Orl. l. 12. n. 32. 34. Ecl. 33. n. 7. 45. 50. Ecl. 14. n. 17. Sac. 2. p. hist. l. 2. n. 46. Ecl. 1. 4. p. 23. 196.

5.

quam ipse Ignatius plantabat, dante incrementum Domino, S. Ecclesia perceptura esset. Quod ex multis conicere licet.

Porro magnæ authoritatis debet esse apud omnes, testimonium P. Ribadeneyræ, quia bis diuersis temporibus iuridicè examinatus, iurando testatus est, in editâ à se vitâ Beati Ignatij, se nescire quod aliquid adfit, quod falsum sit, & id quod dicit se vidisse, vidit, & que audiuisse dicit, audiuit, & sic de aliis rebus, que in predictis vitis continentur.

Et quidem vita S. Ignatij, quam P. Ribadeneyra, iussu P. Borgiæ Generalis scripserat, primum edita est Neapoli in Octauo, Anno 1572. ex typographia Iosephi Cacchij, subseripta à Petro Dulina Vicario, & Ioanne Francisco Lombardo. Deinde altera copiosior multò, quam anno 1586. excusam Madriti, apud viduam Alphonsi Gometzij, Latine edidit Iussu P. Claudij Aquauinæ Generalis, & prius Hispanicò Lombardo. Tandem tertiam Hispanicè in folio edidit impressam Madriti per Ludouicum Sanches, tanquam Compendium duarum priorum, primum anno 1604. (postea anno 1609. cui adiecit Decretum de Beatificatione, & Missâ Beati Ignatij à Paulo V. concessam) cui Compendio rerum antea fuisse scriptarum, adiecit multa noua, præsertim miracula, & gratias gratis datas S. Ignatij recenset, que in prioribus vitis non commemorauerat, quia tunc nondum erant facti Processus pro Canonizatione S. Ignatij, ex quibus multa didicit, que antea non tam certò cognouerat. Confirmavit autem P. Ribadeneyra iuramento veritatem rerum à se in duabus prioribus vitis scriptarum, primò circa annum 1595. coram Camillo Patriarcha Alexandrino, tunc nuncio Apostolico in Hispania: secundâ vero vice, anno 1606. in Octobri, Octogenarius, coram supra nominatis Commissariis Apostolicis, Archiepiscopo Toletano, & Episcopo Troiano, & duarum priorum, & tertie veritatem iurando asseruit.

Hoc Compendium Italicè redditum à Salustio Gratiano Senensi editum est venetijs Anno 1606 à Ioanne Baptista Cierro, & recusum Germanæ Anno 1618. à Iosepho Panone, & Latine redditum ex Hispanico, & in capita distributum à Gaspare Quartermontio cum Græca interpretatione è regione apposita, impressum Augustæ Vindelicorum, Anno 1616. postea positum 31. Iulij in posteriore editione vitarum Sanctarum, Laurentij Surij impressarum Colonia Anno 1618. sumptibus Ioannis Krepis & Hermannii My Iij.

Quinò, hoc ipsum confirmatur alio dicto S. Patris Ignatij, & testimonio P. Consalui supra dicti, qui in fine vitæ sibi à S. Ignatio narratæ, scripsit, P. Ignatium sibi dixisse hæc, inter alia: *se semper creuisse in deuotione, id est, in facilitate inueniendi Deum, & nunc plus quam vnquam in vita sua.* Francij Opusc. Tom. 2.

quia qualibet vice, & hora, qua vellet inuenire Deum; illum inueniebat; & quòd habebat etiam tunc multas visiones, maximè illas de quibus supra dictum est, sicut videre Christum tanquam solem; & hoc illi accidebat sæpè ambulando, loquendo de rebus magni momenti, & hoc faciebat illum venire in confirmationem (scilicet Constitutionum quas tunc scribebat) quando faciebat Missam, habebat multoties, & quòd nunc potest affirmare facilius, quia quolibet die scribebat id, quòd transibat per animam suam, & hoc inueniebat nunc scriptum, & mihi ostendit vnum fasciculum satis grandem chartarum, quarum mihi legi aliquam partem, & maior pars, erant visiones, quas ipse videbat in confirmationem Constitutionum: videndo aliquando Deum Patrem, aliquando omnes tres Personas Trinitatis, aliquando Beatam Virginem, intercedentem, & confirmantem sæpè. Hæc ad verbum ex dicta vita scripta à P. Consaluo, quam penes me habeo, ex Romano Originali descriptam.

Idèò hæc Historia cum alijs multis à me P. Claudio Aquauinæ Generali, Romæ dum essem, Anno 1600. propositis, & ab eodem P. Claudio Aquauina, cum omnibus Patribus Assistentibus, ad hoc specialiter vocatis, fuit accuratè examinata, & approbata vt vulgaretur & imprimeretur: prout fuit impressa primum Romæ Anno 1600. tempore Iubilei Clementis Octauij, deinde anno 1609. pag. 65. in libello imaginum eius vitam continente, cum hæc subscriptione: *Societas Iesu Constitutiones, frequentibus Sanctissime Trinitatis apparitionibus, atque illustrationibus, Beatissima item Virgine sæpè visa, atque illas approbante conscribit.* Quæ historia in alio libello imaginum vitæ S. Ignatij inciso & impresso Augustæ, Anno 1622. & à Collegio nostro Augustano, Serenissimo Principi Maximiliano Duci Bavariæ dicato impressa cum iisdem verbis fuit, & posita est pag. 76.

Sextò, hoc ipse S. P. Ignatius, etsi modestiæ causa parè, tamen manifestè in initio Constitutionum dicit: *Summam sapientiam & bonitatem Dei Creatoris nostri ac Domini, hanc minimam Societatem inchoasse.* Et in vltima, hoc est, decima parte Constitutionum, elarius hoc ipsum explicat, & omnia humana media excludens (inter quæ est naturalis prudentia, doctrina, experientia, lectio librorum spiritualium, consideratio aliorum Ordinum, & his similia) sic ait: *Quia Societas medijs humanis instituta non est &c. sed per gratiam Omnipotentis Dei ac Domini nostri Iesu Christi, in eo solo spem constitui oportet, quod conseruaturus sit & promoturus hoc opus, quod ad obsequium & laudem suam, & auxilium animarum inchoare dignatus est.*

Septimò, hoc ipsum S. P. Ignatius clarius fastus est, P. Euerardo Mercuriano, qui cum esset factus Præpositus Generalis Societatis, hoc ipsum in publica exhortatione, quam ad nostros Romæ habuit, dixit, & narrauit, præsentè & audiente P. Egidio Gonzalez, suo tunc Assistente pro

1. s. c. 2. pag.
734. &
735.

pro Hispania & Indiis Occidentalibus. Quod ita recenset P. Ludouicus de Palma Prouincialis Toletanus in prima parte Itineris spiritualis, Hispanicè edita & impressa. Compluti A. 1625. & Latinè ad verbum sic habet. Dico, per medium istorum Exercitiorum locutus est Deus cum S. Ignatio, & labia sua ei aperuit, & illi detexit, quod tenebat absconditum in secretis sue sapientie (quod fuit idea & modellum istius Religionis) &c. Idque ita esse, scimus ex constanti traditione nostrorum primorum Patrum: & P. Aegidius Gonzalez, affirmat in quodam excellenti Directorio, quod scripsit super Exercitia: & ego ipse audiui illum dicentem, quod noster P. Euerardus quartus Generalis, dum ipse esset presens, dixerat in vna Exhortatione, se auduisse ex ore S. Ignatij, quod in Exercitio de duobus vexillis, (quod fecit Manresa primò post suam conuersionem ad Deum anno) illi Deus detexerat hoc secretum, & posuerat ante oculos formam & modellum Societatis. Hæc ad Verbum Hispanicè P. Ludouicus de Palma in libro citato.

Post hæc à me scripta, incidi in aliud eiusdem P. Ludouici de Palma, bis Prouincialis Prouincie Toletanae, multoties Rectoris Collegiorum, & Præpositi Domus Professæ, officij functi, tale testimonium. Ego Ludouicus de Palma annorum Quaginta vnus, Societatis vero sexaginta sex, testimonium do, multis me ab hinc annis audiuisse P. Gillium Gonzalez dixisse, se dum adstaret domestice concioni quam ad nostros habebat P. Euerardus Mercurianus, Societatis Iesu Præpositus Generalis, audiuisse inter alia ab eo, Deum, dum S. P. noster Ignatius de Loyola, in primis conuersionis sue rudimentis, spirituales Exercitationes Minorese conscriberet, ad Exercitium vexillum illi reuelasse vniuersam Societatis Iesu fundandæ methodum, totum artificium, atque integram structuram, id S. Patrem Ignatium ipsi Euerardo fassum esse, id ab hoc audiuisse P. Gillium, id hunc referre solitum de hoc me presente pluries collocutum ad nostros. Cuius Reuelationis fama sic in hac Prouincia percerebuit, ut nihil vnquam dubitationis passa sit, aded semper insedit omnium animis &c. In quorum fidem ac testimonium certum hanc paginam manu nostra subscripsit ad. Madriti in Collegio Imperiali nostra Societatis, die 5. Febr. Anno 1641.

Et P. Andreas de Cazotla, ætate prope Octogenarius, testatur, hoc ipsum sibi narrasse, scribentique dictasse P. Aegidium Gonzalez Prouincialem, vilitatemque omnium Hispaniæ Prouinciarum, & P. Euerardi Quarti Generalis pro Hispaniis Assistentem, & hæc eadem ab ipso Sanctissimo P. nostro Ignatio, eiusque sociis audiuisse, nimirum, in meditatione de Regno Christi, Deum impressisse menti S. Ignatij ideam & finem Societatis in recessu Manresano. Ita testatus est 29. Ianuarij. Anno 1641. Hispali in Domo Probationis Societatis Iesu.

12. Porto tantæ autoritatis fuit in Societate P. Aegidius Gonzalez, ut dum iret ad tertiam Congregationem Generalem cum P. Martino Gut-

ierrez, & P. Ioanne Soario, essetque captus à Gallis, & coniectus in carcerem, & tunc fungeretur officio Prouincialis Castellæ, post electum Generalem P. Euerardum Mercurianum, electus fuerit à Societate vniuersa in illa Congregatione generali in Assistentem Hispaniæ & Indiarum Occidentalium, quamuis esset absens, utpote incarceratus in Gallia ab Hereticis, quod patet ex Actis manu scriptis tertie Congregationis, post Decretum 27.

13. Oñd, idem manifestè apparet, ex prædictione facta Antuerpiæ, multis annis ante iacta fundamenta Societatis à S. P. Ignatio, qui in mercatorum corona (ut scribit Orlandinus, & Ribadeneira.) Fertur præcipue in iuuenem in Merbimna Campi Petrum Quadratum nomine, obtutum fuisse, & seuocatum monuisse, grates ut ageret Deo, à quo electus esset, qui olim in sua Patria Societatis Iesu Collegium condere. Contigit hoc circa annum 1528.

14. Et quamuis Orlandinus hanc historiam referens, utatur verbo fertur, non dubitationis de veritate, sed modestiæ signum est has ob causas. Primò, quia Orlandinus statim subdit, hanc fuisse prædictionem Ignatij multis post annis comprobata. Secundo, quia disertis verbis ex eo deducit, iam tunc habuisse Ignatium cognitum ex Diuina reuelatione Societatis Iesu Institutum. Sic, enim Orlandinus scribit ibidem. Ex ea verò, scilicet, prædictione, manifestum sit, iam tunc fuisse certum Ignatio, ut scilicet reuelatum Diuinitus fore, ut Religiosum cæterum ipse fundaret. Tertio, quia etiam prudenti ratione hoc ipsum confirmat his verbis: Et sanè tot annorum, tamq, græues studiorum labores, non videntur ei ætati, & verum Diuinarum gustat futuri fuisse tolerabiles, nisi Diuinus quispiam monitus (qui de exitu dubitare non sineret) prauisisset, quem tamen ille donorum huiusmodi sagacissimus occultator plausius explicare noluerit. Quarto, quia idem Orlandinus eodem l. nu. 74. ponderans non potuisse humano consilio socios nouem diuersarum nationum, nullâ coniunctione sanguinis aut amicitie necessitudine, aut vetere notitiâ iunctos, nec eodem tempore omnes Parisiis congregatos, nec eundem scopum studiorum ac propolium habentes, in eam inter se, & cum Ignatio Societatem coalescere, præsertim quod & Ignatius (ut verbis finiam Orlandini) homo erat adhuc is ignotus idemque suâ voluntate propter Christum factus egenus, nihil amplitudinis in hac vita, nihil splendoris affectans, sociorumq, non modo vita genere, verum etiam ipsa naturâ dissimilis. Declarabat quippe tum omnibus æterna illa Mæstas, altissima sue fuisse dextera, non imbecillitatis humana, tanti operis motionem, cuius ne quam sibi partem humana arrogaret industria, Diuinâ profus comparatum est voluntate, ut Religions condende consilium, sicut in æterne delitescerat mentis arcanis, ita nemini ex sociis præter Ignatium, cui, ut supra demonstrati (n. 66.) reuelatum Diuinitus, non obscuris constat iudiciis, venire in mentem.

tem. Ex his planè constat, rem hanc Orlandinum tanquam certissimam retulisse, nec enim ex incertâ narratione, & Diuinam reuelationem Ignatio factâ, & ex illa prædictionem Ignatii deriuatam, tanquam res manifestas deduxisset. Quod, quia simili loquendi modo, etiam Ecclesia per verbum fertur certissimas recenseret Historias, & sedes Apostolica in Pontificiis Bullis. Nam vt omittam alia, in Martyrologio Rom. 6. Decemb. sic legimus, de S. Nicolao, inter plura miraculorum insignia, illud memorabile fertur, quod Imperatorem Constantinum ab interitu quorundam se inuocantium, longè constitutus ad misericordiam per visum moniti deslexit & misit. Quâ tamen historiam nemo dubitavit sanæ mentis, tanquam certissimam, ex Martyrologio Romano in tota Ecclesia recitari, ideoque in Breuiario Romano & antiquo & recognito, lectione sexta, eadem Historia, sine verbo fertur, narratur his verbis: *Oppressos aded subleuauit, vt etiam tres Tribunos per calumniam à Constantino Augusto condemnatos, qui se propter famam eius miraculorum, orationibus longissimè absentis commendauerant, adhuc viuens cum Imperatori minaciter eum terrens, apparuisset, liberauit.*

Ego sanè sanctè affirmare possum, me inter Scripturas Archiuij Romani inuenisse, circa annum D. 1602. vel potius 1601. hanc historiam tanquam certissimam: & quidem tunc, dum iussu P. Claudij Præpositi N. Generalis, pro prima Historiæ Societatis parte, per sex annos colligerem materiam à P. Nicolao Orlandino, cui datus eram adiutor, Latine compositam, à summa fidei ac integritatis viro, & accurato, ac vt ita dicam, scrupuloso mininarum rerum nostratum historicarum indagatore, & examinatore, ne quid ex nostra officina dubium vel incertum prodiret. Ideoque multa præclara omisimus, etsi non putaremus falsa vel dubia, tantum quod non haberemus tam certos veritatis valde probabilis testes, omni exceptione maiores, sicut habuimus de rebus alijs, à nobis vulgatis. Quam etiam ob causam, & P. Ribadeneyra, multa in prima editione vitæ S. Ignatii omisissæ, se in editione secunda edidisse ait, in præfatione illius, quia, inquit, quæ dubia mihi ante erant, diligenti postea inquisitione inuestigata, certa esse comperi.

Et hanc ipsam ob causam alia quoque se adiecit scripsit in Editione tertia, quæ dum secundam vulgaturus erat, aded sibi certa & explorata non erant, vt in vulgus edenda sibi persuaderent, quæ postea Quæstionibus de eius in Diuos relatione publica habitis, grauib; & idoneis testibus fuerunt comprobata. Alioqui si timuisssemus, fore aliquem aded audacem, qui rem hanc aliquando reuocaturus esset in dubium, sine fertur, hæc verissima historia, & S. P. nostri Prophetica prædictio, ab Orlandino, etsi viro modestino, scripta fuisset.

Lancij Opusc. Tom. 2.

Cæterum hanc prædictionem Petro Quadrato in Belgio factam Antuerpiæ, iureiurando confirmant hi. P. Ildephonfus de Medranas, quia sæpè se tam cum alijs audiuisset ait in Opido Methymnæ de Campo, ab vxore dicti Petri Quadrati, nomine Donna Francisca Manson: & P. Ioannes Casarubeus, ætatis propè 87. annorum, 34. annis superioris officijs, & tribus, toti Prouinciæ Boeticæ Præfectus, aliisque muneribus cum laude obitis, iureiurando testatur, se hanc prædictionem Petro Quadrato à S. Ignatio dictam audiuisset in suo in Societatem ingressu, in qua anno 1643. 69. agebat annum, ac proinde id audiuit à Maioribus circa annum D. 1174. & ad hunc diem monstrantur Antuerpiæ ades, in quibus hospitio exceptus est S. P. N. Ignatius à D. Cuelar Mercatore Hispano, cui tum cohabitabat Quadratus ille, adhuc adolescens, vt merito scripserit P. Ioannes Bollandus vir eruditissimus, *solidum eum esse oportere, qui de re tam constanti famâ à Maioribus traditâ dubitet.* Cum autem ex omnibus vitæ S. Ignatii Scriptoribus, & ex Orlandino multò post prædictionem Petro Quadrato factam, constet, Ignatium Societatis iecisse Parisijs initia anno 1534. & quidem non sub forma Religionis, quem adhuc multò post, scilicet anno 1539. post illam verò prædictionem, annis circiter vndecim fundare cepit (teste Orlandino) hinc quoque apparet, multò ante, S. Ignatio Societatis Institutum reuelatum fuisse Diuinitus. 1.1. n. 64. & 89.

Nond, idem confirmatur testimonio S. Francisxi Xauerij, qui scribens Societati Romam, in sine sic scribit: *Ex multis & magnis huius vitæ fructibus, quos adhuc Dei beneficio capi, & quotidie capio, illum enim uero ducò maximum, quòd nostra Societatis Institutum, Pontificis Maximi auctoritate comprobatur confirmatumq; cognoui. Immortales Deo gratias & habeo & ago, qui quam vitæ rationem seruo suo, Parenti nostro Ignatio clam ipse præscripserat, eam aliquando per suum vicarium, palam stabiliri voluit. ad memoriam Posteritatis sempiternam.* 1.2. n. 58.

Decimò, potest hoc ipsum confirmari reuelatione Diuinitus factâ cuidam S. Virgini Mediolanensi, probati à Nostris Spiritus, quæ Diuinitus didicerat S. Ignatio reuelatum fuisse Societatis Institutum, quoad ea quæ in illo statuit, in celebri illo raptu octo dierum, quæ Maffæ habuit, descripto à Ribadeneyra, Maffæio, & iterum à Ribadeneyra commemorato l. 5. c. 13. & ab Orlandino l. 1. n. 28. 17. Rib. l. 1. cap. 7. N. l. c. 7.

Porrò hanc reuelationem habuisse illam virginem, narrauit mihi Romæ P. Ludouicus Målontus, qui recenter Mediolano (vbi dictam Virginem tunc viuentem nouerat) ad regendum Romanum Collegium venerat, vnde postea à P. Claudio missus erat, vt Prouinciæ Neapolitanam gubernaret, & deinde vt esset visitator Sardinæ, qua visitatâ, Domum Professam Romanam gubernauit, & tandem Panormitanam,

Interr. A.
pol. p. 165.
& seqq.

cui cum præflet, sanctè obijt instar Martyris, vir magni spiritus, prudentiæ, experientiæ & doctrinæ. Quod ipsum Anno 1641. 14. Ianuarij Bilbili de Reuelatione hæc S. Ignatio facta in illo octo dierum raptu Diuino, quem Minoreffæ in exordio suæ conuersionis passus est, testatur Octogenarius P. Petrus Continerer Rectoris & Prouincialis muneribus perfunctus, familiaris P. Hieronymi Domenechi à S. Ignatio in Societatem recepti, asserens se id Historiâ, & Patrum traditione accepisse, à primo suo in Societatem ingressu.

Hoc ipsum iureiurando confirmant P. Vincentius Maria Bargellinus, & P. Ioannes Baptista Furnius sapius Rector, & P. Ioannes de Sæctio Annez, & P. Gudiñaluu de Peralta Prouincialis Boeticæ, & P. Franciscus de Robledillo variorum Collegiorum Rector, & Nouitiatus Matritensis secundum Magister, ac Domus Toletanæ olim Præpositus, fidem iuratum fecit, se anno 1609. in solennitate Beatificationis B. P. Ignatij, audiuisse concionantem Illustrissimum DD. Franciscum Martinez Cenizeros, qui ptius in Complutensi Academia Primarius fuerat Theologiæ Professor, tunc, Episcopus Carthaginensis) eumque in concione dixisse, non tanquam rem nouam, sed quam quia nullus ex nostris ignorabat, Deum ad octiduanam illam extasim, quam Minoreffæ S. P. Ignatius passus est, reuelasset illi totam Societatis fabricam, totam Religionis fundandæ structuram.

Idem testatur P. Franciscus Aguado, secundum Prouincialis Toletanus, alius superioritatibus primariis perfunctus, annorum 69. Societatis verò 52. se accepisse à Maioribus tanquam certissimum, & omnibus nostris perspectum. Simili modo id ipsum testificatus P. Gudiñaluu de Peralta Prouincialis Boeticæ, & P. Petrus Ferdinandus de Mudaira, annorum 80. Societatis 56. & 12. alij non æque antiqui iureiurando confirmant, id se audiuisse ab antiquioribus Patribus, viri grauissimi & Prouincialium ac Rectorum muneribus non semel cum laude perfuncti, vt non possit esse certior fides humana de rebus antiquis. Atque ita conformis est hæc Relatio iis quæ supra retuli, n. 2. dicta esse P. Conualuo à S. Ignatio, de quadam magna illustratione mentis, quam Manressæ habuit de rebus particularibus Societatis etiam non essentialibus.

18. Undecimò, hoc ipsum modestè quidem sed clarè dicitur in Præfatione Constitutionibus præfixa, prima vice iussu Congregationis primæ Generalis impressis Romæ in ædibus Societatis Iesu Anno 1559. In hac Præfatione pag. 2. dicitur, ab Ignatio sanctæ memoriæ, concriptas esse Constitutiones, cumque per multos annos in hanc vnam curam potissimum incubuisse, & multis laboribus feruentissimis precibus, assiduis Missarum sa-

crificiis, Spiritus S. vultionem à Domino Deo efflagitasse, vt illo Inspiratore & Duce, id quod humano consilio non poterat, Diuino munere consequeretur.

Porrò prædicta Præfatio, in secunda editione Constitutionem, recognitarum & editarum, initio Generalatus P. Claudij, autoritate Congregationis quartæ, Generalis sublata est inquit Sachinus ne quid Constitutioni adderetur, quod non edidisset Ignatius. Quod autem P. Ioannes Polancus, illius Præfationis Author, & S. Ignatij per nouem circiter annos secretarius, per vultionem S. Spiritus, Dei reuelationem intellexit, hinc non temerè colligo, quia in Præfatione Spiritualibus Exercitiis S. Patris præfixa, & ab eodem composita, simili loquendi modo, ait, ab eo Exercitia fuisse composita, edocto ab vultione S. Spiritus. Quam suam phrasim, modestè tunc positam (quia adhuc vivebat ipse S. Ignatius) eo mortuo clarè explicuit, in epistola quadam Hispanica (cuius exemplar habeo) scriptâ sub Generalatu P. Laynez ad quendam Magnatè Illustrissimum An. 1564. 8. Dec. in qua dilectis verbis ait, Ignatiū post quatuor primos menses à sua conuersione, maximâ luce ac cognitione occultissimorum mysteriorum Diuinorum, Diuinitus illustratum, capisse inuere alios Exercitiis Spiritualibus, quæ illum sine Magistro Deus ipse docuerat. Pari ergo modo ac sensu, etiam Constitutiones à S. Ignatio factas intellexit, sine humano Magisterio esse ei Diuinitus traditas.

Atque ita iurati Patres in Societate antiquissimi, testificati sunt, se à S. P. N. Ignatij Discipulis & ei coæuis audiuisse, & ab ipso primo suo in Societatem ingressu, constanti fama, quod Deus S. P. Ignatio Societatis ab illo fundandæ Institutum reuelauerit. Sic P. Ildephonsus de Medrano iuratus asseruit, Societatem ingressus anno 1579. se 62. annorum decursu, ab omnibus Patribus, semper audiuisse, & per traditionem didicisse, sanctissimum Parentem nostrum de Loyola Ignatum, Institutum, Constitutiones & Regulas, quas nobis obseruandas tradidit, per reuelationem supernaturalem à Deo Opt. Max. accepisse, id audiuisse se, ait à P. Gonzalo, Gonzales plus quàm Octogenario tunc temporis, quando eum anno 1579. Salmantica ad Societatem quasi manu duxit. Idem se semper audiuisse testatus est, à S. illo Patre in publicis Exhortationibus P. Balthasare Alvarez suo Magistro, in tertio Probationis anno, Societatis Institutum à calo per reuelationem P. N. Ignatio traditum, & Exercitia spiritualia, & orationis mentalis methodum, in eisdem comprehensam, à Deo per reuelationem Diuinam eundem accepisse, idemque sapius audiuisse à venerabili P. Ludouico Della Puente, & dum per annos 14. in Collegio Mexicano, apud nouum orbem occidentum degeret, id ipsum sapius audiuisse à Patribus antiquioribus Societatis; quorum vnus erat P. Doctor Petrus Sanctius, Prouincialis noua Hispanie, apud Indos, qui ingressus in Societatem Compluti in Hispania, eius vniuersitatis Rector, eo tempore, quo

quo Beatissimus Pater noster Ignatius inter mortales vitam egeret audiuisset à P. Araoz. (S. Ignatij Discipulo) qui primus Complutum ex Societate adierat (à S. Ignatio Roma missus) Institutum Societatis à P. N. Sanctissimo. per reuelationem acceptum. Ibidem alios antiquissimos nominat, à quibus idem audiuit.

Quod ipsum A. R. P. N. Præpositus Generalis Mutius Vitellescus, testis omni exceptione maior, iureiurando interposito, & alij antiquissimi & grauissimi Patres Societatis, modo similibi asseruerunt, vti P. Aluarez Arias Hispaniarum Altiliens, Ioannes Chamerota annum a gens Octogesium secundum, qui id, anno citate 1572. à Maioribus nostri Ordinis accepit, & P. Constantinus Bouonus qui similiter iuratos, asserit hoc se audiuisset à quinque Patribus, S. Ignatio familiaribus, & ab eo ac sub eo in Societatem receptis, nimirum P. Emanuele Sa, P. Ioanne Baptista Velato (vno è primis Societatis Profellis, à S. Ignatio ad professionem admisso) à P. Iacobo Crucio, P. Laurentio Magio, P. Achille Galiardo, P. Lelio Bisciola, aliisque antiquissimis.

20. Duodecimò, hoc ipsum aliis in locis asserit de S. P. Ignatio Nicolaus Orlandinus in prima par. Hist. Soc. Nam l. 2. n. 116. describens modum, quo primùm S. Pater Societatis Constitutiones cepit scribere, hæc scribit.

Mimè nescius quanta sibi res esset imposta, nihil sua prudentia iudicio, (quibus tamen ipsis valebat plurimum) fidendum ratus, Deum sibi consulendum inprimis frequenti prece. quotidiano sacrificio putauit. Quo tempore mens eius à Deo mirum in modum illustrata, suauitate quadam Spiritus tota vndique perfundebar. hauriens à Patre luminum. que mox sue disciplinae alumnis consignaret. & veluti dictata quadam, de rebus singulis, quibus hæc continentur Instituta excipiens, vt mirum videri non debeat, si cuius in animo speciem vniuersi operis, Diuini Architectus effinxerat, is tam excellens Religionis Institutum formamq. describeret, vt affirmari verè possit non suum illud inuentum esse, sed eius, qui sibi in mente commonstrasset exemplum. Tam à igitur Dei luce perfusus, dum accuratè omnia, solertè que circumspicit, & mysticum Ecclesie corpus, membraq. singula contempletur, dum præsentem Ecclesie statum, & illorum temporum calamitatem secum ipse perpendit, dum ei Religiosorum Ordinum Instituta, que tum erant in orbe Christiano & munerum varietates, vnde is maximè subleuaretur, attendit, neque tamen omittit, quantum & in mentis, corporisq. Exercitationibus, & in victus cultusque ratione, natura vires ferant, expendere: dum hæc inquam vniuersa, singillatim animo rationeq. perlustrat. sentit se singulari quadam arte, vt ex celesti illa disciplina perceperat, omnem suorum Institutorum formam, in certa quadam capita, Constitutioneq. digestam, summatim fuisse complexum: quibus non modo regere ac tueri se ipsa, verum etiam progredi, atque augeri, deinceps Societas adulta & corroborata iam posset, vt intelligat

posteritas vniuersa. quanti tandem sine ea Institutorum monumenta pendenda. que Bille Pater, non tam aramento, quam lacrymis, nec tam humano studio, quam accuratè prece, nec tam Magistræ prudentiæ, quam Deo pene dictante consumpsit, vt infra plenius ostendatur.

Decimotertio, hoc probat alia prædictio S. P. N. Ignatij facta Barcinone dum literis daret operam Anno 1524. (hoc est tertio anno à sua conuersione, decem annis ante inchoatam Parisiis, & 16. vel 17. annis ante fundatam Romæ Societatem.) Nam cum D. Rhodius celeberrimus Iuriconsultus, Patria Gironensis, ex Principatu Catalaunie, tunc adolescens, S. Ignatij familiaris, illius virtutum exemplo, atque adhortationibus, ita ad virtutem exarsisset animo, vt eum sequi, eiusque locum fieri, ac virtutes imitari vehementissimè cuperet. idque aperuisset Ignatio, Respondit Ignatius: Tu non me sequeris sed Filius olim tuus Religiosa familia, quam ego Diuinè fauente gratià conditurus sum, nomen dabit. Hoc vaticinium impleuit Michael Rhodius, filius huius Iuriconsulti, multis post annis ab eo genitus qui Societatem ingressus est, in eaque diutissimè vixit, ac senex admodum obiit, vir religionis eximia, animarum zelo, & vitæ austeritate nobilis, & magnarum virtutum fama. Et hoc ipsum narrauit sapiens P. Francisco de Caspes (mihi Romæ benè noto, dum à Prouincia Aragoniæ, in qua officia Rectoris & Præpositi obiit, Procurator missus esset) & ipse P. Franciscus de Caspes, Septuagenarius, hoc se audiuisset à Filio illius Iuriconsulti, iureiurando asseruit, in testimonio, quod in Romano nostro Archiuo asseruatur.

Decimoquarto, Anno 1535. cum S. Ignatius è ciuitate Valentie in Regium vallis Christi Carthusianorum Conuentum accessisset, Romam profecturus ad condendam Societatem, inuisit in eo Monasterio suum dilectissimum Præceptorem P. Don Ioannem de Castro, cuius bonis artibus & literis, Parisiis erat imbutus, & cum ei suum aperuisset animum de fundanda Societate Iesu, antea conceptum, eiusque ad Deum precibus commendasset, felicem tantæ rei exitum; Don Ioannes de Castro, post fusas ad Deum preces, sequenti die sic est Ignatium allocutus: Ita ô Ignati tua de fundanda Societate ardent vota, vt si lubet Carthusiam deserami Nouitius sum, nondum votis adstrictus, meam operam, vires, consilium, in te vnum transferam, dummodo tanta molu negotium, felicem exitum consequatur. Ad qua Ignatius. Ne quaquam R. Pater, sita in capris, tuis precibus me Deo commenda.

Se hanc historiam vidisse scriptam in literis huius Don Ioannis de Castro, Carthusiani ostentis sibi à P. Dom Michael Monllor suo Magistro, annu agente nonagesimum, iureiurando testatus est, coram publico Notario, R. P. Don. Andreas Soler Religiosus antiquior, Conuentus supra dicti Vallis Christi.

Eandem Historiam se audiuisset à Venerando

do Patre Dor, Matthia Ferrez viro sancto, & tanquam sancto post mortem in imagine iussu Episcopi Segobienensis depicta honorato, & à B. Ludouico Bertrando, & B. Nicolao Factore, pro sancto habitos, iuratus testatus est, R. P. Don: Antonius Martinus, dicti Vallis Christi Conuentus Vicarius, eandemque historiam se audiuisset dixit, à P. Don. Onuphrio Ripoll, Religioso 50. annorum Professo, & Priore vallis Christi Conuentus, viro spectatae virtutis. Qui dixerunt se accepisse sapientem à pluribus antiquissimis Patribus, & praecipue à P. Don. Ioanne Bellot Priore eo tempore, quo S. Ignatius Carthusiam Vallis Christi appulit, & ab aliis Patribus, quos in suo testimonio iurato nominat, & addit, hanc esse communem traditionem inter Patres Regij Vallis Christi Conuentus, & dicit se audiuisset & legisset hanc veritatem in manuscriptis reconditis in Archiuio dictae Carthusiae.

Hoc ipsum tertius Carthusianus P. Don. Nicolaus Bonet, iuramento comprobat se audisse ab iisdem Patribus antiquissimis Carthusianis. P. D. Michaeli Monllor, & à P. D. Ioanne Bellot, & ab aliis.

Id, hi RR. Patres Carthusiani iurati testati sunt Anno 1641. 8. Ianuarij.

Sed P. Franciscus de Caspes in testimonio suo supra posito §. 13. affirmat, quaecunque scripsere Patres Carthusiani Monasterij Vallis Christi sua in testificatione, sibi ante hos quindecim annos nota fuisse.

Quocirca certissimum est, reuelatum esse S. Ignatio Societatis ab eo fundandae Institutum, multò ante eam inchoatam, hoc est, dum Manressae, seu Minorissae (idem enim significant haec vocabula) primo à sua Conuersione anno versaretur.

CAPVT SECVNDVM.

Idem confirmatur auctoritate Summorum Pontificum.

21. **M**erito P. Franciscus Suarez hoc ipsum quod supra dictum est de Instituto Societatis sentiens, sed nimis modeste, & non tam aperte idem asserens, t. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. ad hoc ipsum confirmandum citat Bullas Summorum Pontificum, quae tamen à me diligentius & firmitus expenduntur. Quod eo securius faciam, quia P. Hieronymus Natalis S. P. N. Ignatij intimus sup. n. 4. commendatus, in prima ad socios Complutenses exhortatione, (quam legi, & descriptam habeo) dum esset Commissarius Societatis Roma missus in Hispaniam, dixit manifestè: Reuelatas esse res Societatis immediatè à Deo P. Ignatio, idque dicere Ecclesiam in Bullis Confirmationis Societatis, idque constare ex alijs actibus & testimonij legitimum. Ita ille pag. 3.

Primò, enim Paulus III. in prima Bulla Confirmationis Instituti, anno 1540. ait. Primos decem Patres Societatis (in Bulla nominatos) Spiritu sancto, ut pie creditur, afflatus, Societatem intuisse. Hunc autem loquendi modum, Dei reuelationem significare, paulò post ostendam.

Idem Paulus III. post tres annos in secunda Bulla, qua secundò confirmauit Societatem, sine restrictione numeri Professorum ad Societatem admittendorum (quos ad numerum sexagesimum in prima Bulla redegerat) haec ipsa verba repetit. Quae verba hoc ipsum indicare (quod assumpti probandum) infra nisi fallor clarè apparebit.

Secundò, Iulius III. in altera Bulla, quae Societatem cum amplioribus Priuilegijs confirmauit, decimo anno à Societate instituta, Anno 1550. clarius hoc ipsum asseruit, institutam nimirum Societatem esse, Spiritu S. afflante: omisitque particulam illam (ut pie creditur) à Paulo III. vsurpatam: Non casu, inquit Soarez loco cit. n. 4. sed quod dubitationem vel formidinem inducat, consultò ablata fuit. Nam diuturna experientia, & vberes fructus, simul cum approbatione Praedecessoris sui, omnem formidandi rationem, si qua erat, auferre poterant. Qui loquendi modus Dei reuelationem denotat. Sic enim S. Chrysostomus sacrae Scripturae libros, ait esse scriptos à Moysè afflato Spiritu S.

Tertiò, Gregorius XIII. in Bulla. Quanto fructuosius, clarius adhuc hoc ipsum indicat, ait enim: Ad quem finem Spiritus S. bonae memoriae Ignatij Loyolae ipsius Societatis Instituitorem, eiusque Socios excitauit, media etiam praelata, maximeque opportuna, huius Sedis ministerio eis tribuit, atque confirmauit. Atqui inter media Societatis non tantum Essentialia, sed etiam aliqua accidentalia continentur, ergo iudicio Vicarij Christi, etiam per Spiritum S. sunt S. Ignatio inspirata, & per S. Ignatium Sociis reliquis.

Quarò, idem Gregorius XIII. in eadem Bulla paulò post ait. Societatis Corpus in sua membra ordinem, & gradus, Diuino instinctu disposuisse Ignatij. Et statim immediatè recensens, quae Diuino instinctu disposuit Ignatius in Societate, enumerat, post biennium Noniciatus absolutum, tria vota substantialia, simplicia tamen, per quae omnia, in Corpus Societatis cooprantur, & quantum ex parte ipsarum, perpetuò obligati manent, & (quemadmodum infra additur) sunt verò Religiosi & propriè, etsi non fiant Professores. Et si iniussi discedant, Apostasiae notam, & poenas, ut Professores incurrunt, rationabili tamen ex causa, iuxta Constitutiones à Praeposito Generali possint dimitti, & votis huiusmodi liberari. Item quod bonorum suorum ius atque Dominium pro Superiorum arbitratu ad tempus retinere valeant, ut in pios vsus distribuant, nullà retanquam propriam, & sine Superioris facultatè vtendo. Et quod peractis probationibus

& experimentis, quos Præpositus Generalis idoneos iudicat, eos ad Professionem per vota solennia, vel ad gradum Coadiutorum formatorum, per vota publicè emissa, quamuis non solennia, admittat, & tamen fiant incapaces cuiusvis Hæreditariæ successione, & ratione illorum nulla Domus Societatis in bonis illorum ab intestato succedere possit.

26. Quintò, idem Gregorius XIII. in Bulla, *Ascendente*, cum dixisset, Societatis præcipuum finem esse, *Catholicæ Religionis defensionem ac propagationem, animarumq; in Christiana vita & doctrina profectum*, subdit: *Ad quem finem Spiritus S. bona memoria Ignatii Loyola Societatis ipsius Institutoris, eiusque Sociorum excitator, mediâ quoque Predicationum, ac cuiusvisque mysterij verbi Dei, doctrinâq; Christianâ, & Spiritualium Exercitiorum, aliorum item charitatis operum, & Sacramentorum administrationis, ac præcipuè Penitentia & SS. Eucharistia, horumq; frequentiores vsus accommodauit. Quo utroque in loco, non Essentialia tantùm Societatis, sed etiam non Essentialia Gregorius nominat, ac proinde etiam hæc, Spiritu S. afflante, & excitante, & docente, S. Ignatius in Societate instituit, iudicio huius Pontificis re & nomine Maximi.*

27. Sextò, similiter alter Gregorius XIV. in Bulla, quæ incipit, *Ecclesia Catholica*, Societatem fundatam esse ait ab Ignatio, *Domino inspirante*. Quoniam, inquit, *neque tranquillitati, neque firmitati Ordinum prospectum esse poterit, nisi eorum Instituta firmiter in concessa seruentur, usdemq; modis firmiter progrediantur, & crescant, quibus à Fundatoribus Domino inspirante, atque hac S. sede approbante, primùm fundati sunt, necessarium duximus, ea quæ ab Ignatio huius Ordinis Fundatore ordinata, & à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, circa eiusdem Societatis Institutum sancita sunt, Apostolicæ firmitati munimè denuò roborare. Et nolens vt in Societate res decidantur per Capitula, sed per Superiores, cum consilio aliorum, causam adfert, quia sic Ignatius Fundator faciendum decreuit. In hoc S. Ignatii eocomio ponderanda sunt verba Magni Pontificis, quibus asserit, à Fundatoribus Ordinum Domino inspirante, eorum Instituta primùm esse fundata, quia hoc ipsum de Fundatoribus Ordinum Religiosorum videtur asseruisse hic Pontifex, quod multò ante Christus ipse dixerat S. Brigittæ l. 7. Reu. c. 20. Omnes, inquit, *regulae quas amici mei inceperunt, & ipsi personaliter tenuerunt, & seruauerunt, alioque omnes efficaciter docuerunt & porrexerunt, non fuerunt dictata & composita, ab ipsorum intellectu, & humanâ sapientiâ, sed aspiratione eiusdem Spiritus S. Meritò ergo idem Pontifex ob solum Decretum ab Ignatio factum de non decidendis rebus per capitula, sed per solos Superiores, statuit hoc esse in Societate retinendum, quia credebat, Spiritus S. aspiratione hoc Ignatium didicisse & statuisse, non humana prudentia.**

28. Septimò, idem patet ex Bulla Pauli V. qui prædictas Bullas aliorum Pontificum confirmans,

ait, Societatis Institutum ab aliquot Pontificibus suis Prædecessoribus approbatum, & confirmatum, & decoratum, esse fundatam à bona memoria Ignatio Loyola Sancto Spiritu inspirante. Porro per Inspirationem Spiritus S. & afflatum & excitationem cuius meminerunt prædicti Pontifices, non est intelligendus simplex instinctus Spiritus S. qui est quid infimum in genere Prophetiæ, vt docet S. Thomas, sed perfecta Prophetica cognitio & reuelatio, in qua S. Ignatius, non tantùm Deo reuelante cognouit quæ statuit in Societatis Constitutionibus à se scriptis, sed etiam cognouit illa sibi esse Diuinitus reuelata, quod ad perfectam cognitionem Propheticam requiri, docet S. Thomas loco citato.

Tali enim inspiratione, & afflatu, & excitatione, S. Ignatius & cognouit res ordinandas in Societate, & verbo ac scripto ordinauit, & factis executus est (modis his tribus vtendo, qui reperiuntur iuxta doctrinam S. Thomæ loc. cit.) quia hoc ipse Sanctus factus est vt supra vidimus, ac proinde ita in rei veritate fuit. Et Pontifices procul dubio eo modo sua verba intellexerunt, quo in rei veritate, & de facto S. Ignatius hoc Institutum fundauit. Nam, vt ibidem ait S. Thomas, *Cum aliquis cognoscit, se moueri à Spiritu S. (vt cognouit S. Ignatius) ad aliquid assumendum, vel significandum verbo vel facto, hoc propriè ad Prophetiam pertinet: cum autem mouetur, sed non cognoscit, non est perfecta Prophetia, sed quidam instinctus Propheticus.*

Simili loquendi phrasi, Spiritus S. exprimit perfectissimam reuelationem Propheticam, per quam scripti sunt libri S. Scripturæ. Nam dicitur 2. Tim. 3. 16. *Omnia Scriptura Diuinitus inspirata: quæ inspiratio expressam Dei reuelationem, & lumen Propheticum perfectissimum significat, quia tali Prophetico illustrati lumine, sacri Scriptores, libros S. Scripturæ scripserunt, aut suis Amanuensibus dictarunt. Vt fecit Paulus Apostolus, dictando aliquot ex iis, quas habemus eius epistolis; vt patet Rom. vi. 22. & obseruarunt S. Chrysostomus, Ambrosius S. Hieronymus c. 6. ad Galatas ver. 11. & S. Anselmus in c. 4. ad Coloss. v. 18.*

Sic 2. Pet. 1. versu vlt. loquens S. Petrus de libris Canonicis S. Scripturæ à Deo reuelatis eorum Scriptoris & Authoribus, ait, *Spiritu S. inspirati* (Græcè *ἠερόμενοι*, id est, vt Arrius Montanus vertit, *Acti*) locuti sunt Sancti Dei homines.

Eadem phrasi expressit S. Basilius epist. 1. ad Gregor. libros S. Scripturæ Diuinitus reuelatos. *Maxima, inquit, viarum ad veri inuestigationem ferentium, est meditatio Scripturarum Diuinitus inspiratarum.*

Simili modo loquendi vitit S. Greg. Papa, commemorans præstantissimum reuelationis genus, quo reuelati sunt, & à Deo immediatè dictati libri S. Scripturæ. Nā Præf. in lib. Mor. c. 1. expressè ait: *Librum Iob esse scriptum à Deo, qui eum scribendum*

bendum dicitur: quem tamen statim subdit, esse scriptum à Deo, qui illius Inspirator exiit: & addit, Psalmos à Dauide scriptos esse Dei inspiratione. Et in fine capitis. Beatum Iob sua gesta scripsisse spiritu s. afflatum. Et S. Bern. à Salom. Diuinitus inspirato, ait scripta esse Cantica Canticorum. Et S. Basilus libros scripturæ Diuinitus inspiratos dicit, & S. August. inspiratum à Deo, ait scripsisse Euangelium. Et S. Iudocus Pelusior S. Chryostomi auditor testimonium Pauli Diuinitus inspirati, vocat sententiam à S. Paulo scriptam Deo reuelante. Et l. 3. ep. 58. eum appellat Diuino Namine instinctum ob epistolâs quas Deo reuelante scripsit. Certum ergo sic Romanos Pontifices S. Gregorij Successores, per inspirationem Dei & instinctum, quo aiunt S. Ignatium Societatis Institutum fundasse, intellexisse expressam, & propriè dictam reuelationem Dei.

31. Simili modo in Martyrologio Romano, tum antiquo, tum recognito, & aucto sub Urbano VIII. olim 23. Iulij, nunc 8. Octob. S. Brigitta vidua appellatur, Diuino afflata spiritu: qua phrasî indicatur, eam Deo reuelante multa cognouisse, quia in antiquiore Breuiario Romano Lec. 6. die eius festo, dicitur: Multas profundorum Dei arcanorum reuelationes habuisse. Et in alio Breuiario sub Urbano VIII. recognito dicitur, cui arcana multa fuerunt Diuinitus reuelata. In utroque autem Breuiario, sicut & in Missali Romano, talis de ea Oratio habetur. Domine Deus noster, qui B. Brigitta per Filium tuum Vniuentium, secreta Cælestia reuelasti &c. Quod etiam antea in Bulla eius Canonizationis, fulius dilectis verbis exprimitur à Bonifacio IX. & postea à Martino V. approbatum est & confirmatum. Quocirca, per instinctum, & inspirationem diuinam, Ignatio factam, vsitatâ sedî Apostolicæ phrasî in suis Bullis, expressam Dei reuelationem intellexerunt supra citati Pontifices. Quo etiam sensu S. Dionysius Areopagita S. Pauli discipulus dixit, Libros Diuinos (scilicet S. Scripturam, quam sic appellare solet) spiritus s. instinctu scriptos esse.

32. Magnum etiam huius veritatis argumentum est, quod Sedes Apostolica per Paulum III. in secunda Bulla confirmatæ Societatis, multò ante factas à S. Ignatio Constitutiones, faciens potestatem eas condendi, etiam iteratis vicibus, & mutandi iuxta locorum & temporum, & rerum qualitatem & varietatem, tanti eas nondum factas, sed condendas fecerit, vt hoc concesserit: Quæ, (scilicet Constitutiones) postquam mutata, alterata, seu de nouo condita fuerint, eo ipso auctoritate Apostolica presatâ, confirmata censeantur, eadem Apostolica auctoritate, de speciali gratia indulgemus. Quæ anticipata nondum factarum Constitutionum approbatio, singulare indicium est, Deum immediatè mouisse Vicarium suum, vt hoc faceret in Confirmationem Institutum, quod ipse seruo suo Ignatio reuelauerat. Alio-

qui, sistendo intra limites humanæ prudentiæ, nunquam humano Spiritu id Papa concessisset, sciens calamitatem illorum temporum, à nouis in Septentrione Hæresibus perturbatorum, & ab illusionibus Illuminatorum, qui Hispaniam potissimum inficere cæperant. Præsertim cum idem Pontifex in prima Bulla ob metum rerum futurarum, non permisisset Ignatio plures quàm Sexaginta ad Professionem admittere.

Hoc ipsum etiam manifestè apparet ex eo, quod Sedes Apostolica confirmauit per Bullas plures Pontificum, & quidem motu proprio, & de certâ scientiâ, & de Apostolica potestate plenitudine, quædam in Societate valdè diuersa à statu aliorum Ordinum, & contra communem sententiam antea receptam Theologorum & Canonistarum, vti est, quod vota simplicia in Societate emissa post biennium Probationis, faciant verè Religiosa, & quod inuolidum redant matrimonium contractum, & quod solennitas votorum, non requiratur ad substantiam Regionis, & alia quædam in Societate valdè diuersa, quæ infra enumerabuntur. Nunquam enim Sedes Apostolica, tali motu proprio, & de certa scientiâ, & plenitudine Apostolicæ potestatis, contra communem sensum Theologorum & Iurisperitorum, saltem contra præxim aliorum Ordinum antiquiorum, & quidem tam facili, & tam disertis verbis, sine præmissis examibus & disputationibus (quæ Romæ ob res multò minores instituitur iussu Rom. Pontificis) confirmasset, nisi hæc omnia à maiore, quàm ordinario Diuino lumine, S. P. Ignatius didicisset.

Valet & hoc plurimum ad confirmationem huius veritatis, quod non permisisset Deus, vt quicquam ex rebus à S. Ignatio in Societatis Instituto constitutis abrogaretur à Sede Apostolica, aut oretenus, aut per Diploma, quamuis aliqui fuerint Pontifices, qui ex mala informatione quorundam, & ob res nostras non bene intellectas, habuerint in rebus quibusdam nostris difficultatem: ideoque post S. Ignatii mortem Paulus IV. non abrogando quicquam ex Constitutionibus, nec ex præteritorum Pontificum Diplomatis, factis à Societate alienior, simplici mandato iusserat pro arbitrio Generalis chorum in Societatem induci, & ne Generalis gubernatio ad viram eius duraret, tamen ipse Societatis Institutum & Constitutiones sua voce approbauit. Præterea cum idem Pontifex, vt ait Sachinus & Orlandinus præferebat, se in Societate aliquid desiderare, & in eius rebus moliri, & insisteret ad se ferri Diplomata Pontificum, Constitutiones regulasque Societatis, & quicquid ad eius disciplinam ac regimen pertineret, tradidissetque aliquot Cardinalibus examinanda, & perpendenda omnia, & quidem iis, quos minime Societati fauentes, magis tamen doctrinâ ac prudentiâ, rerum gerendarum peritiâ instructos habebat, nullâ

B. l. in
Cant.
Baf. ep. ad
Chilon.
Aug. tr. 7.
in Ioan.
I. l. 2. cp.
270.

c. 11 diu.
nomin.

profus re abrogatâ, nullâ immutatâ, nullâ im-
 probatâ, nobis postea omnia integra & illibata
 restituit, sed vt ait Gregorius XIII. in Constitu-
 tione sua, *Quand' fructuosius, postea, diligentissimè*
examinata, & à Concilio Tridentino commendata:
 quæ etiam repetit infra pag. 227. Quam rem ita
 oculus testis describit P. Hieronymus Natalis
 in Exhortatione quinta quam habuit ad nostros
 Complutenfes pag. 6. dum esset Commissarius
 Generalis in Hispania: *Habent, inquit, nostra Con-*
stitutiones auctoritatem à Bullis Pauli III. & Iulij III.
qui dederunt auctoritatem ad faciendas illas: habent
etiam Confirmationem à Paulo IV. quæ est valdè ma-
gna, & quam ego æstimo multùm. Postquam enim no-
ster P. Ignatius est mortuus, voluit Paulus IV. videre
nostrum Institutum, Bullas & Constitutiones, & ita
serunt illi consignata omnia: & ipse commisit Cardi-
nali Romano, & Cardinali Tranensi, & habuerunt
per quatuor menses, inquirendo & reuidentdo, & postea
restituerunt, approbando illud tanquam bonum. Et Pa-
pa tempore Congregationis Generalis (primæ post
Ignatij obitum) confirmauit totum nostrum Institu-
tum huius. Primò per Cardinalem Pacicum, secundo vi-
na vocis oraculo, quando iuimus ad oscula eius pedum,
tota Congregatio cum Generali. (P. Iacobo Laynez)
nouiter electo. Hæc P. Natalis dixit dum esset in
 Hispaniam missus, à P. Iacobo Laynez Genera-
 li, cum potestate ipsius Generalis. Sic etiam dicit
 Sixtus V. ex informatione maleuolorum deli-
 berasset de mutando nomine Societatis, ne vo-
 caretur Societas Iesu, sed Societas Iesuitarum,
 & diceretur iam Diploma Pontificiæ hac de
 re fuisse conscriptum, non permisit illud Deus
 publicari ob mortem repentinam sine præuio
 morbo Sixti V. in sella sua sedentis cum stupore
 omnium, subsecutam. Quod antequam fieret,
 P. Iacobus Ximenez tunc Societatis Secreta-
 rius, adisset Cardinalem Ioannem Antonium
 Iachinettum (cum qui postea ad Romanum
 Pontificatum euectus fuit Anno 1591. & Inno-
 centius IX. appellatus fuit) & ab eo intellexit
 Sixtum velle omnino mutare hoc Societatis
 nomen, P. Ximenez impulsu quodam Spiritus
 commotus, magno impetu Cardinalis mensa
 pugno percussit, indignabundus dixit: hoc nun-
 quam fore, & statim à Cardinali discessit. Sed
 cum postea repentinâ morte Sixti subsecutâ,
 aduocato P. Ximeno Cardinalis ille quæsiuit
 se, quomodo scierit mutationem nominis Soci-
 etatis non subsecuturam: respondit Cardinali
 Ximenez: se illud dixisse, fundatum in prædi-
 ctione P. Ignatij, qui similem difficultatem ex-
 pertus à primis aliquot Sociis, initio dissuaden-
 tibus, ne nostra Religio Societas Iesu appellaretur,
 P. Ignatius constanter persistit, se illi aliud
 nomen non inditurum, ed quod hoc nomen ei Deus ipse
 indidisset, quod nullus vnquam mortalium immutatu-
 rus esset, & sperare se, in primo Concilio Generali hoc
 nomen ab Ecclesia confirmatum iri. Quod ipsum à
 P. Ignatio dictum esse, scripsit P. Ioannes Po-

lancus, eius per nouem annos Secretarius, in
 vita S. P. Ignatij, quam Romæ in Archiuo So-
 cietatis legi. Et hoc ipsum dictum esse P. Polan-
 co à S. Ignatio scribit Orlandinus. Et ipse Po-
 lancus in epistola supra à me citatâ, scribit di-
 fertè; *credi, quod Ignatius ex Diuina reuelatio-*
ne Societatis Iesu nomen à se fundato Ordini in-
diderit.

Sic etiam tempore Gregorij XIII. excitata
 fuit magna tempestas, tam contra alia, quàm
 contra Regulam IX. & X. Summarij, quæ ra-
 men auctoritate Apostolicâ, à Gregorio XIII.
 post iudicium, vt vocant, Contradictorium, so-
 cita est, & Decreto Pontificis damnata, tum vi-
 uâ voce nominatim, tum per Constitutionem
 Apostolicam eiusdem Gregorij duplicem, pri-
 mò editam Anno 1582. kalen. Febr. deinde An-
 no 1584. 8. kalend. Iunij, in quibus Bullis omnes
 Constitutiones Societatis, & Statuta qualia-
 cunque sint, amplissimè confirmauit, & quidem
 non quomodocunque, sed *acsi ad verbum presen-*
tibus (id est Bullis) insererentur. Quo etiam modo
 expressè Constitutiones & Bullas præterito-
 rum Pontificum confirmarunt Gregorius XIV.
 & Paulus V.

Porro improbationem supra dictarum Re-
 gularum damnatam esse viuâ voce à Grego-
 rio XIII. testatur Franciscus Soatez, sed magis
 distinctè & fufius Alphonsus Rodericus.

Sic etiam mortuo Gregorio XIII. aduersarij
 Societatis, rati opportunum esse tempus impu-
 gnandi Societatis Institutum, sub Pontificatu
 Sixti V. tum quia erat assumptus ex Ordine Mi-
 norum quibusdam in rebus praxes contrarias
 Societatis legibus habentes: tum quia à Grego-
 rio XIII. passus erat diminutionem suorum re-
 dituum, validè impugnare cœperunt nostrum
 Institutum, & graues querelas contra illud co-
 ram Sixto V. deposuerunt, qui, vt scribit P. Clau-
 dius Generalis in lib. Industriarum. *Cum, inquit,*
nuper Sixtus V. felicitis recordationis, nonnullis Theolo-
gus, & grauissimis Cardinalibus examinanda dedisset
(scilicet obiecta contra Institutum Societatis) il-
lique nostris responsis auditis, & scripto traditis, & ac-
curatè examinatis, ad Pontificem retulissent, nihil pla-
ne ille immutauit. Imo vero Gregorius XIV. fan-
ctæ memoriæ, qui ei successit, amplissimo Di-
plomate ea explicauit & cõfirmavit. Quin imò,
 cum quædam in Instituto Societatis post mor-
 tem Gregorij XIV. sub Clemente VIII. nonnulli
 inquieti Spiritus, ad suam temeritatem (vti eos
 appellat Paulus V. in sua Bulla) impugnassent,
 eorum impugnationes hic Pontifex damna-
 uit, & totum Institutum Societatis magis quàm
 Prædecessores confirmauit Anno 1606. pridie
 Nonas Septemb.

Magna quoque eiusdem veritatis confirma-
 tio est, quod omnes Romani Pontifices, à qui-
 bus Societas petiit Confirmationem Instituti, &
 Constitutionum, illud sine difficultate ex sua
 parte

1.2. n. 61. n.
19. pag. 33.

36.

37.

38.

Su. ro. 4. de
Relig. tr.
10. l. 10. c.

10. n. 1.
Rod. to. 3.
Exer. perf.
tr. 8. c. 6.

39.

c. 15. §. 5.

40.

41.

42.

329
Hilb. No.
L. 1. n. 1.
40. 3. 1.
L. 1. n. 1.
76. 7.
O. 1. 1. 1.
num. 17.

parte, & sine vlla exceptione, per sua Diplomata confirmarunt. Et quidem primò viua voce Paulus III. id confirmavit Anno 1539. 3. Septemb. dum esset Tibure, & intellecto ex informatione S. Ignatij Instituto, dixit: *Spiritus Dei hic est, & Patrum consilia & pia studia collaudavit, vt scribit Orlandinus.* Postea per Bullam Pontificiam illud confirmavit, Anno sequenti 5. kalend. Octobr. Deinde iterum confirmavit totum Anno 1549. prid. Id. Mart. Postea Iulius 3. cum maiore Declaratione illud confirmavit, An. 1550. 12. kalend. Aug. Tandem Gregorius XIII. & alij sup. citati.

1.2.n.83.

43.

Porro circa primam Societatis per Pontificium Diploma confirmationem, quatuor notanda sunt, magna argumenta Diuini fauoris erga Societatis Institutum, quæ nos excitare debent, ad illud amandum, & ad viuendum iuxta regulas illius, & ad credendum, non esse illud humanâ industriâ, sed Diuinitus per S.P.N. Ignatium fundatum.

Primò, quod citius per Diploma Pontificium fit prima vice confirmatum, dum prima eius confirmatio per S. Ignatium peteretur, quam Ordines Prædicatorum & Minorum, quamuis eorum Fundatores ob miraculorum famam tunc fuerint magis celebres quam S. Ignatius. Nam Innocentius III. à quo petebant S. Dominicus, & S. Franciscus Bullam suorum Ordinum confirmatiuam, eam non concessit illis. Siquidem, vt ait B. Ioannes de Saxonia, Innocentius III.

In. de cõm. locali c. 4.

44.

S. Anton.

3. p. tit. 23.

c. 1. & tit.

24. c. 14.

§. 3.

Azor. to. 1.

l. 19. c. 1. §.

4.

Wading.

to. 1. A.

1223. n. 16.

Et A. 1215.

num. 33.

Theod. ab

Apoldia.

l. 1. vit. S.

Dom. c. vlt.

Mal. Cent.

1. Ann.

Præd. An.

1216. Brou.

An. 1215. n.

6. Vrc. c. 1.

Const. p. 2.

ad eorum confirmationem durus fuit. Imo Ferdinandus de Castillo eximius Scriptor Historiæ Dominicanorum scribit, Innocentium Papam, *etsi Diuinâ visione instructum, quod Deus S. Dominicum elegisset, ad sustentandam Ecclesiam, non dedisse potestatem Dominico quam petebat faciendi nouam Regulam, & nouas Constitutiones cum noua forma viuendi, sed (quemadmodum etiam legitimus in Breviario Romano) hortatus est, vt ad suos reuerteretur in Galliam, & vt Religiones à Sede Apostolica approbatas inspiceret, & ab illis sumeret id quod faceret ad suum intentum.* Et ita reuersus Tolosam deliberavit cum Sociis, & S. Augustini Regulam elegit, Constitutiones autem & ceremonias particulares accepit ex Ordine Pramonstratensium. Hæc omnia Ferdinandus, qui ait c. 18. hist. Anno 1216. Decembr. fuisse confirmatum Ordinem Prædicatorum ab Honorio III. Hoc ipsum confirmat Thomas Maluëda, Abrahamus Brouius. Et dicitur in Summario Constitutionum Ordinis Prædicatorum edito Parisiis Anno 1620. à Petro Martyre Vrceano. Porro Franciscus Gózaga Generalis Ordinis S. Francisci, scribit quidem Innocentium III. viuæ vocis oraculo annuisse votis S. Francisci (quod etiam in Bulla asserit Honorius III.) Sed Honorium III. eius Ordinem confirmasse per Bullam peculiarem Anno 1224. cum confirmationem petisset ab Innocentio III. Anno 1209, vel vt Lucas Nadin-

gus accuratissimus Scriptor Historiæ Franciscanæ asserit, Anno 1210. Porro S. Ignatius cum primùm petisset Confirmationem Societatis à Paulo III. statim eam viuæ vocis oraculo obtinuit, & intra eundem annum etiam Bullam Confirmationis ab eodem Pontifice impetrauit A. 1540. 27. Septemb.

Secundus Favor erga Societatem, est in eius Cõfirmatione factâ tempore difficillimo. Quânis enim tunc valdè perturbarent Ecclesiam nonæ Hæreses Lutheranorum, & Caluinismi initia, partim in Germania, partim in Gallia, & imposturæ Illuminatorum in Hispania, idè meritò posset Paulus III. ad aliud tempus differre, prætextu iussæ deliberationis Instituti Societatis Confirmationem viuæ vocis oraculo faciendam, tamen intellectis Instituti Capitibus, sine difficultate, & sine dilatione, illud viuæ vocis oraculo confirmant.

Tertius erga Societatem Diuinus fauor est, Examen Instituti Societatis commissum ab eodem Pontifice Personis, à quibus fauorem sperare Ignatius non poterat, felici successu conclusum. Etsi enim Paulus III. optimè, vt dictum est, sentiret de Societatis Instituto, tamen vt Societatem præmuniret à linguis loquentium iniqua, & ne videretur minus consideratè in tanta procedere, iussit Institutum Societatis in certa capita digestum examinari, & cognosci primùm à Thoma Badia Dominicano, Sacri Palatii Magistro, magni iudicij & doctrinæ viro, postea ad Cardinalatum promotò, vt scribit Ribadeneyra, deinde à tribus Cardinalibus, apud quos nihil erat loci gratiæ, & in iis à Bartholomæo Guidiccione nouis Religionibus adè infecto, vt librum scripsisse dicatur, ad multitudinem Religionum tantum ad quatuor Ordines reducendam. hi tamen omnes, post multa hinc inde agitata, præsertim Guidiccionius mutata sententiâ, Societatis Institutum laudarunt, & Pontifici magnopere cõmendarunt. Et quidem Guidiccionius ita, vt diceret, *nouas Religiones non probo, hanc tamen non probare non audeo, sic enim interius afficior, eosque motus animi Diuini sentio, vt quo me humana ratio non ducit, eo voluntas inclinet, & affectu inuitus quodammodo complector, quod argumentis antea repudiabam, vt scribunt Ribadeneyra & Orlandinus.* Addit autem P. Hieronymus Natalis, *dicere eum postea solitum, magnas & extraordinarias laudes nostri Instituti.*

Quartus Dei erga Societatem fauor est, quod idem Paulus III. in prima Bulla supradictâ, confirmatoria Societatis, fecerit potestatem Præposito Societatis sine vlla restrictione nouas con-

45.

45.

45.

45.

47.

47.

rate, de speciali gratia indulget, ut Constitutiones Societatis factæ, postquam mutata, alterate, siue de nouo condita fuissent, eo ipso Apostolica authoritate confirmata conferentur. Qui quatuor fauores hoc ipsum confirmant, quod probandum assumpti, nimirum Societatis Institutum S. Ignatio Diuinitus esse reuelatum, id eoque cum his prærogatiuis ample confirmatione, sine minimæ rei mutatione, vel emendatione, & difficultate.

CAPVT TERTIVM.

Idem Confirmatur ratione.

48. **E**T lumen naturæ, & S. Scriptura, & SS Patres, & Theologia, & gesta in Historiis Ecclesiasticis conscripta, innotuit Dei bonitatem & Sapientiam, ita se Creaturis rationalibus communicare docent, ut nulli desit in suppetendis auxiliis necessariis, ad ea siue instituenda, siue perficienda, quæ vult potissimum per valde dilectos seruos suos extraordinariâ vitæ sanctimoniam præditos institui ac perfici. Cum ergo S. Ignatium Deus elegerit, ad fundandum difficillimo Ecclesiæ tempore, nouum Societatis Ordinem, ad cuius conseruationem & incrementum erant necessaria noua Institura, ut prudenter obseruauit Gregorius XIII. in 2. sua Bolla confirmatoria Societatis dicens, *Diuinam prouidentiam pro temporum necessitate, varia & salutaria Ordinam Instituta in Ecclesia sua produxisse, nouisque in ea subinde nascentibus morbis, noua remedia, nouisque emergentibus hostium impugnationibus, nouum Regularium Ordinem excitare, & cuique illorum, iuxta cuiuslibet peculiaris gratia uocationem, peculiare quasdam notas, propria insignia, ac opportuna ad finem, quem intendit, media suggestisse; Ideo & S. P. Ignatio noua quedam media inspirauit. Inspirasse autem per expressam, & immediatam supernaturalem reuelationem, in supremo gradu Prophetiæ (etsi argumenta supra dicta non haberemus) hoc solum sufficeret, petiitum ex more Diuinæ Prouidentia, omnibus sæculis usitato, quæ multò magis se extraordinariè communicat Creaturis rationalibus, præsertim sibi valde charis, tunc, cum maior est necessitas talis communicationis, maximè verò, siuisdem, se extraordinariè communicauit, quando minus egebant, tali extraordinariâ & miraculosa communicatione. Nam, ut ait S. Dionysius Areopagita, *Deus impertitur suum cuique lumen pro cuiusque dignitate; & ut dixit cap. 10. fin. Vnaqueque mens, pro suo capta quam nitidissime purgationis sit particeps copiosissimi luminis absolutæque potentia & perfectionis Cælestium illustrationum.* Cum ergo certissimè sciamus, & ex narratione vitæ suæ, à S. Ignatio facta P. Lancicii Opusc. Tom. 2.*

Ludouico Conualuo (de qua supradictum est) & ex eius vitæ Scriptoribus, P. Ribadeneira, P. Maffeo, P. Orlandino, cum inquam certissimè constet, S. Ignatio fuisse Manresæ propheticè reuelatum à Deo modum quomundum condidit, & multa SS. Trinitatis mysteria, quæ fide Diuina credebatur, & quidem sine vlla difficultate: item præsentiam Christi Domini in Eucharistia: item permulta alia, tum quæ ad fidei mysteria pertinent, tum quæ ad scientiarum cognitionem, & cum hæc illi non ita fuerint necessaria scitu, sicut fuerunt res ad Institutum nouum in Ecclesia fundandum pertinentes, multò magis credendum est, illas à Deo fuisse S. Ignatio ita immediatè reuelatas propheticè, sicut fuerunt, res minus necessariae, imò nequidem necessariae, loquendo in Theologico rigore.

Confirmatur primò, hoc ipsum, quia ut scribit P. Ribadeneira S. Ignatius datus fuit in tutelam Archangelo, quod adeò insolitum est, ut hoc fieri neget S. Thomas. Contrarium tamen esse probabile putat Magister Vaquez, ubi etiam rationes S. Thomæ contrarias bene soluit. Soarez verò id ex professo contingere probat. Quod sanè validè confirmatur, Primò, exemplo Beatissimæ Dei Genitricis Mariæ, cui pro custodia deputatum fuisse Gabrielem Archangelum asserit B. Petrus Damiani, & Abulensis. Deinde exemplo S. Francisæ Romanæ, cui Deus præter Angelum Custodem ordinarium, extraordinarium dederat Archangelum, ex secundo choro primæ Hierarchie, quem perpetuò videbat, diu noctuque, & qui eam comitabatur per urbem, & à quo dirigebatur in omnibus & custodiebatur. Et post 24. annos, quibus S. Francisca perpetuò habuit hunc Archangelum, suum comitem, consolatorem, & directorem, visibilem oculis corporeis, datus est illi alter Archangelus loco huius, longè nobilior ex secunda Hierarchia, ex quarto Choro, scilicet Potestatum. Et cum sint in singulis choris nouem mansiones, is erat ex prima mansionem, & caput omnium aliorum eiusdem mansionis, & primus in nobilitate post principalem Angelum Chori supra dicti. Ab hoc defendebatur fortius & ardentius Sæcra ab oppressionibus malignorum Spirituum. Quod contigit illo die, quando fuit electa in Præsidentem Monasterij Turris Speculorum. Idem patet exemplo S. Gertrudis Virginis, quæ Dei iussu, scripto lib. 2. cap. 23. Insinuat, diuinitat. Deo gratias agit. Insuper in speciale ministerium mihi deputasti sapius nobilissimos Palatii tui Principes, non solum de choris Angelorum & Archangelorum, sed etiam altiorum, secundum quod pietas tua benignissime Deus mihi magis con-

gruere iudicabat, ut ad conuenientiora sibi obsequia in Spiritualibus exercitiis me promoueret. Cum ergo ad fundationem noui Ordinis, quem Deus prouiderat multipliciter exagitantum, & ab ipsis Catholicis, & ab Hæreticis, magis necessaria fuerit intrinseca illuminatio extraordinaria, rerum in illo Ordine seruandarum, quam extrinseca tutela extraordinaria Archangeli, si hanc S. Ignatio dedit, multo magis dedit illam. Talibus enim Personis, in tali necessitate, Dei prouidentia non deest, præsertim cum innumera sint exempla in uitis SS. Patrum, etiam non Fundatorum, quibus immediatè Deus reuelauit, & nunc adhuc etiam reuelare solet Propheticè per quæ innumeras res minoris momenti, & minus necessarias scitu, tum illis ipsis Personis, tum aliis, quàm fuerint S. Ignatio Fundatori Constitutiones & Instituta Ordinis, & res ad has Constitutiones & Instituta spectantes.

51. *Confirmatur secundò*, certissimum esse debet apud nos, saltem æque certum, doctrinas Exercitiorum spiritualium S. Ignatij, esse ei à Deo reuelatas, sicut credimus multa esse reuelata Diuinitus S. Catharinæ Senensi, S. Teresie & aliis Sanctis. Nam ita Scriptores fide digni illud scribunt de S. Ignatij Exercitiis, tanquam ei Diuinitus reuelatis (uti ostendi in meis supra Exercitiis notis cap. 3.) quemadmodum alij Scriptores uitæ S. Catharinæ, & S. Teresie ac aliorum Sanctorum. Atqui ad Institutum Societatis constituendum magis necessaria sunt statuta proprium eius viuendi modum continentia, quàm Exercitia Spiritualia, statuta enim atque leges Societatis, sunt tanquam partes intrinsecè Corpus Instituti integrantes, Exercitia autem sunt quidem summe uilia, talia tamen, quibus perditis vel abolitis, tanquam extrinseco auxilio, essentia Instituti integra consisteret. Ergo à minori ad maius, si Deus S. Ignatio immediatè reuelauit siue per se, siue per B. Virginem, siue per Angelum Exercitia Spiritualia, multo magis immediatè reuelauit res intrinsecas Instituti Societatis.

Ex dictis Colligitur primò, certissimum esse debere, & res substantiales & nonnullas alias non substantiales Societati proprias, & non communes cum aliis Ordinibus esse Diuinitus reuelatas S. Ignatio ut probatum est.

52. *Colligitur secundò*, spectatà Historicorum bonorum ac fidelium autoritate, cui humana fides quoad res antiquas meritò innititur, nos de hac ueritate magis certos esse posse & debere, quàm sint aliqui alij Religiosi Ordines, quod eorum regulæ sint reuelatæ Diuinitus Fundatoribus ipsorum. Nam, ut supra uidiimus, habemus huius rei testes omni exceptione maiores, qui hoc ipsum ex ore S. Ignatij audierunt: Item, qui hæc ipsa, uiuente adhuc S. Ignatio, scriptis consignauerunt,

eo ipso tempore, quo hæc ab Ignatio audierunt. Item habemus illa ipsa scripta iururando confirmata à Familiaribus S. Ignatij, & in Processum eius Canonizationis relata Madriti, coram Commissariis Apostolicis auctoritate Pauli V. Pontificis Maximi ad demonstrandam illis scriptis, S. Ignatij sanctimoniam honorè Canonizationis dignam. Nullus autem Ordinis historia est iururando confirmata: prouide ex hoc capite, tantam auctoritatem & authenticationem, ac inde ortam fidem & certitudinem humanam de hac re non habet, quod Regulæ eorum sint Diuinitus reuelatæ. Nullus enim eorum historicus Fundatoribus eorum familiaris, id scripsit, & se id audiuisse ab ipso Fundatore narrauit: Item nullus Historicus iururando confirmauit partem ullam suæ historię, præsertim de regula sua Deo reuelante accepta, sicut noster Ribadeneira non semel coram Commissariis Apostolicis examinatus, iururando confirmauit ueritatem rerum à se de S. Ignatio (cuius erat familiaris & intimus) scriptarum.

Colligitur tertio, ex dictis, eximio nos quoniam Societate sumus esse affectos Dei beneficio, quod sumus ad hanc Societatem uocati, cuius Institutum S. Ignatio reuelauit Deus peculiari quodam modo (scilicet reuelatione merè intellectuâ, sine admixtulo Phantasiæ & sensuum ut infra cap. 6. demonstrabo) Reuelauit quidem Deus S. Pachomio Regulam per Angelum, ut dicitur in Martyrologio Romano, & antiqui Historici testantur: reuelauit etiam regulas B. Polthumio per Angelum, quæ habentur in uitis Patrum apud nostrum Rosicidum; reuelauit procul dubio, & aliis Fundatoribus quarundam Religionum ut S. Benedicti, S. Dominici, S. Francisci, sed per uoluntatis Historiis Ecclesiasticis, & omnium Ordinum, non inuenimus scriptum esse in ipsis, tot modis reuelatas esse Cælitus uilius Ordinis regulas, quot scimus interuenisse in reuelatione rerum nostri Instituti. Siquidem intellectuâ reuelatione reuelauit Deus illud, ut cap. 6. ostendamus, & uti sup. dictum est cap. 1. dum S. Ignatius Constitutiones scriberet, non tantum Beatam Virginem Mariam sæpe uidit, ea quæ in Constitutionibus statuebat, confirmantem, sed etiam alias Diuinas Personas, modò Deum Patrem, modò Spiritum S. modo omnes Personas SS. Trinitatis, prout ipse S. Pater narrauit P. Ludouico Consaluo, & hoc ipsum ipse Sanctus scripsit plurimis in locis, in libro suarum Visionum, cuius libri honorificam facit mentionem P. Ribadeneira, Maffeus, Orlandinus, & ego illum Anno 1597. Romæ ex Authographo Romano transcripti, & apud me habeo, & seruo tanquam pretiosissimum thesaurum. Adde & hoc pro nostro communi solatio, quod dum S. Ignatius deliberaret, an debe-

deberet concedere reditus templis & sacristiis Domorum professorum, inter alias apparitiones & B. Virginis, & Diuinarum Personarum, in hoc puncto illum illuminantes & confirmantes, scriptum reliquit in eodem libro, *sibi apparuisse modo insolito Spiritum S. in claritate & flamma ignea, & Christum Dominum in specie solis lucidissimi.* In qua solis specie olim apparuerat in oratione vigilanti S. Brigittæ, præsentè B. Virginis, & S. Angelo, vbi Angelus explicans illam visionem ait: *Sol significat Christum in Deitate sua.* Et Deus Pater S. Catherinæ Senensis dixit: *Spiritus S. à me Patre, & ab ipso Filio meo procedit, quia sumus idem ipse Sol.* Ex quibus apparitionum modis, non temerè colligere possumus has Diuinas Personas in tali specie S. Patri nostro se præbuisse videndas, vt agnosceremus ita illum cognouisse res Diuinitus Instituti nostri, sicut agnouerunt Apostoli, dum illis in specie ignis idem S. Spiritus apparuit, & Diuina mysteria reuelauit, & sicut Christus Dominus, *Lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum,* vt ait S. Ioannes Euangelista, doctrinam Euangelicam suis Apostolis immediatè patefecit per seipsum. Ita & Ignatium per seipsum immediatè docuit, quæ in Societate suo nomine insignienda, & substantialia esse debebant, & ad integritatem substantialium pertinere, quæ suo loco recensentur.

Merito ergo post hæc, à me multò ante scripta iureiurando confirmarunt hanc Diuinam Reuelationem S. P. N. Ignatio factam multò ante fundatam Societatem, & in vniuersa Societate, à primis eius iniuris vulgatam & creditam esse Admodum Reuerendus P. Noster Mutius Vitellesens Prepositus Generalis, aliique grauissimi Societatis nostræ Patres, etiam à S. Ignatio in Societatem recepit, relati à Reuerendo Patre Rho, & à me supra nominati, & excerpti ex eius præstantissimis interrogationibus Apologeticis, Anno 1541. Lugduni impressis, æterna memoriâ dignis.

Ex dictis apparet, malè quosdam è nostris Authoribus sensisse, ac scripsisse, Ignatium aliquas Regulas nostras mutuas ex Regulis aliarum Religionum antiquiorum. Hoc enim est prorsus falsum, quia S. P. N. Ignatius nec ante scriptas Constitutiones Societatis (ex quibus sunt excerptæ nostræ Regulæ Summarij) nec dum eas scriberet, nec postea, legit Regulas aliorum Ordinum, imò nec eas in suo cubiculo, aut Bibliotheca habuit, sed solum Nouum Testamentum, & Thomam de Kempis de imitatione Christi, & Missale, quod pridie Missæ dicendæ curabat sibi adferri, in quo totam Missam die sequenti dicendam legebat, toties quoties eam erat dicturus: vt scribunt Orlandinus, & Ludouicus Consaluis in Diario supra commemorato, & ego diligentissimè id in *Lancij Opusc. Tom. 2.*

dagani à duobus olim Cubiculariis S. P. Ignatij cum quibus Romæ aliquot annis vixi. Vnus erat P. Ioannes Ignatius, alter Laicus Ioannes Paulus Borellus. Præterea totam Bibliothecam Domus Professæ à tempore S. Ignatij in ea Domino retentam curiosè lustrari, sitam prope Cubiculum S. Patris, & in ea nullum prorsus talem librum inueni, ex quo aliquam Regulam S. P. N. Ignatius mutuas posset, sed ille Spiritus S. qui aliis Fundatoribus inspirauit Regulas, similes etiam S. Ignatio inspirauit, sicut videmus inspirasse Euangelistis posterioribus, qui eadem scripserunt, quæ scripserunt priores. Non est autem mirum illos Scriptores putasse S. Ignatium aliquas Regulas ab aliis accepisse, quia nullus eorum viderat Archiuum Romanum, nec indagauerat à sociis S. Ignatij, quales libros in suo cubiculo haberit, vt nos cum Orlandino fecimus curiosissimi Indagatores rerum S. Patris. Ideo Ribadeneyra familiaris, & olim etiam Cubicularius S. Patris, nil tale de S. Patre scripsit, sed prorsus contrarium, vt supra demonstrauimus.

CAPVT QVARTVM.

Soluantur Obiectiones.

VT magis confirmetur veritas rerum supra dictarum, hæc venerunt in mentem, quæ vel impugnandi studio, vel rem melius intelligendi, aut obici, aut proponi possunt, & soluenda videntur, à me & ab aliis meo rogatu de industria obiecta.

Obiectis primò, si quædam Deus reuelauit S. Ignatio, cur non omnia, verùm aliqua reliquit eius prudentiæ. *Respondeo,* hunc esse Dei morem vt Prophetice non reuelet, nisi ea quæ naturali modo hic & nunc, sciri non possunt ab eo, cui aliquid reuelatur. Item non solet reuelare Deus, nisi res maioris momenti, tunc enim tantum media miraculosa & extraordinaria Reuelationum adhibet, quando per ordinaria & naturalia media, hic & nunc res haberi non potest. Non esset enim etiam hominis prudentis, per difficilia & operosa media aliquid querere, quod posset per facilia & perua. Ideo quod naturali prudentia poterat Ignatius assequi, hoc eius naturali prudentiæ statuendum Deus reliquit. Atque hanc gubernandi rationem Deus in Hierarchia Ecclesiastica tenuit primò cum Apostolis, deinde eum Successoribus Apostolorum. Nam certum est, Deum Apostolis reuelasse doctrinam Euangelicam, tunc ad dogmata Fidei, tum ad Institutionem morum, tum ad aliquos ritus sacros colendi Deum pertinentem. Hinc Apostolus ait Gal. 1. v. 1. *Se factum Apostolum non ab hominibus, neque per homines, sed per Iesum Christum, & v. 12. Neque ab homine accepi illud* (Cili-

(scilicet Euangelium) neque didici, sed per reuelationem Iesu Christi. Vnde I. Cor. II. ait: *Cetera cum venero disponam.* Quod Sanctus Augustinus, & omnes Catholici Doctores & nonnulli ex Doctoribus Hæreticis, vt Antonius Sadeel, & Vitrackerus, & Piscator, intelligunt scriptum ab Apostolo de Ecclesiasticis ritibus in Scriptura non reuelatis. Sic I. Cor. VII. 12. ait: *Ceteris ego dico non Dominus &c.* Vbi statutum suum immediate positum contradistinguit à doctrinâ per reuelationem à Domino traditâ. Simili modo per Romanos Pontifices & per Concilia, Deus omnibus sæculis per humanam illorum prudentiam plurimâ cõstituta esse voluit, doctrinâ à se Prophetis, & Apostolis reuelatâ non contentus.

59. Quid mirum ergo est, quod hanc morem seruauit etiam cum S. Ignatio. Sic etiam, quâuis Christus Dominus S. Brigittæ Regulam, (vt vocant) Saluatoris, ore proprio dicitur (vt patet in I. Reg. S. Brigittæ, post libros 8. immediate, & Sedes Apostolica testatur, imo tota Ecclesia in Breviario Romano Lectione 6. in festo S. Brigittæ à pluribus Pontificibus approbata) tamen ipse Seruator capite 20. Regulam, remittit S. Brigittam, vt aliqua Regula addenda, inquirat à deuotissimis aliquibus Fratribus de Regula Benedicti, vel Bernardi, quæ huic Regula inscribant, quomodo excessus emendandi sunt in Monasterio, & mortui sepeliendi, & quomodo visitabit Episcopus, & pro quibus casibus ingredietur Monasterium, & alia necessaria, quæ in his verbis non narrantur, ad huius Regule roborationem, assumantur de Regulis supra dictis. Hæc Saluator. Eodem modo præter res substantiales S. Ignatio reuelatas, alias minoris momenti eius prudentiæ reliquit.

60. *Obiicies secundò, si S. Ignatius à Deo reuelata accepit circa Societatis Institutum & Regulam, non erat necesse petere Confirmationem Instituti à Vicario Christi. Respondeo, negando Consequentiam.* Nam & Apostolus Paulus, *Non ab hominibus, nec per homines Apostolatum, & doctrinam Euangelij, sed à Deo accepisse se per reuelationem ait, & illam prædicasse, & Christum per se, & in se loqui, ac Deum per se exhortari, & se Spiritum Dei habere scribit, tamen eodem Deo reuelante, iussus est conferre Euangelij doctrinam, quam prædicabat, & quam per reuelationem Iesu Christi didicerat, cum Apostolis, ne forte in vacuum curreret, aut cucurrisset: non quod indigeret confirmatione eorum, doctrina certa & Diuinitus accepta, sed vt alij, quibus tradenda erat, illi crederent, cum viderent approbatam etiam ab Apostolis, vt ait S. Augustinus, & Tertullianus.*

61. *Eandem ob causam etiam S. Franciscus suæ Regulæ confirmationem à Papa petiit & obtinuit, quam certissimum est, ab ipso Christo esse ei immediate traditam. Similiter idem S. Franciscus indulgentiam (vt vocant) Portiunculæ, à Christo immediate concessam, et-*

iam à Papa confirmari petiit. Quin & Christus Dominus ipse, post dictatam S. Brigittæ ore proprio Regulam, iussit illius confirmationem petere à Papa: iussit enim hæc verba ab ea dici suo nomine Urbano Papæ: *Ego obuii tibi Regulam Religionis, nunc autem volo, vt non solum autoritate tua confirmetur, sed etiam benedictione tuâ, qui Vicarius meus es, in terris roboretur.* Ego distulsi eam, & dotavi spirituali dote. Quocirca & S. Ignatius, vt apud alios conciliaret autoritatem suæ Regulæ, eius confirmationem à Sede Apostolica petiit & impetrauit, & multis annis antequam eam fecisset, & postea.

*Obiicies tertio, si Regula S. Ignatio Diuinitus reuelata est, non debuit eam iudicio Patrum subiicere, & potestatem eis facere, à se factas Constitutiones examinandi, vt si quid mutandum, vel addendum, vel inducendum esset, id liberè ac fideliter indicarent, vt scribit Orlandinus. Imo non debuisset dedisse potestatem Hieronymo Natali, post approbatas iam à Patribus antea Anno 1550. Constitutiones eas corrigendi ac immutandi, quam dedit mittens eum Anno 1551. ad eas promulgandas vt scribit Orlandinus. Respondeo, in Constitutionibus sunt quædam, quæ pro varietate locorum & temporum, & Nationum mutari poterant, & quæ S. Ignatius naturali suâ prudentiâ statuit, & talium mutationes iudicij Patrum reliquit, vt expressè scribit Orlandinus. Et talia etiam Natali mutandi potestatem fecit, si opus esset: alia vero essentialia, & quædam non essentialia, suis socijs & Natali mutanda non permisit, quæ ubique gentium seruari possunt & debent. Imò etsi subiicisset iudicio Patrû S. Ignatius ea quæque statuta, quæ eis Diuinitus reuelata fuere, bene tanquam humiliter fecisset & prudens, tunc quia certus erat illa à Patribus non mutanda: tum quia etiam aliquotum mutationem sustulissent, id non vocaret in dubium certitudinem Diuine Reuelationis. Sic enim fecit Moyses, qui quâuis Diuinitus edoceretur de itinere post transitum maris rubri (nam ipse Dominus præcedebat eos ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis, eratq; eorum Dux: iteris vtroque tempore: vt dicitur Exodi 13. v. 23. vsque ad eod, vt ad imperium Domini proficiscerentur, & ad imperium illius figerent tabernaculum. Num. 9. 17. & quidem ita, vt nunquam deseruit Columna nubis per diem, nec columna ignis per noctem. Et cum ablata fuisset nubes, quæ tabernaculum protegebat, tunc proficiscerentur Filij Israel, & in loco vbi steterat nubes ibi Castra metabantur) tamen sine præiudicio certioris ductus Diuini, quàm soleant esse reuelationes internæ, Moyses recurrit ad Hobad Madianitam Ethniciam, vt sibi & populo suo, via per desertum ductor esset, doceretque quibus in locis castra esse deberent. Quamuis. *Moyse Dominus loqueretur facie ad faciem, sicut homo solet ad amicum suum.* Et,*

Aug. ep.
118. c. 5.

Gal. 1. 1. 12.
Rom. 15.
13.
1. Cor. 6.
20. & c. 13.
3. 9. & c. 1.
Cor. 7. vlt.

Gal. 2. 2.

A. 1. 1. 8. c. 6.
Faulst.
T. 1. 4. c. 6.
Marci. c. 2.

Ezo. 11. 17. *Et qui palam, & non per enigmata ut alij Prophetæ
Num. 12. 8. me per figuram Dominum videbar:* proinde poterat
in occurrentibus dubiis ad ipsum Deum recur-
rere. Simili ergo modo, etiam circa res sibi re-
uelatas sine præiudicio diuinarum Reuelatio-
num, S. P. Ignatius exquiruit consilium à Sociis,
sicut & S. Paulus Apostolus, & alij Apostoli,
circa res ab ipso Deo reuelante cognitæ, ad a-
liorum quòque consilia prudenter recurre-
runt.

66. *Obiicies quartò, S. Ignatius quibusdam in re-
bus facit potestatem Superioribus disponendi
in rebus à se statutis, seu eximendi aliquos ab a-
liquarum obseruantia, quod non permisisset, si
res illæ ab ipso Deo statuta fuissent. Respondeo
primò, S. Ignatium circa tales res, potestatem dis-
pensandi fecisse, quæ pro necessitate aliquando
seruari non possunt, & quæ ab eo humanâ pru-
dentia sunt instituta, non diuinitus reuelatæ.
Respondeo secundò, etiam si hanc potestatem dis-
pensandi fecisset, circa res diuinitus sibi tradi-
tas, & à se, Deo reuelante institutas, id non præ-
iudicaret certitudini Reuelationis: sicut non
preiudicat indissolubilitati Matrimonij immed-
iatè à Deo instituta, circa quam postea Moyses
in certis casibus permisit libellum repudiij: quã-
uis ut Christus ait, ab initio non fuit sic. Cuius
permissio, etsi duritia Indecorum occasio fue-
rit, tamen per dispensationem Moysis, ex Dei
voluntate factam repudiatio vxorum per libel-
lum, sine peccato postea fiebat, adhibitis certis
conditionibus in scriptura expressis. Sic etiam
Constitutio illa in primo Concilio Apostolico
facta, ex Decreto ipsius Spiritus Sancti: *visum est
Spiritus S. & nobis, de abstinendo à sanguine, & sus-
focato: etsi durarit vsque ad tempora Tertulliani
& Minutij Felicis (ut ipse fatetur in Octauio,)
imò vsque ad tempora Bedæ & Rabani, ut patet
ex eius Pœnitentia: tamen postea seruari desi-
uit & tempore S. Augustini non seruabatur ex
dispensatione Superiorum Ecclesiæ ut scribit S.
Augustinus: quamuis hæc Constitutio vocetur
necessaria, & coniungatur simul cum prohibiti-
one Fornicationis, quæ semper vitanda est. Nec
enim opus est ut leges à Deo immediatè latæ
vel ex immediata Dei reuelatione, ab aliis statu-
tæ, semper & vbique, & ab omnibus seruentur,
& ut locus non sit dispensationis.**

67. *Nam Deo immediatè reuelante ac statuen-
te, non licebat sacrificia offerre Deo, nisi in cer-
to loco, scilicet, vel ante Tabernaculum, vel ante
Arcam: tamen sine villo peccato non femel à
pijs viris oblata sunt Deo sacrificia extra illa Lo-
ca. Sic oblatum est à Samuele in Masphat, quã-
do tunc arca erat in Gabaa, a. & ibi mansit vs-
que ad tempora Dauidis, b. Quin & Taberna-
culum tunc non fuit in Masphat, sed manserat
in Silo (solâ inde arcâ acceptâ aliò) c. Ex Silo ve-
ro Tabernaculum delatum fuit in Nobè, d. Pos-
tea in Gabaa vna cum altari holocaustorum, e.*

68. *Lancij Opusc. Tom. 2.*

ibique mansit post Dauidis mortem regnante
Salomone, f. vnde in templum Salomonis po-
stea, uti & Arca fuit illatum, g. Placuisse tamen
Deo hoc sacrificium Samuelis, factum per dis-
pensationem, extra locum à Deo immediatè
prescriptum, patet, quia ob hoc sacrificium, dũ
actu illud offerret (vt i. Reg. 7. 9. 10. expressè
dicitur.) *Exaudiuit eum Dominus, & intonauit Domi-
nus fragore magno super Philistim. & cæsi sunt à facie
Israël* Sic etiam de præcipuo Paschæ festo primo
Mense celebrando lex erat immediatè per Deũ
reuelantem lata, & per Moysen promulgata, h. b. Leu. 23.
tamen celebravit illud Ezechias, præmissa con-
sultatione cum Sacerdotibus, & aliis Mense se-
cundo, & quidem ob causas longè diuersas ab
iis, ob quas permiserat Deus illud celebrari Mẽ-
se secundo, i. ut manifestè patebit conferenti
inter se vtrumque locum. Hoc tamen factum
& mandatum Ezechia non displicuit Deo, sed
placuit. Primò, quia Decretum, de hac celebra-
tione, etsi ex dispensatione latum contra leges
supra citatas, appellatur *verbum Domini*, hoc est,
Dei Hebraicè, *lehoua*, l. secundò, quia eodem ca-
pite versu vltimo, dicitur: *Exaudita est vocè Sa-
cerdotum atque Leuitarum*, (mense secundo Pas-
chæ hoc celebrantium) *peruenisseq; orationem in
habituaculum cali. Tertio*, quia infra, m. ob hoc &
alia similia facta sic laudatur Ezechias: *Fecit ergo
Ezechias vniuersa, quæ diximus, in omni Iuda opera-
tus est bonum & rectum, & verum coram Domino
Deo suo, in vniuersa cultura ministerij Domus Domi-
ni, iuxta legem & ceremonias, volens requirere Deum
suum in toto corde suo, fecitq; & prosperatus est. Qui-
nimo tota lex vetus à Deo immediatè reuelata
est, & tandem per Christum abrogata est, fere
quoad omnia. Poterat ergo etiam S. Ignatius,
res à Deo immediatè reuelatas & constitutas,
iustas ob causas, & per se non seruare, & Supe-
rioribus potestatem facere dispensandi. Sic fecit
& Apostolus Paulus. Quamuis enim sciret Cir-
cumcisionem, post Christi Ascensionem non de-
buisse adhiberi, quippe à Christo aded sublatã,
vt ipsemet scripserit ad Galatas: *Ecce ego Paulus
dico vobis, quoniam si circumcidamini Christus vobis
nihil proderit, tamen ipse circumciderat Timo-
theum: sic & ieiunium Quadragesimale, SS.
Patres docent vel diuinitus, vel ab ipso Christo
esse institutum, & tamen in eo propter iustas &
causas passim dispensatur.**

Obiicies quintò, P. Soarez non dicit ita clarè
vti à nobis dictum est, res Instituti esse reuelatas
S. Ignatio, sed cum quadam formidine, sic enim
scribit: *Si quis piè credat directionem hanc per expres-
sam Reuelationem Beato Ignatio sapè factam esse, nihil
sanè à veritate deuiaret, vt ex historia vita eius potest
intelligi. Quicquid vero sit de expressa Reuelatione,
saltem specialis instinctus Spiritus S. per specialia do-
na, superiora ordinarijs virtutibus & auxilijs earum,
negari non potest. Respondeo, P. Soarium, ita scri-
psisse modestiæ causa, quia scribebat, vt hoc o-*

69. *Gal. 5. 2. 70. Act. 16. 3. Amb. h. 3. 4. l. 15. Hier. in c. 58. 71. If. & in c. 3. Ionæ. Chr. h. 1. in Gen. Aug. in Pl. 110. Leo f. 9. & 12. de qua. Suar. to. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13.*

69. *Gal. 5. 2. 70. Act. 16. 3. Amb. h. 3. 4. l. 15. Hier. in c. 58. 71. If. & in c. 3. Ionæ. Chr. h. 1. in Gen. Aug. in Pl. 110. Leo f. 9. & 12. de qua. Suar. to. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13.*

69. *Gal. 5. 2. 70. Act. 16. 3. Amb. h. 3. 4. l. 15. Hier. in c. 58. 71. If. & in c. 3. Ionæ. Chr. h. 1. in Gen. Aug. in Pl. 110. Leo f. 9. & 12. de qua. Suar. to. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13.*

69. *Gal. 5. 2. 70. Act. 16. 3. Amb. h. 3. 4. l. 15. Hier. in c. 58. 71. If. & in c. 3. Ionæ. Chr. h. 1. in Gen. Aug. in Pl. 110. Leo f. 9. & 12. de qua. Suar. to. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13.*

69. *Gal. 5. 2. 70. Act. 16. 3. Amb. h. 3. 4. l. 15. Hier. in c. 58. 71. If. & in c. 3. Ionæ. Chr. h. 1. in Gen. Aug. in Pl. 110. Leo f. 9. & 12. de qua. Suar. to. 4. de Relig. tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13.*

pus typis vulgaret, volebat autem evitare maleuolentium obsecrationes, quibus illo tempore, quo ista scribebat, valde impetebatur Societas & Romæ, & alibi. Scribebat enim hæc Anno 1595. ut ipse expressè ait Tractatu & libro citato initio libri ante caput 1. Deinde P. Soarius non habuit, nec legit ista scripta, quæ mihi à P. Claudio Aquauina Generali, partim ex ipsius peculiari Archiuo (ex quo Diarium S. Ignatij ab ipsomet P. Claudio mihi accommodatum acceperam) partim ex Communi Societatis, tradita fuerunt, ut ex illis materiam colligerem pro prima parte Historiæ Societatis, quam scribebat tunc P. Nicolaus Orlandinus, & senio & valetudine debilitatus cui pro hac re à P. Claudio datus eram adiutor, & eâ occasione, præter alias, ista quæ dixi, excerpti. Præterea quando illa scribebat P. Soarius, nondum iuramento confirmauerat P. Ribadeneira res à se in vita S. Ignatij scriptas. Nec scriptum illud P. Ludouici Consalui vinente S. Ignatio factum, fuit auctoritate Apostolica authenticatum & relatum in Processum Canonizationis vigore literarum Compulsorialium, ut vocant Romani, concessione & auctoritate Pauli V. expeditarum, ex quo P. Consalui scripto retulimus S. Ignatium P. Consaluo dixisse, etiam res non substantiales Instituti eum didicisse ex Diuina magna illustratione, hoc est Reuelatione: modestissimè enim S. Pater res sibi Diuinitus concessas referebat. Quamquam & hæc ipsa, quæ P. Soarez loco citato scribit (si modestiæ specimen separares) hoc ipsum in re, etsi non ita apertè ait, quod nos clarè diximus. Ait enim: *Credendum esse, B. Ignatium, non solum habuisse quomodocunque Spiritus S. excitationem & inspirationem, sed etiam specialissimam directionem, ut ab eo, quod Ecclesia opportunum erat non aberraret imò etiam, ut tam prudens opus & immensum posset concipere & architectare.* Ibidem Soarius agnoscit, per specialem instinctum Spiritus S. Beatum Ignatium, Institutum Societatis fundasse. Et addit: *verùm censo in his, quæ pertinent ad substantiam Instituti (sub quibus ea omnia comprehendendo, quæ à Sede Apostolica expressè in specie recognita & approbata sunt) ita fuisse Ignatium motum & erectum à Spiritu S. ut neque erraret, neque ab eo, quod Ecclesia vile & opportunum futurum esset, deuiaret, non quod putemus singula verba eius à Spiritu S. fuisse dictata sicut in Tomo de fide diximus de Scriptore Canonico, sed quod res ipsa, in quibus substantia Instituti consistit, fuerint prædicto modo suggesta ex speciali prouidentia Spiritus Sancti.* Quod postea bene probat variis modis, qui apud eum videri possunt. Quia tamen Instinctus Propheticus, est quid infimum in genere Prophetiæ, ut docet S. Thomas, & ex dictis supra didicimus, altiore gradu Prophetico, imò supremo, qui in hac vita à Deo conceditur Sanctis, Sanctum Ignatium res Instituti Societatis cognouisse: ideo ad immediatam, & perfectam Dei reuelationem res

nostri Instituti referendæ sunt, quæ adhuc magis declarabo infra capite 5. in repositione ad quæsitum tertium.

*Obiicit sextò, si Marcella reuelauit Deus S. Ignatio Societatis Institutum, & Quadrato prædixit, antequam Romam venisset eî fore Collegij Societatis Iesu Fundatorem (ut supra dictum est) cur congregatis postea Parisiis Sociis Hierosolymam ire voluit, & ad id se voto peculiari adstrinxit, habens animum, si liceret, etiam ibi remanendi: ut scribit Ribadeneira & Orlandinus. Respondeo primò, votum de professione Hierosolymitana, non infirmare, quod dictum est, sed penitus confirmare. Votum enim erat de Essencia Instituti Societatis, scilicet de procuranda salute Proximorum, siue Hierosolymis (si id liceret) siue alibi pro arbitrio Romani Pontificis: secundâ parte voti vouerat eû Socii suam operam se oblatum in salutem Proximorum. Cum igitur ob impedimenta, quæ scribit Ribadeneira, non potuerit Hierosolymam pergere, Romam perrexit, & votum exoluens Pontificem adiit, Romæque Societatem fundauit. Respondeo secundò, quomòdo Obiectio nullius sit momenti, ut responsum est, si tamen vim aliquam haberet, ad tumtum id probaret, Sancto Ignatio, dum Parisiis voto illo se obligarat, nondum Diuinitus reuelatum fuisse, quo tempore & loco fundaturus esset Societatem, an Hierosol. an Romæ. Hoc tamen (etsi verum non est) nihil derogat nostræ assertioni duas ob causas. *Primò*, quia neque Moysi, neque Prophetis, neque Apostolis ipsis, simul omnia reuelauit Deus, & quidem magis necessaria ad salutem, quam sit Institutum Societatis, ut patet ex libris Prophetarum & Moysis, & quoad Apostolos ex dicto Christi: *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò, cum autem venerit ille Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Secunda causa* est, quia ut obseruauit S. Ambrosius & S. Augustinus. In ipsa substantia rerum & veritatum à Deo reuelatarum Prophetis, nõ omnia reuelabat Deus, spectantia ad illa intelligenda, quæ ipsis tunc & immediatè reuelabat. Sic Daniel c. 7. vidit visionem quatuor bestiarum, quam quia non intelligebat quid significaret, petiit & obtinuit eius declarationem. Sic idem c. 8. non intellexit Arietis & Hirci visionem, id eo ipsius explanationem quaesiuit, eamque à Gabriele accepit. Sic idem c. 10. ieiunans & orans, visionis intelligentiam didicit ab Angelo. Idem scribit: *Ego audiui, & non intellexi, & dixi Domine mi quid erit post hæc? & ait: vade Daniel quia clausi sunt signati que sermones, usque ad presertim tempus.* Similiter Zacharias c. 4. vidit Candelabrum cum septem lucernis, & duas oliuas, nec tamen intellexit, sed postea petiit explicationem ab Angelo, & obtinuit. Simili ergo modo potuit Deus reuelasse S. Ignatio Societatis Institutum ante Parisiensem commemorationem, & postea*

stea reuelasse locum & tempus, quo Societatem fundaturus erat. Mea tamen opinio est, & locum & tempus multò antea fuisse reuelata S. Ignatio, illum tamen vti prudentem & humilem, noluisse hæc & similia ante fundatam Societatem, propter causam paulò post dicendam, manifestare.

77. *Obiicit septimò, si S. Ignatio Deus reuelauit Institutum Societatis, & alia quædam, non erat necesse de eo deliberare cum sociis Romæ, vti deliberavit per tres menses, de statuendis rebus ad Societatis Institutum spectantibus teste Ribadeneira, & Orlandino.*

Respondeo, eandem ob causam S. Ignatium adhibuisse deliberationem de rebus Instituti cum sociis ob quam & Paulus Apostolus, & alij Apostoli deliberarunt de obseruatione caeremoniarum quarundam veteris legis, quamuis scirent optimè ex Diuina reuelatione ipsis facta, quid factò opus esset, tamen non obrudendo suas reuelationes, sed per præmissam deliberationem & consultationem, statuerunt ea, quæ à Fidelibus obseruanda iis videbantur. Quocirca cum Antiochiæ quidam Iudæi, conuersi ad fidem Christi, dicerent nõ posse Christianos saluari, nisi circumciderentur, facta seditione non minimè Paulo & Barnaba aduersus illos, statuerunt, vt ascenderent Paulus & Barnabas, & quidam alij ex illis, ad apostolos & Presbyteros in Hierusalem super hac questione, de qua procul dubio antea habuerunt reuelationem. Sic cum deinde etiam Hierosolymis surrexissent quidam Pharisei conuersi, dicentes quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque seruare legem Moysi; Apostoli non auctoritate reuelationis sibi factæ, quam habebant, sed communi consilio, & deliberatione præmissa rem deciderunt. Vt enim ibidem scribitur: Conuenerunt Apostoli & Seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit &c. Et hac ratione in Concilio illo Hierosolymitano, non facta vllà mentione Reuelationis occultæ, statuerunt Apostoli, quæ statuenda erant, & quidem prudenter. Sciebant enim incredulos esse homines, & aliorum reuelationes aut irridere, aut non admittere. Malebant ergo illam deliberationis rationem inire, quam multò facilius proteruorum admittit credulitas; & quidem hunc procedendi modum à Christo Magistro suo didicerunt. Quamuis enim ille sciret omnia, a. & quamuis in eo essent omnes sapientia thesauri, & scientia absconditi, b. tamen agendo cum hominibus, etiam cum Apostolis, qui maiorem de Christo, quam socij de S. Ignatio, habebant opinionem, humano modo cum iis procedebat, & exquirebat cõsilia. Hinc saturare volens quinque millia hominum, petiit consilium à Philippo dicens: vnde eremus panes, vt manducet hic esis sciret quid esset facturus, & nõ nisi audito responso Andreae, indicantis esse ibi panes, & duos pisces, iussit turbam discumbere,

re, & saturauit eam. Postea iterum satiaturus plura, quàm quatuor millia hominum, quamuis sciret quid faciendum esset, tamen deliberare de hoc cum Discipulis voluit, ideoque conuocatis Discipulis dixit: Misereor turbæ, quia triduo iam perseverant mecum, & non habent quod manducent; & dimittere eos ieiunos nolo, ne deficiant in via. Et, (vt sit in deliberationibus, in quibus proponuntur in contrarium difficultates ab alijs) dixerunt ei Discipuli: vnde ergo nobis in deserto panes tantos, vt saturemus turbam tantam? & ait illis Iesus: quot habetis panes? & illi dixerunt, 7. & paucos pisciculos, & tunc primùm auditis sententijs Discipulorum, Christus resoluit se ad faciendum, quod fecit, et si sciret certius quàm scirent Prophetæ sibi Diuinitus reuelata, quid posset facere & velle ex affectu commiserationis. Et ita accipiens 7. panes & pisces, & gratias agens fregit, & dedit Discipulis suis, & Discipuli dederunt populo & comederunt omnes, & saturati sunt. Sic & Apostolus Paulus, in re minoris momenti quàmuis sciret quid posset disponere de Onesimo, seruo Philemonis, tamen scribens ad eum ait: Sine consilio tuo nihil potui facere; & causam sub Philemonem, quæ magis in deliberatione S. Ignatii cõuocatis sociis locum habet, vti ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium. Sic Deus ipse scies omnia quaesuit, Adam vbi es? &, vbi est Abel frater tuus? Sic Angeli benè scientes talia interrogant Loth, an haberet quempiam suorum? Generum autem Filios; aut Filias sic Christus Dominus, vti ponderat S. Chrysolomus, ob similem obiectionem factam ab Hæreticis contra Diuinitatem Christi Domini, dicebat Martha & Maria, vbi posuisti eum? Sic Deus dixit Abraham: clamor Sodomorum & Gomorra venit ad me: descendens igitur videbo, si secundùm clamorem eorum qui venit ad me, consummatur: sin autem non, vt sciam. Qui nouit omnia antequam fiant, qui corda & renes scrutatur Deus. Et quamuis Deus sciret, quomodo decipiendus erat Achab, tamen ait, Quis decipiet Achab Regem Israel? & dixit vnus (S. Angelus ex multis ei assistentibus) verba huiusmodi, & alius aliter. Egressus est autem Spiritus (id est Dæmon) & stetit coram Domino, & ait, Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus, in quo? & ille ait: Egredivar & ero Spiritus mendax &c. Et dixit Dominus, Egredivar & fac ita. Quæ omnia cum sciverit Deus, antea tamen voluit consultare more humano cum alijs. Simili modo quamuis iam antea elegerat sibi in Prophetam Isaiam, eique multa reuelarat exequenda, vt patet ex primis eius Prophetiæ capitibus, postea tamen alia ei reuelaturus, & per eum executurus instar deliberantis, & consilium quaerentis dixit: Quem mittam, & quis ibit nobis? Et cum Isaias ad hoc se obtulisset, dixit: vade & dic Populo huic. Quem locum Isaiæ, & alterum Pauli ex epistola ad Philemonem ponderans S. Ambrosius, plurimùm, inquit, refert, vtrum ex voluntate quid facias, an ex necessitate, quod placet

Marth. 14. 32.

Philem. 14.

Gen. 3. 9.

Gen. 4. 9.

Gen. 19. 12. s. 11. in qua trid. Laz.

Gen. 18. 26.

1. Reg. 1. 21.

Isai. 6. 8.

78. in Psal. 118. octom. 14.

1. Cor. 9.
h. 22. in 1.
Corinth.

placet Deo; voluntarius minister habet premium, coactus dispensat obsequium, sicut Apostolo dicente, cognovimus si volens hoc ego, mercedem habeo, si autem inuitus, dispensatio mihi credita est. Hoc est, ut explicat S. Chrysostomus. Quae sunt supra mandatum à meo libero arbitrio, ex ipso habent multam mercedem, quae autem sunt ex mandato, non tantam, sed talem, qualem est executus (scilicet rem suae dispositioni conceditam) quod iustum est, sed non qualem is, qui à suo liberaliter est elargitus, & præceptum superavit; hoc est, plus fecit quam fuerit à præcipiente imperatum. Hoc ergo modo etiam S. Ignatius stantiter & efficaciter volens omnia in Societate institui, nec sua, nec Divinae revelationis auctoritate adducere voluit socios, ad præbendum assensum iis, quæ ipse statuit, sed præmissis cum iis multis deliberationibus, in quibus sciebat Dei consilia sibi reuelata, ab iis non mutatum iri. Nam & illos etsi imperfectiore modo, dirigebat Deus in consiliis, ne à recto & æquo discederent.

79.
Oul. l. 1. nu.
66.
Ex. odi. 4.
Aug. q. 10.
in Exod.
Abul. q. 6.
in c. 4. Ex.
Alij in Co-
ment.

Rib. l. 3. c. r.
Orl. l. 3.
p. 8.

Obicit ostendit, cum S. Ignatius teste Orlandino sciverit Divinitus se Fundatorem fore Societatis, non debuit bis detrectare Generalatum Societatis, præmissa maturâ deliberatione, sibi à sociis impositum: tum quia procul dubio, simul etiam Divinitus cognovit se eligendum in Generalem, tum quia resistendo in hoc Divinae voluntati sibi à Deo indicatæ peccasset, quem admodum peccavit Moyses non acceptando legationem sibi à Deo immediatè impositam, ut sentit Augustinus, Abulensis, Lyrannus, Caietanus, Dionysius, Cornelius, Sallianus. Cum ergo nefas sit dicere S. Ignatium legitimam electioni à se antea Divinitus præcognitæ resistendo peccasse (vix resistisse scribitur à P. Ribadeneyra & Orlandino) videtur non habuisse de his rebus revelationem. Respondeo, me nescire, an Deus S. Ignatio reuelaverit, eum in Generalem eligendum (quia nullus id scribit) sicut certum est, reuelatum ei fuisse, eum fore Fundatorem Societatis. Nam Generalatus, non est necessarius coniunctus cum titulo Fundatoris. S. Francis enim erat sui Ordinis Fundator, tamen erat subiectus Fratri Eliæ Generali, & aliis Guardianis, ut & S. Romualdus, ut scribitur in eorum vita. Poterat ergo S. Ignatius Divinitus scivisse, se Fundatorem futurum, non scivisse autem hac via, se debere esse Generalem. Quamquam etiam si Deus illi reuelasset eum eligendum in Generalem, imò quod magis est, etiam si scivisset à Deo, Deum velle ut acceptaret Generalatum, potuit tamen, sine villo peccato, tempore electionis binæ, sui in Generalem à sociis factæ, ad dandum sociis modestiæ & humilitatis exemplum, aliquantisper illis refragari, & ut iteratâ à sociis electione, tantò magis stabiliretur eius regimen, quò sapius & importunius ei esset à sociis impositum. Et quidem Ribadeneyra & Orlandinus scribunt, hoc illum detrectasse

80.

humilitatis studio, sed & aliam ob causam iam commemoratam, potuit hoc ipsum reculare. Hanc enim ob causam, Deus ad stabilendum magis regimen populi, bis per Moysen voluit promulgari Iosue, eius successorem in Politicis populi Ducem. Sic & Saulem, tunc valdè bonum & Deo gratum; bis, diversis in locis ac diebus publicè coram aliis per Samuelem proclamari curavit, à se immediatè electum antea. Similiter & S. Hieremias Propheta ex amore humilitatis, & diffidentia sui, sine culpa se excusavit Deo, cum ab eo immediatè ad populum mitteretur.

Porro quod ad Moysen, certum est, initium semel ac iterum recusaret legationem ad Pharaonem, à Deo immediatè sibi impositam, eum non peccasse, nec Deum offendisse, tum quia id asserunt graviores Authores, S. Gregorius, S. Basilii, & S. Hieronymus citati à Pererio & Bonfrerio, tum quia ex ipso sacro contextu, id apertè colligitur, in quo post quintam resistentiâ Moysi (vix observavit Caietanus & Exo. 4. Cornelius, & ex ipso textu apparet) primùm ei Deum iratum esse scribitur, non scribitur autè prioribus tergiversationibus Moysen ad iram provocasse Deum. Initium enim detrectata legationis, ut S. Gregorius ait, fuit laudabile, quia gloriâ regiminis fugit. Quia tamen excessus etiâ in materia virtutù, vitio nõ caret, ideo diutius, quam par erat resistendo Deo, eum offendit. Sic ieiunium & oratio bonæ res sunt, & Deo gratæ, si tamen plus æquo protrahantur, culpâ non vacant, & Deum offendunt. Cum ergo S. Ignatius semel acque iterum tantum, modestiæ & humilitatis causa, idque notè protervè recusavit Generalatum, non peccasset illum recusando, etiam si antea ab ipso Deo didicisset, hanc esse Dei voluntatem, quia pertinax & excessivus in recusando Generalatu non fuit.

Quod etiam S. Ignatius viâ ordinariâ per legitimam electionem factus sit à sociis Præpositus Generalis, id non obstat, quo minus fuerit ad hoc munus à Deo immediatè destinatus, & se Divinitus destinatum sciverit. Nam & Paulus Apostolus, à Deo non ab hominibus, neque per homines, ait se factum Apostolum, tamen Canonice per impositionem manuum fuit in Apostolum electus ad prædicandum ubique Gentibus Evangelium. Sic Iosue à Deo fuit immediatè electus, ut post Moysi mortem regeret & populum, nihilominus non immediatè electus à populo præfectus, sed per Moysen præsentem populo & audiente, &

CAP.

tas, & retineri ac seruari firmius, ideoque ipsi Romani Pontifices, etsi per se pro tota Ecclesia, & Episcopi pro tota Diocesi, possint multa instituire, nolunt tamen sine præmissis consultationibus & deliberationibus priuatis, & quædoque non nisi per Concilia Generalia & Provincialia & Diocæsana multa statuere; ita & S. P. Ignatius, vti admirandâ prudentiâ præditus, secutus est morem aliorum Superiorum Ecclesiæ & Sanctorum, vt facilius reciperentur ab omnibus, & seruarentur leges & statuta, non suo tantum, sed etiam aliorum Patrum, sanctitate, doctrinâ & experientiâ insignium iudicio constituta.

87. Hoc spiritu ductus S. Samuel Propheta, etsi Deo reuelante sciret, sibi in regimine populi successurum Saul, eumque iussus esset à Deo, *a. i. Reg. 9. 16.* *vingere tanquam Ducem futurum populi Israël, & die sequenti illum vnxisset hoc sine, & finem vñtionis Sauli patefecisset, b. tamen postea cum populus vrgeret noui Regis inaugurationem, S. Samuel, quamuis haberet ex Diuina Reuelatione Regem nominatum, & iam à se iussu Dei vñctum in Regem, nihilominus occultatâ hac reuelatione, ac si nihil prorsus sciret, processit humano more ac suauis, iustique, vt ipsi per fortes coram Domino in Maspha tactas, Regem, quem petebant, eligerent. Et ita fecerunt. Nam iactis sortibus, nominatus est Saul, & acclamatus Rex; c. & quamuis publico applausu populi, tanquam Rex susceptus esset, postea tamen iterum eius Electio in Regem renouata est, & quasi confirmata publice in Galgala, d. verumtamen nec tunc, nec alias S. Samuel vllam mentionem fecit, facta sibi de Saulis regimine Reuelationis, Quis & ipse Saul sciens mentem S. Samuelis, de hac re occultanda, ne quidem Patruo suo, seisciranti quid ei Samuel dixisset, hanc rem manifestauit, e. *a. i. Reg. 10. 16.* *Causam bonâ huius silentij adfert Iosephus, ne ea res vel credita inuidiam, vel non credita vanitatis opinionem ei contraheret. Et hæc ipsa causa erat sufficiens, vt in hoc puncto S. Ignatius non patefaceret sociis, quæ Diuinitus cognouerat. Quamuis enim amaretur & magni fieret à sociis, tamen quia sciebat verum esse quod scribit S. Ambrosius, pronam esse quædam cupiditate peccandi humane carnis & mentis fragilitatem, & inextricabilibus vitis implicari, & memor erat, quàm malè accepta fuerint à Fratribus & à Patre, immissa Diuinitus S. Ioseph somnia, etsi ab eo sat modèstè relata, prudenter occultauit Cælestes notitias, tutius ac consultius arbitratus silentium (vt loco citato scribit Iosephus de electione Saulis) reputans humane nature infirmitatem, quod nemo constans in amore, sed etiamsi manifesto Diuino suffragio felicitas contingat, tamen alios sibi præferri inique & inuidè ferat.**
88. *Quæres tertio, cum supra dictum sit cap. 3. in Corollario 3. Institutum Societatis esse S. Ignatio reuelatum & confirmatum non per Ange-*

los, vt SS. Pachomio & Posthumio, sed per SS. Trinitatis Personas, merito dubitari posse videtur, an hoc sit ad literam, vt verba sonant, intelligendum, an verò quod id Deus reuelant ministerio Angelorum, quandoquidem & SS. PP. & præstantes Theologi, inter quos & Soarez & Valquez, docent omnes apparitiones, quæ Deo adscribuntur in lege veteri, factas esse non immediatè per Deum, sed per Angelos in assumptis ad tempus corporibus apparentes.

Respondeo, certissimum esse aliquas apparitiones in lege veteri Deo adscriptas, factas esse non immediatè per Deum, sed Angelorum ministerio, in personâ Dei temporariè assumptâ apparentium, quia sacra Scriptura hoc manifestè docet. Nam is qui luctatus est cum Iacob Patriarcha, quamuis appelletur Deus, & ipse Iacob, qui cum eo luctatus est, Deo dixerit, *vidi Deum facie ad faciem*, tamen apud Oseam iste Luctator appellatur *Angelus*; sic etiam is, qui apparuit Moyli in flamma ignis de medio Rubi Ex. 3. 2. appellatur *Dominus*, vt & is, qui apparuit tunc ei, ver. 4. vocat se Deum Patris eius, & Deû Abraham, Isaac & Iacob, ver. 6. tamen S. Stephanus Act. 7. 38. 39. appellat eum *Angelum*. Similiter is qui Exo. 20. Moyli dedit legem, hoc est, præcepta Decalogi, ab eodem S. Stephano vocatur *Angelus*; imò non vnus, sed plures, ver. 63. quam pluralitatem Angelorum; per quam Moyli lex est tradita, confirmat etiam Apostolus: atque ita nisi didicissemus ex posterioribus locis Scripturæ, illum qui apparuit Iacob Patriarchæ & Moyli, fuisse Angelum, non haberemus vllum sufficiens argumentum, ad credendum illas apparitiones non fuisse factas immediatè per Deum, sed ministerio Angelorum, cum autem in apparitionibus S. Ignatii, nullam ne minimam quidem coniecturam legamus in libris & scriptis, eius gesta & Dei dona continentibus, quæ vel ad speciem innuant ab Angelis eum didicisse res nostri Instituti, & ex altera parte, ipse qui erat summè circumspèctus in loquendo & scribendo, præsertim de suis rebus, manifestè scriptum reliquerit & orotenus dixerit, res Instituti Societatis sibi à Diuinis Personis esse reuelatas & confirmatas; & hoc ita intellexerint eius Familiarès & intimi, & illi quibus hoc ipse narravit, tertio credendum est, non ministerio Angelorum, sed immediatè per ipsum Deum, reuelatas esse illi res Instituti nostri.

Quæres quarto, cum maius fuerit Mysterium Incarnationis Verbi, quàm substantialia Societatis, & tamen sciamus ex Evangelio, ministerio Angelico hoc reuelatum fuisse B. V. Mariæ, non per ipsum Deum immediatè, multò magis credendum est, non immediatè per Deum ipsam reuelatas esse S. Ignatio res Instituti Societatis, sed per Angelum vnum vel plures: alioquin quoad Reuelationis modum, præstantius esset Instituti.

Institutum Societatis quam Incarnationis My-
sterium per Angelum reuelatum, quod esset
magnum absurdum.

91. *Respondeo*, falsum esse solo ministerio Ange-
lico reuelatum esse B. Virgini Mysterium Incar-
nationis: quia vt bene probat Soarez, B. Virgini
in prima eius sanctificatione, adhuc ante eius
Natiuitatem fuerunt omnes virtutes infusæ, &
fides ac explicita & distincta cognitio præci-
porum fidei mysteriorum, nimirum SS. Tri-
nitatis & Verbi Incarnationis (altè quoad sub-
stantiam eorum), & si non quoad omnes cir-
cumstantias: quæ infusæ virtutum cum à solo
Deo fiat, & fieri non possit ab Angelis, non di-
dicit ab eis mysterium Incarnationis, sed imme-
diatè ab ipso Deo, imò vt paulo antè vidimus,
nec ipsi Angeli sciebant perfectè omnia ad
Christi Incarnationem spectantia, imò ne qui-
dem ipse Gabriel, vt ait bene S. Bernardus: Tan-
tùm ergo à Gabriele didicit, quod esset futura
Mater Verbi Incarnandi, operâ S. Spiritus non
humanâ, cum antea sciret, idque ex immediatâ
reuelatione Dei, & ex lectione Scripturarum,
verbum Incarnatum iri in Virgine. Cum autem
hæc circumstantia B. Virgini potuerit represen-
tari per naturales species phantasmatum virtute
Angelicâ, ideo per Angelum hæc circumstan-
tia eius Personæ reuelata fuit, non tamen totali-
ter quoad omnia. Nâ post legationem Gabrie-
lis per verba sensibilia B. Virgini expositam, &
auditâ ab ea perceptam, formatæ sunt virtute
naturali, species in eius Phantasia, legationem
representantes, per quas imaginationis species,
representatas intellectui agentis B. Virgini, ab
eo, in intellectu possibili, naturaliter coordina-
tæ sunt species intelligibiles representantes quâ-
dam hominis conceptionem & natiuitatem, nõ
ordinariõ modo subsecutivâ, & tunc imme-
diatâ Diuinâ virtute, per lumen supernaturale
infusum (quod Angelus creare non potest) ele-
uatus est intellectus possibilis Mariæ, & adiu-
tus, vt perfectissimè (quantum per fidei cog-
nitionem fieri poterat) per actum vitalem cog-
nitionis ab ea productum, plenè cognosceret to-
tum Incarnationis Mysterium, & modum, quõ
à Spiritu S. immediatè, sine viri operâ, per eam
perficiendum erat, ei que assentiretur. Atque ita
ante Christum à se conceptum, habuit intelle-
ctualem Reuelationem à solo Deo, de Incarna-
tionis Mysterio, non verò ab Angelo, cuius mi-
nisterio, tantùm verba ab eo prolata, per B. Vir-
ginis auditum, percepta sunt, & phantasmata
representantia illa verba, certo modo mota,
seu disposita sunt, eo prorsus modo (quoad En-
tatem suam) quo per motum localem, siue
spirituum animalium, siue humorum, siue flui-
darum partium celebri, solent in nobis moueri,
quando ab Angelis illuminamur. Ideò autem
voluit adhibere Deus, in hoc negotio mini-
sterium Angeli, tum vt legatio de reparatione

rutinæ Angelicæ & humanæ, à primo homine
per Angelum malum in magnas calamitates
destruxit, cum maiori solennitate fieret, & perficeretur
per bonum Angelum in forma huma-
na (vt docent SS. Patres) appatentem, tum vt
imaginatio Virginis per sensibilia verba dicta
à bono Angelo, adiuuaretur, faciliusque posset
cooperari ad intellectualem conceptionem &
apprehensionem Mysterij Incarnationis, quod
licet auribus Virginis annunciatum sit ab An-
gelo, tamen intellectui Virginis, non per Ange-
lum, sed per solum Deum est reuelatum, iuxta
doctrinam S. Thomæ, quia supernaturali limi-
ne indito à solo Deo, & immediatè intellectui
B. Virginis representatum, & ab ea creditum
habitu fidei, antea ei à solo Deo infuso, & per
liberum consensum ad futuram Maternitatem
ab ea acceptatum. Qui actus intellectualis fi-
dei, & liberi consensus voluntatis, à solo Deo
(vti & nobis contingit) à nullo autem Angelo
immediatè dependebant, ac ad quos Deus so-
lus concurrit, & tanquam causâ primâ vniuersa-
lis & Author naturæ, concurrens ad omnes ac-
tus vitales intellectus & voluntatis, & tanquã
Author gratiæ, producens in intellectu Virgi-
nis supernaturalem illuminationem, per quam
compleuit vim naturalem intellectus eius, &
intellectum eleuauit, tum ad cognoscendum
plurè hoc Mysterium, tum ad ei assentiendum,
& mouit auxilio actuali gratiæ efficacis, eius
voluntatem illâ illuminatione excitatam, & ad-
iutam, ad liberum consensum, circa Maternita-
tem sibi ab Angelo annunciatam. Qua de re vi-
deri potest Soarez, & à nullo bono Theologo
id negari potest. Hinc apparet, non esse præ-
stantiori modo reuelatum S. Ignatio Societatis
Institutum, quàm fuerit reuelatum B. Virgini
Incarnationis Mysterium: tum quia & illi non
ab Angelo sed à Deo solo immediatè reuela-
tum fuit, eo modo quo dixi supra: tum quia
immediata Reuelatio Incarnationis fuit ob ma-
iestatem tanti Mysterij, per altissimum intelle-
ctualis Reuelationis gradum facta in Virgine:
tum quia cum maiori solennitate, hæc Reuela-
tio & legatio ac Annunciatio Incarnationis
fuit perfecta, adhibito nimirum ministerio An-
gelico, tum extrinseco, dum visibiliter allocutus
est Virginem, tum intrinseco, dum mouit phan-
tasmata Virginis, in eius imaginatione repræ-
sentantia, verbis propositam Dei legationem.
Quæ omnia S. Ignatio contigisse non scimus,
scimus autem ex Theologicâ doctrinâ S. Au-
gustini & S. Thomæ, perfectiorem esse Reuela-
tionem, quæ fit non tantum per intellectum,
sed etiam simul per imaginationem cæteris pa-
ribus, non vniuersaliter, & sine limitatione,
vt infra cum Sancto Thoma dicam numero
118. 141.

Quares quintè, cum in veteri lege, & in noua,
omnes apparitiones Diuinatum Personarum
factæ

95.

96.

3. p. q. 30. a. 3. ad 1.

97.

to. 2. in 3. p. d. 9. f. 2. prope fin.

in Resp. ad quæst. 4.

98.

Aug. l. 12. Gen. c. 9. Th. 2. 2. q. 174. a. 2. ad 1.

99.

1. p. q. 57. a. 5. ad 1. & Opusc. l. c. 26. vbi ex S. Cyrillo docet, Angelos à Paulo prædicante, didicisse circumstantias Euangelij & vocationis Gentiũ. Quam ob causam S. Chrysostomus appellat S. Paulum Angelorum Euangelistam, quia eos circa quædam mysteria illuminauit, & to. 5. Orat. in SS. Petrum & Paulum. Cælestium, inquit, agmina collaudant honestis vocibus Apostolorum Petri & Pauli doctrinam, quippe quorum opera dispensationis sibi mysterium innotuit: quemadmodum sua voce personat Paulus, vt innotescat nunc Principatibus & Potestatibus in Cælestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei. Quod ipsum de S. Ioanne Baptista docent Sancti cum Soario. Quocirca falsissimum est, omnia in veteri & noua lege, Deum per Angelos ea reuelasse, quæ seruis suis reuelauit. Atque ita non sequitur, Deum Angelorum ministerio reuelasse S. Ignatio res Instituti Societatis, quamuis quædam per extrinsecas apparitiones Angelicas reuelauerit seruis suis in veteri & noua lege.

CAPVT SEXTVM.

Explicatur modus quo Deus immediatè per se, non per Angelos, reuelauit S. Ignatio res nostri Instituti.

VT appareat quam ob causam existimem, res nostri Instituti non ministerio Angelico, sed immediatè ab ipso Deo esse reuelatas S. Ignatio, tria prius declaranda sunt.

Primo, quomodo Deus hominibus reuelat sua arcana per Angelos.

Secundo, quomodo Deus immediatè solet per se solum, sine Angelorum ministerio seruis suis sua reuelare secreta.

Tertio, quibus indicis agnosci possit, non per Angelos, sed per se immediatè Deum S. Ignatio reuelasse res nostri Instituti.

Quoad primum, tribus modis per Angelos Deus reuelat res hominibus.

Primo, extrinsecè, per obiecta sensuum extrinseca, formata per motum localem Angelorum, scilicet, dum apparent informati ex aère corporibus (vt apparuerunt Moysi, Abrahamo, Adamo, Tobie & aliis) vel in specie columbæ super Christum baptizatum, vel dum per manum scribentem, vt Balthasari, aut vocem sonoram, vt audita est super Christum baptizatum à Ioanne, panduntque arcana Diuina.

Secundo, reuelant arcana intrinsecè, idque duobus modis.

Primus modus est, dum mouendo solas species imaginationis seu phantasmata, plenè representat imaginationi, seu Phantasiæ, aliquid quod Deus vult apprehendi à nostra imaginatione.

Lancij Opusc. Tom. 2.

tionem, & per imaginationem proponi nostro intellectui, cognoscendum per actum intellectus, qui illa imaginatione obiecti representati, determinatur ad illud cognoscendum. Et hoc modo ordinariè nos boni Angeli illuminant, & mali tentant permittente Deo.

Secundus, modus intrinsecus est, quando per obiecta extrinseca sensibus representata, non sufficienter tamen rem cognoscendam representantia, mouent simul phantasmata relicta antea ab obiectis sensibilibus, & illorum certâ coordinatione ac dispositione, plene representant totum id, quod per sola obiecta extrinseca, non sufficienter fuit representatum, & apprehensum ab imaginatione intellectui representandum. Hoc modo Prophetis & Ioanni in Apocalypsi multa Angeli reuelarunt, quæ per obiecta extrinseca sensibus percepta, quid significarent, non intelligebant, sed intellexerunt per intrinsecam phantasmatum motionem, quâ causant mouendo siue spiritus animales, siue humores, siue partes fluidas cerebri, in quibus tanquam in subiecto sunt phantasmata, iuxta varias opiniones Philosophorum & Theologorum, qui videri possunt apud Vasquez S. Thomam, S. Augustinum pluribus in locis.

Loquor hic de illuminatione causari solitâ à bonis Angelis. Nam Demones solent etiâ quanto modo representare hominibus obiecta, in tentationibus & illusionibus, quas causant perturbando ipsum organum sensus alicuius, visus v.g. vel auditus, applicando causas agentes, per quas alterantur sensus nostri, eo modo, quo Phrenetici putant se videre, vel audire aliqua, quasi extra se existentia, quæ vere non existunt, sed per sensuum alterationem eis representantur ac si existerent. Qui modus cum quædam deceptio sit, non adhibetur à Deo, dum per Angelos bonos aliquid extrinsecè perficit.

Ceterum cum Angeli erga Creaturas nil possint agere nisi per motum localem, mouendo illas de loco in locum, & motu locali applicando actiua passiuus, & per illa non per se aliquid alterando vel producendo, vt docent communiter Theologi, S. Thomas, Vasquez. Hinc fit, vt non tantum substantiam vllam producere per se non possint, sed nec vllam qualitatem primam aut secundam, aliamuè formam accidentalem, vt est lux, vel species aliqua sensibilis, aut fons, nisi applicando corpus luminosum aut sensibile obiectum, quicquid dixerit Auicenna refutatus à S. Thoma & Tanner, Riccardo, Ferrarienti, Durando, Argentina, & aliis Theologis ac Vasquez. Item non possunt interna phantasmata per se efficere, quæ sunt perfectiora externis speciebus sensuum, vt post alios bene docet Soares & Conimbribenses, Vincentius Regius. Vnde non potest Dæmon cæco à natiuitate imprimere speciem coloris vel lucis, quam nunquam vidit.

Vasq. to. 2. in 1. p. disp. 218. c. 4. Suar. l. 6. de Ang. c. 16. 113. S. Th. 1. p. q. 111. a. 3 & 4. & 2. 2. q. 173. a. 2. & q. 11. de verit. a. 3 & optime q. 16. a. 11. S. Aug. ad lit. c. 12. ad 20. 114. S. Th. 1. p. q. 111. a. 3. S. Bon. 1. d. 48. 1. p. a. 2. q. 2. Vasq. disp. 216. c. 17. & 5 & disp. 211 c. 5. Ferrar. l. 3. cont. gentes c. 303. Talq. 1. p. d. 118. c. 3. Suar. l. 6. de Angelis c. 16. h. 8. Conimb. l. de somniis c. 4. vino. Elucid. Euang. l. 1. c. 12. theologia 2. n. 3.

sed tantum species imaginationis, ab obiectis sensibilibus per sensus perceptis causatas, potest hoc vel illo modo motu locali eas mouere, & sic res varias representare imaginationi eo modo, quo, vt ait S. Thomas, ex diuersa ordinatione earundem literarum accipiuntur diuersi intellectus.

S. Th. 2. 2. q. 173. a. 2.

115.

Quoad secundum, in primis supponendum est tanquam certum, reuelationes rerum sciendarum & faciendarum, aliquando immediate per solum Deum hominibus communicari sine cooperatione phantasmatum, merè intellectualliter, vt docet præter alios Theologos Ludouicus de Ponte, Ribera, Vincentius Regius, secuti S. Thomam, qui testimonio Apostoli desumpto ex 1. Corinth. 2. probans à Deo quædam mysteria gratiæ, immediate esse reuelata Angelis, & adhuc reuelari docet, ita illis esse reuelata, sicut nobis quædam reuelauit Deus per Spiritum suum. Loquitur autem de Reuelatione quæ fit Angelis supremæ Hierarchiæ, qui Angelos inferiores luminant, ipsi verò immediate ab ipso Deo illuminantur. Idè probant alia S. Thomæ loca supra cap. 3. allata in responsione secunda ad quæ situm quartum de Reuelationibus immediate à Deo factis Adamo, Moyse, Dauidi, Salomoni & Apostolis n. 103. & sequentibus. Pro quæ citantur & SS. Patres, S. Clemens, S. Leo S. Cyrillus Alex. in verba illa: illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum: vbi dixit eodem modo non illuminari alios ab Angelis, sed exterius, vt bene ponderat eius locum Vasquez. Idem docet S. Chrysostomus, S. Ambrosius, S. Augustinus, B. Laur. Iustinianus: præter alios Patres & Authores citatos supra c. 5. in Resp. 1. ad Quartum quartum, & infra citandos. §. octaua causa. Et expressè tales quoque Reuelationes habuille S. Gertrudem sine imaginariis similitudinibus ministerio Angelorum factis, asseritur. l. 4. c. 26. pag. 565, 566. Innuat. diuin. pietat. ab ipso Christo D. approbato, vti bidem dicitur libr. 5. cap. 35. & 36. Et hoc videtur clarè colligi ex lib. Num. c. 12. 6. 7. 8. vbi dicuntur Prophetæ alij soliti videre Deum per enigmata & figuras (quæ sunt imaginationis propriæ) Moysen verò, ore ad os & palam seu vt in Exodo dicitur, c. 33. 11. Facie ad faciem. Ob quem modum S. Bernardus dicit: Moysen vidisse Deum modo planè præcellentè, atque in experto ceteris Prophetis, sibi noto & Deo. Prophetæ autem vt plurimum, videbant Deum per imaginarias visiones ac figuras. Et ser. 69. Cant. col. 3. ait, infuso lumine desuper reuelari mysteria. Idè alius verbis dicit l. 45. in Cant.

S. Bern. l. 33. Cant.

116.

Secundo, supponendum est, ex certa Theologia doctrinâ, (vti reliqua supposita quæ paulo post adferam) reuelationes propheticas, passiuè sumptas, nil aliud esse, quàm cognitiones intellectus supernaturales, causatas Diuinitus modo supernaturali excedente vim naturalem intellectus: ideoquæ appellantur gratiæ gratis

datæ, à Deo tunc illuminante homines, tanquàm autore gratiæ.

Tertio, supponendum est, ad omnem cognitionem intellectualem obiecti, extra visionem beatificam, & in hac vita, & in altera in animabus separatis à corpore, necessarias esse species intelligibiles representantes obiectum, eaque esse incorporeas & immateriales, & merè spirituales, vti & ipse intellectus, cui subiectinè inherent, tanquam qualitates quædam intentionales, vti appellantur à Philosophis & Theologis.

Quarto, supponenda est doctrina recepta communiter ab omnibus, præsertim à S. Thomæ quæ tradidit S. Dionysius Areopagita loquens de visionem illam dicit esse diuinam, quæ fit per similitudinem rerum forma corporali carentium.

Quinto, supponendum est, cum communi doctrina Scholasticorum, non posse animam hominis ab Angelo immutari, nisi solum mediâ imaginatione, sed nec imaginatione ipsam posse ab eo immutari impressione alicuius qualitatis, sed solum applicatione alicuius agentis extrinsecè, vel per motum localem humorum corporis, aut specierum materialium phantasiæ, vt cum alius bene docet Vasquez, & Soarez loco citato, & alij communiter, & vt loquitur S. Bernardus. Angelus non absq. motu operatur, tam locali, quàm temporali. His suppositis.

Dico, cum S. Thomæ, & cum Commentatoribus eius, præsertim Soario. Ad Prophetiam cognitionem, quæ fit Deo aliquid intrinsecè reuelante, duo requiri: vnum ex parte obiecti, vt illud representetur intellectui, quod fit per species intelligibiles spirituales intellectus: alterum ex parte intellectus cognoscentis, vt habeat vim supernaturaliter cognoscendi illud obiectum per species sibi representatum: & hanc vim acquirit in actu primo intellectus, vel per habitum fidei, quando res aliqua obscure intellectui reuelatur, vel per aliud lumen clarius distinctum specie ab habitu fidei, quod solet Prophetis à Deo per modum transeuntis immediate infundi, quando clarè aliquam veritatem alicui reuelat. Quo utroque vel alterutro præiudicio, intellectus Prophetæ supernaturaliter eleuatus, cum assentitur rei reuelatæ tanquam veræ, tum facit seu format iudicium de veritate seu certitudine Reuelationis, quod eius Author fit Deus. Hoc enim ad completam perfectionem reuelationis Propheticæ necessario requiritur pluribus in locis docet S. Thomas, & colligitur ex Daniele Prophetâ.

Porrò species intelligibiles representantes obiectum illud, vt iidem Theologi docent, aliquando de nouo producantur & infunduntur à Deo, aliquando veteres antea præexistentes, certo quodam modo ab ipso Deo immediate ordinantur & disponuntur, quomodo non possunt ab ipso intellectu sola vi sua naturali coordi-

coordinari & disponi ob præstantiam obiecti supernaturalis: siue illud cognoscatur per scientiam per se infusam, vt loquuntur Theologi, siue infusam per accidens; per quam Salomoni Diuinitus fuit indita in vno momento multiplex cognitio rerum naturalium ad scientias naturales speculatiuas & practicas spectantium, quas eruditè explicat noster Pineda in Præuio Salomone, & Salianus.

Cum autem Angelus nihil possit producere, non tantum Spirituale, sed nec materiale & corporeum, nec vllus habitus intellectui humano infundere, vt Theologi constanter docent, & quicquid facit in Creaturis extra se, non faciat aliter quam per motum localem & impetum circa res merè corporeas, ideo non potest eo modo reuelare hominibus illa, quæ modis nunc explicatis dixi reuelari à Deo. Et hanc fortè ob causam dicit S. Bernardus *nobis inesse Angelum suggerentem bona non ingerentem, inesse hortantem ad bonum, non bonum createntem; Deum verò sic inesse, vt afficiat, vt infundat.*

Quoad tertium, causæ ob quas existimo Deum non per Angelos, sed immediatè per se S. Ignatio reuelasse Institutum Societatis quoad quædam, sunt hæc.

Prima, quia in historiis eius vitæ, tum impressis, tum manu scriptis omnibus, quas accuratissimè legi, acceptas ex Archiuo Societatis nostræ Romano, nullum prorsus extat indicium factæ ei per Angelos talis illustrationis, sed expressè, disertis verbis, in iis, narratur, ab ipso Deo S. Ignatium quædam de Societatis Instituto esse edoctum, vt clarè demonstrauit cap. 1.

Secunda causa. Quia nec ex Theologicâ doctrinâ per bonam Consequentiam contrarium potest deduci, tum ob ea quæ supra dixi cap. 4. & 5. soluendo Obiectiones, & respondendo ad varia quæstia, tum ob ea, quæ nunc dicam. Nam, vt docent Theologi Scholastici, & consecuti magni Scripturæ Interpretes, Christophorus Calteius, Antonius Fernandus, Cornelius à lapide, Deltrius, Reuelatio propriè dicta, prout de ea hic disputo, essentialiter nihil est aliud ex parte Dei, quam Dei locutio, quâ Prophetæ vel alteri homini, supernaturaliter manifestat aliquid ab eo sciendum, vel etiam faciendum, quod ab eo connaturaliter, vel absolute, vel hic & nunc, sciri non poterat. Ex parte verò hominis Reuelatio passiuè accepta, nihil est aliud, quam auditio hominis, dum eum alloquitur Deus, aliquid ei reuelans, & notitia, quam accipit à Deo reuelante. Quia in re non sunt duæ actiones, sed vna simplex intellectus actio seu conceptio, formaliter homini repræsentans id, quod Deus vult ab eo supernaturaliter cognosci illo actui intellectus. Hinc S. Bernardus à simili ait: *Sunt quedam verba verbi sponfi ad nos, non Lancicij Opusc. Tom. 2.*

stra meditationes de ipso. Tu ergo cum tibi aliqua talia volui animo sentis, non tuam putes cogitationem, sed illum agnosce loquentem. Similima enim sunt nostra cogitata mentis, sermonibus veritatis in nobis loquentis. Cum ergo à solo Deo immediatè, operante cum potentia vitali humani intellectus, possit provenire actus vitalis intellectus, & quævis cogitatio seu notitia illius, non tantum supernaturalis, sed etiam merè naturalis, Reuelatio Prophetica, & quævis cognitio supernaturalis intellectus, à solo Deo immediatè causatur, ac proinde non ab Angelo, qui non potest immediatè illabi in intellectum humanum, nec eum sic illuminare, vt supra ostensum est.

Tertia causa: Quia illa ipsa duo, quæ supra ostendi prærequiri ad Reuelationem Propheticam, scilicet species intelligibiles obiecti reuelandi, & lumen dans vim intellectui ad cognoscendum obiectum reuelandum, & ad ei assentiendum, non potest produci à natura Angelica, sed à solo Deo. Quocirca etiam ex hoc capite, non potuerunt Angelico ministerio reuelari S. Ign. ea, quæ reuelata sunt, sed debuerunt necessariò ab ipso Deo immediatè reuelari.

Quarta causa: Quia res Instituti S. Ignatio reuelata, sunt non speculatiuæ tantum, vt solum cognoscerentur & crederentur (quantum & hoc solum sufficeret ad probandum id quod intendo): sed reuelata sunt, vt ab eo per voluntatis actus efficaces executioni mandarentur, tum per ipsum, tum vt filiis eius eæ indicarentur, ab ipsis exequenda, & ab eo ad perpetuam rei memoriam scriberentur, vel scribenda ab Amanuensisibus per eum dictarentur, vt eorum confirmationem à Sede Apostolica peteret, & vt eorum executionem apud suos vrgeret, & vt Oppugnatotibus vel contradictotibus resisteret, ac res à se statutas defenderet, vbiq; promulgari curaret, ac dubia declararet. Quia in re multi actus, & proposita efficacia voluntatis à S. Ignatio sunt elicitæ & profecta, dum ei res Instituti reuelarentur. Cum autem iuxta certam & receptam ab omnibus Theologis doctrinam traditam à S. Thoma, Angeli non possint immediatè mouere & immutare voluntatem humanam, (quæ motio & immutatio voluntatis in S. Ignatio, & quidem multiplex fuit, ob plures actus voluntatis efficaces, ab eo elicitos, tunc dum ei reuelarentur res Instituti) ideo etiam ex hoc capite, non potuerunt immediatè ab Angelis, sed à solo Deo ea reuelari S. Ignatio.

Quinta causa. Quia res nouas, & in Ecclesia ante ipsum non practicas, imò contrarias praxi aliorum Ordinum Religiosorum, S. Ignatius in Societate instituit Deo reuelante: (quas cap. sequenti recensebo) quocirca per motum Phantasmatum (circa quæ sola, intra homi-

Pl. c. 10.
S. A. M.
1011. n. 99.
& 100.

1. de con-
f. c. 5.

124.

125.

126.

126.

127.

1. p. q. m.
a. 2.

128.

quemuis hominem etiam scelestum ad bonum suadendo excitant) poterant localiter mouere phantasmata eorum phantasia, & sic regulas propositas repræsentare eorum intellectui. Sed intellectus eorum adhuc indigebat supernaturali concursu Dei, vt per suum actum assentiretur regulis illis, & crederet eas à Deo ipsis esse per Angelum traditas, & vt voluntas eorum eas vellet acceptare, & aliis promulgare, & executionem eorum apud suos virgere. Itaque etiam in hoc, harum Regularum reuelatio præcipua & interna, magis à Deo quam ab Angelico ministerio dependebat, quod etiam B. Virgini contigit, dum ei per Angelum est annunciata Verbi Diuini Incarnatio: vt docet S. Thomas. Idem dicendum est iuxta principia Theologica, de quauis alia Diuina reuelatione. Vnde S. Augustinus ait etiam ipsius Christi, dum videret, solam externam prædicationem auribus Corporis perceptam ab Auditoribus eius, non fuisse sufficientem ad conuersionem Auditorum, nisi præter Christi prædicationem sensibilem, accessisset interna illustratio intellectus & motio voluntatis per internam Dei gratiam causata. Ideo scimus ex Euangelio multos audiuisse Christum prædicantem, nec esse conuersos, & ex conuersis antea resiliisse ab eo post auditum sermonem: multo ergo minus externa & sensibilis propositio rerum sciendarum facta per bonos Angelos, satis erat, vt Regulæ illæ tanquam à Deo traditæ, à sanctis illis acceptarentur & crederentur, & executioni mandarentur.

Dices secundò, ex dictis sequeretur, nec Moyfi per Angelum esse reuelata præcepta & Legem Decalogi, cum tamen contrarium videatur asseri. Act. 7. 30. 38. Galat. 3. 19. Hebr. 2. 2.

Respondeo primò, concedo sequelam, si loquamur de Reuelatione interna propriè sumpta, (prout hic loquimur de Reuelatione Instituti facta per Deum S. Ignatio) nam ob causas paulò ante allatas, non potuerunt per Angelos Præcepta Decalogi Moyfi reuelari intellectualiter. Ad loca verò Scripturæ citata, dico in nullo eorum asseri reuelatam esse interius Moyfi legem per Angelos: sed Act. 7. 30. tantum dicitur; Apparuisse Moyfi Angelum in igne flamma rubi: versu vero 38. Angelum locutum esse Moyfi in monte Sina: quæ prorsus diuersa sunt à reuelatione internâ, de qua sola hic agimus. Porro ad Gal. 3. 19. lex Mosæ dicitur ordinata per Angelos in manu Mediatoris: hoc est, Moyfis, eò quod exteriore voce formatâ per Angelos, & auribus Moyfis perceptâ, lex illa sit tradita, eò modo proportionaliter, quo fuit naturali voce Moyfis, populo de in promulgata Dei nomine. Deinde ad Hebr. 2. 2. dicitur, per Angelos dictum esse sermonem: nimirum, quia per vocem sensibilem auribus Moyfis promulgata est lex sermone Angelico: quæ omnia ad extrinsecam apparitionem & loque-

lari spectant, non ad reuelationem quæ fit intellectu, & in actu illius sita est, quæ à solo Deo & ab intellectu pendet, tanquam actus vitalis illius, quem Angelus immediatè producere & causare non potest.

Respondeo secundò, si loquamur phrasi Ecclesiasticâ, per quam bene solemus dicere, esse aliquibus reuelata ea, quæ eis vel per Angelos, vel per alios Sanctos visibiliter vel imaginariè apparentes manifestantur, siue futura, siue alia occulta, siue quæ facere vel vitare debent, hoc modo bene dici, per Angelos esse reuelatam extrinsecè Moyfi Legem Decalogi, prout eodem modo fuit reuelata Regula S. Pachomio & B. Posthumio: verum hoc modo esse reuelatam S. Ignatio Institutum dici non potest, ob causam primam supra allatam, dici autem necessariò debet, præstantiore modo esse reuelatas ei res aliquas nostri Instituti, quia sunt reuelatæ per intellectuales notitias, à solo Deo in eius intellectu causatas supernaturali modo Prophetico, qui modus Reuelationum, cæteris paribus, est præstantior iis, quæ fiunt per obiecta sensibilia, & per solius imaginationis concursum, vt bene docet S. Augustinus, S. Thomas.

Dices tertio, S. Dionysius, S. Bernardus & S. Thomas expressè ait, propheticas reuelationes fieri per Angelos tanquam Dei Ministros, & hoc exigere Diuinum Ordinem, vt infima disponantur per media: ergo Reuelatio Instituti facta S. Ignatio, Prophetica non fuit, vel si Prophetica fuit, per Angelos facta est.

Respondeo, & S. Dionysium & S. Bernardum & S. Thomam loqui de ordinatio modo & communi, quo Deus suos prophetice illuminat, hoc enim facit communiter per Angelos, vel imaginationem humanam mouendo per eos ad aliquod cognoscendum Prophetice, vel per obiecta sensibus repræsentata, aliquid eis indicando. Non loquuntur autem de omnibus prorsus Reuelationibus & illustrationibus Diuinis. Nam idem S. Dionysius expressè docet, & S. Thomas, Angelis supremæ Hierarchiæ ab ipso Deo immediatè reuelari ea quæ postea reuelant Angelis inferioris Hierarchiæ, & idem S. Thomas pluribus in locis docet, & Adamo, & Dauidi, & Salomoni, & B. Virgini, & Apostolis, à Deo immediatè esse reuelata varia, vt capite ante finem allatis eius testimoniis ostensum est. Simili ergo modo, & aliis quandoque Deus per se immediatè sine ministerio Angelico sua secreta reuelat, quando id exigit vel præstantia rei reuelatæ (quæ per species imaginationis vel sensum indicari non potest) vel alias ob causas, soli Deo notas, cuius actiones & dona humanam prudentiam excedunt, & per eam mensuranda non sunt. Porro S. Bernardus, non ait per solos Angelos homines Diuinitus edoceri, sed per Spirituales similitudines, vt ipse loquitur, Diuina sapientia.

3. p. q. 30. a.
3. ad 1.

Iohan. 6.

137.

sapientia sensa, anima contemplatio conspectibus importari solitas: quas etiam paulò post appellat; imaginarias quasdam rerum inferiorum similitudines: & sic agnoscit aperitè, intellectualem lumen à solo Deo infundi solitum: ad cuius pleniorum notitiam conducunt etiam hæ similitudines, Angelorum ministerio formatae, ait enim: Cum autem diuinitus aliquid rapim & veluti in velocitate cursoris luminis interluserit menti Spiritu excedenti, (scilicet lumen ab ipso Deo infusum, præstantius similitudinibus formatis in imaginatione ab Angelis) continuo (nescio vnde) adsunt imaginariae quasdam rerum inferiorum similitudines; infusit diuinitus sensu. (Ergo non per Angelos, quorum similitudines ab his distinguit) conuenienter accommodatae: quibus quodammodo adumbratus purissimus ille & splendidissimus veritatis (id est à solo Deo immediate immisus) radius. & ipsi anima tolerabilior fit & quibus illum communicare voluerit, capabilior. Quod adhuc clarius statim declarat. Existimo tamen ipsos formari in nobis sanctorum suggestionibus Angelorum: (scilicet imaginarias illas similitudines) & fortassis hinc illud est speculum atque enigma, per quod videbat Apostolus ex istiusmodi puris pulcrisque imaginationibus; Angelorum quasi manibus fabricatum: quatenus & Ver esse, quod purum & absque omni phantasia corporum imaginum cernitur, (scilicet per lumen merè intellectualem; quale habuit S. Ignatius de rebus Instituti Societatis) sentiamus: & elegantem quamlibet similitudinem, quæ id dignè vestitus apparuerit, ministerio deputemus Angelico. Docet ergo S. Bernardus infusa diuinitus sensa, non per Angelos, sed à Deo solo sine imaginariis similitudinibus oriri, ea tamen per Angelos postea adumbrari, & vniuersa addit, nitorem quoque eloquij per ipsos extrinsecus ministrari, quo congruè atque decenter ornata, ab Auditoribus facilius capiuntur, & delectabilis. Quod si quis S. Ignatio ab Angelis præstitum esse dicat, dum Constitutiones à solo Deo, quoad quædam traditas, scriberet postea, vel diceret, non repugnabo, dummodo prima earum cognitio, à solo Deo accepta dicatur, promulgatio vero earum, ab Angelis adiuta.

141. Dices quartò, ex dictis videtur posse inferri, præstantiori modo reuelatas esse Regulas S. Pachomii & B. Posthumii, quam S. Ignatio Societatis Institutum, siquidem S. Ignatio non fuit reuelatum per Angelos, vti his duobus Sanctis, & præterea quia vti dictum est, etiam intellectualiter eis hæ ipsæ Regulæ ab ipso & solo Deo reuelatae fuerunt. Docet autem S. Augustinus & S. Thomas perfectiorem esse illam Reuelationem, quæ fit non tantum in intellectu (vni facta dicitur S. Ignatio) sed etiam simul in imaginatione.

Respondeo, negando perfectiorem modo esse reuelatas his duobus Sanctis Regulas quam S. Ignatio Societatis Institutum: deinde dico S. Thomam in illo articulo contrarium præorsus

asserere absolute, & probare, perfectiorem esse visionem intellectualem puram, quam intellectualem cum imaginariâ coniunctam. In responsione autem ad Primum argumentum, simile huic obiectioni, tunc tantum dicit reuelationem esse perfectiorem, in qua præter lumen intellectualem, est etiam imaginaria visio, quando aliqua veritas reuelatur à Deo per similitudines corporales, sed quando reuelatur nude intelligibilis veritas, secundum intellectualem veritatem (vni reuelatum est S. Ignatio Institutum Societatis) tunc talem reuelationem, S. Thomas expressè dicit, perfectiorem esse illâ intellectualem, qua aduinctam habet imaginariam, factam per similitudinem corporum: idque hinc probat, quia reuelatio facta sine similitudinibus corporeis & imaginariis, secundum intellectualem veritatem, est propinquior & similior visioni Patrie, secundum quam in essentia Dei veritas conspuitur. Idque confirmat S. Thomas auctoritate glossæ positæ in principio Pfalterij, quæ excerpta est ex Cassiodoro, & inhiuit in Prologo Hieronymi: scilicet, illum modum prophetiæ ceteris digniorem esse, quando ex sola S. Spiritus inspiratione, remoto omni exteriori adminiculo facti vel dicti, vel visionis, vel somni, prophetatur. Quam doctrinam S. Thomas illustrat hac similitudine: Sicut, inquit, in doctrinâ humanâ auditor ostenditur esse melior intellectus, qui veritatem intelligibilem à Magistro nude prolata capere potest, quam ille, qui indiget sensibilibus exemplis, ad hoc manu duci. Vnde in commendationem Prophetiæ David dicitur: Mihi locutus est foris Israël: Et postea subdit: Sicut lux auroræ oriente Sole, manè absq; nubibus ruralit. Et in responsione ad Secundum argumentum, hæc ipsam confirmans doctrinam sic habet. In hiis que non quaruntur nisi propter aliud, quando agens potest ex paucioribus & propinquioribus ad suum intentum peruenire, tanto videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora & leuiora potest sanare infirmum. Visio autem imaginaria, (eadem est ratio de reuelatione veritatum cognoscendarum, quæ etiam essentialiter est visio quædam supernaturalis, ob quam Prophetæ olim, quibus sua secreta reuelabat Deus, vocabantur videntes) visio, inquam, imaginaria, in cognitione Prophetica non requiritur propter se, sed propter manifestationem intelligibilis veritatis, & ideo tanto potior est, quanto minus eâ indiget. Quocirca merito S. Dionysius dixit, quod Sapiens Theologus, visionem illam dicit esse diuinam (id est, omninè esse perfectissimam) quæ fit per similitudinem rerum formâ corporali carentium.

Dices quinto, vnde cognosci potest, S. Ignatio tali intellectuali reuelatione seu visione, reuelatas esse res Instituti Societatis, qualè S. Thomas docet esse perfectiorem aliâ intellectualem coniuncta cum visione imaginaria.

Respondeo, hoc punctum etsi supra facta declaratum sit, tamen magis adhuc me declaratum infra, num. 158. 159. 160. 161. 162. postquam recē-

Caf. in prologo super Pfal. c. 1.

2. Reg. 23

c. 4. c. 1.

142.

fuero ea quæ existimo esse S. Ignatio immediatè à solo Deo reuelata, nisi enim ea prius agnoscantur, non potest solida & breuis ac sine digressionibus dari huic interrogationi responsio.

CAPVT SEPTIMUM.

Recensentur ea res Instituti Societatis, quæ immediatè sunt à Deo ipso, reuelatæ S. Ignatio.

143. **D**ico primò Omnes res substantiales Instituti Societatis, esse à Deo immediatè reuelatas S. Ignatio. Probatur Conclusio ex dictis supra capite primo: quia hoc ipse S. Ignatius falsus est, & dixit P. Iacobo Laynez. Quæ autem sint substantiales res Instituti Societatis statim dicam.

144. **D**ico secundò. Cum Congregatione Generali quinta, Decr. M.S. 74. impresso 58. Substantialia Instituti esse, quæ in formula seu Regula Societatis, Iulio tertio proposita, & ab eo aliisque successonibus confirmata continentur: Deinde ea, sine quibus illa aut nullo modo aut vix consistere possunt, cuiusmodi sunt:

Primò. Esse aliquas impedimenta essentialia in admittendo.

Secundò. Non esse necessarium vi in dimittendo forma iudicialis seruetur.

Tertiò. Reddendam esse Superiori conscientia rationem.

Quartiò. Contentum esse debere vnumquemque vt omnia quæ in eo notata fuerint, per quemuis qui extra Confessionem ea acceperit, Superioribus manifestentur.

Quintiò. Paratos esse omnes debere, vt se inuicem manifestent, debito cum amore & charitate, & aliis similia, à quibus nunc declarandis Congregatio breuitatis causa supersedendum censuit: cum præsertim Generales Præpositi, ea pro tempore ad praxim declarare possint, dum in aliis Congregationibus Generalibus non declarantur.

145. **D**ico tertiò. Præter enumerata supra à Congregatione Quinta Generali Conclusionem secundam hæc quoque esse substantialia Instituti: quia in Bulla Iulij tertij, anno 1550. duodecimo Kal. Aug. data, sunt confirmata.

Primò. Religionem à S. Ignatio fundatam Societatis Iesu nomine insigniendam esse.

Secundò. Finem huius Societatis esse fidei defensionem & propagationem & profectum animarum, in vita & doctrinâ Christianâ, per publicas prædicationes, lectiones, & aliud quodcunque Verbi Dei ministerium ac spiritualia Exercitia, puerorum ac iuuenum in Christianissimis institutionem: Christi fidelium in Confessionibus audiendis, ac cæteris Sacramentis administrandis, spirituali consolationem, dissidentium reconciliationem, & eorum qui

in carceribus, vel hospitalibus inueniuntur piæ subuentionem & ministerium, ac reliqua Charitatis opera, prout ad Dei Gloriam ac Commune bonum expedire visum fuerit, exequenda, gratis omnino, nullo stipendio accepto.

Tertiò. Officiorum distributionem in Societate esse debere, totam in manu Præpositi Generalis, vel eorum, quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit.

Quartiò. Præpositum Generalem cum Fratrum suorum consilio, iuxta Constitutiones totum habere debere ius ordinandi & iubendi, quæ ad Dei Gloriam, & commune bonum in Domino pertinere videbuntur.

Quintiò. Præpositum Generalem dubia in Instituto declarandi auctoritatem debere habere.

Sextiò. Professos vltra tria vota communia, speciali voto se debere astringere, vt quicquid Romani Pontifices ad profectum fidei & animarum pertinere iudicauerint, & ad quascumque Prouincias eos mittere noluerint, sine vlla tergiversatione, aut exultatione, illic quantum in illis fuerit, exequi teneantur, quamuis ad Infideles & Hæreticos, & fideles quosuis mittendos censuerit.

Septimò. Missiones has à Romano Pontifico non esse procurandas à particularibus, nec per se, nec per alium, sed hanc curam Deo, Romano Pontifici & Societatis Præposito committendam.

Octauò. Præpositum Generalem ad plura vota esse eligendum, prout in Constitutionibus declaratur.

Nonò. Domus aut Ecclesias professas, nullos proventus & possessiones debere habere, nec ius ad vlla bona stabilia, præter ea quæ opportuna erunt ad vsum proprium & habitationem acquirere, sed vt rebus sibi ex charitate donatis ad necessarium vitæ vsum sint contenti.

Decimò. Possit tamen habere Collegia eum redditibus ad studioforum commoditatem: quæ sint tanquam Seminarium Domus professæ.

Vndecimò. Omnimodam gubernationem seu super intendentiam supra eiusmodi Collegia & prædictos studentes, quod Rectorum gubernationem, ad studentium electionem, admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, eruditionem, ædificationem, correctionem, victus vestitusque & aliarum necessariorum rerum administrandam regimen, modum, atque aliam omnimodam gubernationem ac curam, penes Præpositum vel Societatem esse debere.

Duodecimò. Studentes dictis bonis abuti, aut Societatem professam ea in proprios vsum conuertere non posse.

Decimotertiò. Societatis Presbyteros ad dicendum Officium non communiter in choro, sed priuatum teneri.

Decimoquartid. In iis quæ ad victum & vestitum & cætera exteriora pertinent, honestorum Sacerdotum communè & approbatum vsum Societatis Presbyteros sequi debere.

Decimoquintid. Ne quis ad Professionem in Societate admittatur, nisi diuturnis & diligentissimis probationibus eius vitæ puritas, & doctrina conspicua, fuerit explorata.

Decimosexid. Aliqui in Coadiutores tam in spiritualibus, quàm in corporalibus, vel in scholares admittendi, ad vota sed non solennia, post sufficientes probationes, & tempus in Constitutionibus expressum.

Decimoseptimid. Aliquos tamen ex iis idoneos repertos, de licentia Præpositi, tria vota solennia facere posse quibus teneantur, quamdiu Præpositus Generalis in Societate eos retinendos censuerit.

Atque hæc tantummodo compendiosè à me relata, continentur in Regula Societatis à Iulio 3. motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolicâ confirmata, in qua Regula contineri substantialia Instituti, declarat quintæ Congregatio Generalis loco supra citato.

155. *Dico quartid.* Si verum est, quod asserit Soarez tom. 4. de Religione tr. 10. l. 1. c. 4. n. 13. Substantialia Instituti Societatis ea omnia esse, quæ à sede Apostolica expressè in specie recognita & approbata sunt; multo plura quam superius enumerata, sunt S. Ignatio in Instituto Societatis reuelata. Cum ergo ostendit, omnia substantialia & quædam non substantialia esse à Deo reuelata S. Ignatio, hinc sequitur, etiam illa esse reuelata, quæ P. Suarius tanquam Sanctus & doctus dixit, esse substantialia, & putauit, à S. Ignatio esse instituta, si non per expressam reuelationem, saltem per specialissimam directionem ac Institutum, & non per qualemcunque excitationem & inspirationem sed per specialia dona Spiritus Sancti, superiora Ordinariis virtutibus & auxiliis, Ignatium fuisse motum & directum à Spiritu Sancto, ut neque erraret, neque ab eo quod vile esse deuiaret.

154. Confirmatur hæc conclusio auctoritate Sanctæ Congregationis Generalis: quæ declarauit non tantum ea esse substantialia Societatis quæ in Bulla secunda Iulij III. continentur, nec ea tantum quinque puncta, quæ ipsamet declarauit esse essentialia, sed etiam alia his similia, sine quibus ea quæ sunt confirmata à Iulio III. & ab aliis eius Successoribus, nullo modo, aut vix constare possunt: quæ tunc tamen declarare noluit, sed ad praxim declaranda Præpositi Generalis iudicio reliquit. Inter hæc autem omnino reponendum videtur, quod & in Regulis & in praxi Societatis habetur, ne scilicet Consultores Superiorum, habeant vlla in re votum decisiuum. Adducor ad id sentiendum decreto manu scripto & impresso verò 65. Congre. General. Sanctæ, cui cum Cardinalis Tolerus nomine Clemen-

tis VIII. proposuisset, ut examinaretur in Congregatione, an Assistentes, in aliquibus casibus debeant habere votum decisiuum, & iudicaretur per vota secreta, & referretur sanctissimo vel Cardinali; per vota secreta, ab illa Congregatione, exceptis 5. omnes censuerunt non esse concedendum, & nihil hac in re immuandum, cum præsertim hæc immuatio vnum ex Institutis essentialibus conuelleret. Nihil autem substantiale conuelleretur per hoc; nisi conditio Superiorum, quibus solis reliquit Societas votum decisiuum post auditos Consultores, aliqui Monarchica gubernatio; quam Societas amplexa est, conuerteretur in Aristocraticam, & Superiorum potestas, prout à S. P. Ignatio eis relicta est, diminuireretur.

155. *Dico quindid.* etiam quædam non substantialia Instituti esse S. Ignatio immediatè diuinitus reuelata, Probatur Conclusio: quia S. Ignatius dixit P. Conualuo, se, ea, Diuina illustratione didicisse Mantese, peregrinationes suscipiendas esse inter alias probationes Societatis, & alia quædam at hoc non est substantiale Instituti, ergo aliquid non substantiale Instituti, est S. Ignatio à Deo reuelatum;

156. *Dico sexid.* Valde probabile esse, omnia illa quæ Societas habere profus diuersa ab aliis Religiosis Ordinibus, S. Ignatio Diuinitus esse reuelata. Moueor ad hoc asserendum his rationibus.

Primò. Quia Deus non reuelat suis seruis res quæ alio modo naturali sciri ab iis tunc possent. Si enim in naturalibus rebus Deus nil frustra vel sine causa facit, multò minus dū Supernaturaliter operando, aliquem propheticè illuminat. Et hac ratione dignoscitur, inter alios, Dei rettelatio ab illusionibus naturæ vel Dæmonis, si illa contingat cum iusta necessitate & causa: Atqui ad statuendas res nouas in Ecclesia Dei antea insolitas, imò ignotas, prout statuta sunt à S. Ignatio, & tradita, eius humana prudentia non ausa fuisset se extendere, eo præsertim tempore, quâdo ob nouitates Lutheri & Illuminatorum, omnia noua erant suspecta, credibile ergo est, S. Ignatium vti valde circumspectum altiori lumine quàm humano edoctum esse, ut nonnullas res nouas in Societate institueret.

Secundò. Maior erat necessitas ut Deus S. Ignatio reuelaret tales res nouas, ab eius Religione seruandas, etsi non substantiales, quàm ut eisdem reuelaret antiqua fidei dogmata, quæ alio modo discere poterat, & modum quo Deus creauit mundum, & multa ad scientias humanas spectantia, & futuros rerum successus.

Si queras, quænam sint illa Societatis propria cum aliis Ordinibus non communia? *157.*

Resp: primò. Biennium Nouitatus.
Secundò. Vota simplicia Nouitatus, etiam ante finem biennij cum facultate Superiorum ex deuotione emitti solita.

Tertid. Ne possint tria vota Religiosa, verum religio-

religiosum facientia, omitti ante completum biennium.

Quartid. Vota simplicia exacto primo biennio Nouiciatus fieri solita, sine professione solemnii.

Quintid. Peracto biennio & tribus solitis votis simplicibus emissis, addendum quartum de acceptando eo gradu in Societate, siue Professorum siue Coadiutorum formatorum, prout Praepositus Generalis statuerit.

Sextid. Quod haec vota simplicia, faciant verum Religiosum non minus quam professio.

Septimid. Distinctio Personarum in Societate, in qua sunt alij scholastici alij coadiutores spirituales, & temporales formati, alij professi 3. votorum, alij professi 4. votorum, alij, vti olim admittebantur indifferentes adhac.

Octauid. Experimenta quae biennio Nouiciatus fieri solent.

Nonid. Tertius annus probationis post absoluta studia.

Decimid. Votum quartum obedientiae specialis a professis fieri solitum.

Vndecimid. Quinque alia vota simplicia ab iisdem post professionem emitti solita.

Duodecimid. Triplicium votorum diuersitas in Societate. Nam scholastici vota simplicia priuatum emittunt, professi vero publicè 3. & 4. solemnii, Coadiutores formati 3. simplicia sed publicè.

Decimotertid. Effectus diuersi votorum. Nam vota professorum solemnii, & Coadiutorum publica ac non solemnii, reddunt eos incapaces hereditatum & dominij bonorum, vota verò simplicia scholasticorum, non reddunt incapaces successione in hereditatibus, nec priuant eos dominio bonorum, si aliqua possideant.

Decimoquartid. Vota simplicia scholasticorum, eos ita reddunt Matrimonij incapaces, vt si iis non dispensatis aliquis eorum contraheret matrimonium, non tantum illicitum esset, sed & inualidum & irritum.

Decimoquintid. Vt fiat confessio generalis his in anno a Nouitiis & scholasticis, semel a Professoris & Coadiutoribus formatis. Idque non coram quouis, sed assignando a superiore, idque certo & non ad libitum vniuscuiusque.

Decimosexid. Ad Nouiciatum admissi, non necessariò habent vestitum Religiosum, sed seculari vt possunt, vt olim utebantur nostri, viuentis S. Ignatio, vt P. Ludouicus Consaluus in Diario scribit: Cuius tempore erat quaedam opinio, de vita prae ceteris religiosius instituenda, quorum vestes seculares in Nouiciatu portatae tardius atterebantur. Idque euentus rerum demonstrant, tum in aliis, tum in P. Consaluo Syluaria mortuo Martyre.

Decimoseptimid. Ligati votis simplicibus & scholastici & Coadiutores formati, possunt iu-

stis de causis dimitti, & dimissi liberi manent a votis in Societate factis, non sic Professi.

Decimooctauid. Etiam non professi si discedant post vota simplicia contra voluntatem Superiorum, sunt Apostatae, aequè ac professi, eodem modo fugientes.

Decimononid. Potestas liberandi a votis est penes solum Generalem.

Vigesimid. Admittendi ad Professionem potestas, penes solum Generalem est, vt & ad alia vota Coadiutorum formatorum.

Vigesimoprimid. Vota solemnii & simplicia Coadiutorum sunt in manibus alienis ea admittendis ex parte Societatis, vel ab eius locum tenente, idque in formula horum votorum exprimentum, non ita vota simplicia scholasticorum, quae soli Deo sunt, nullo ea ex parte Societatis admittente.

Vigesimosecundid. Vota Professorum & Coadiutorum formatorum, scripta Romam mittenda ad Generalem, non verò Scholasticorum.

Vigesimotertid. Vota simplicia Scholasticorum bis in anno renouanda, non sic alia.

Vigesimoquartid. Votis simplicibus emissis, si possideat aliqua bona antea, vel postea adeat aliquam hereditatem, nec vti potest illis nec se iis abdicare pro libitu, sed cum certa dependentia & licentia Superiorum.

Vigesimoquintid. Societas non habet ius aequandi hereditatem suorum qui eam ingrediuntur, nec tempore Nouiciatus, nec post vota vlla in ea emissa, vti adeunt alij Ordines post professionem suorum religiosorum, exceptis religiosis S. Francisci quia renunciarunt huic iuri.

Vigesimosexid. Coadiutores formati ad Professionem non admittuntur post sua vota simplicia, sicut Scholastici admittuntur post sua vota simplicia.

Vigesimoseptimid. Professi 3. votorum etsi solemnii, non sunt in Societate praecipui, sicut Professi quatuor votorum: idè illi non possunt esse Prouinciales, nec Assistentes, nec Monitores Generalis, nec Vicarij Generalis vti hi: nec ratione professionis habent ius ad Congregationes, Prouinciales nec ad Generales: ideo non possunt esse Electores Generalis, nec mitti ad Congregationes Procuratorum tanquam Procuratores.

Vigesimoctauid. Nemo debet nec potest è Societate quemquam inuitare ad eleemosynas perpetuas. Domibus vel Ecclesiis Professorum relinquendas. Si aliqui sponte perpetuas eleemosynas Domibus vel Ecclesiis Professorum relinquere nent, nullum ius ciuile ad eas petendas in Iudicio acquiritur.

Vigesimononid. Promissis, Praedicationibus, Confessionibus, lectionibus, vel quouis alio officio, ex iis quae Societas iuxta suum Institutum exercere potest, stipendia vel eleemosynae non possunt postulari nec admitti.

Trigesimò. Nulla sit in Ecclesia arca, in qua eleëmofynæ conici solent ab iis qui ad Concionas, Missas, vel Confessiones & reliqua spiritalia conueniunt.

Trigesimoprímò. In Collegiis sufficienter Fundatis, eleëmofynæ peti non possunt nec admitti.

Trigesimosecundò. Ut tum Generalis tum Superiores, habeant suum Monitorem à quo moneantur de iis, quæ ad illorum Personam & officium spectant.

Trigesimotertio. Generalis suos habeat Assistentes, pro diuersis nationibus, & adiutores certos, certo modo eligendos à Societate tota, sine obligatione illorum consilium sequendi.

Trigesimoquarto. Superiores locales non solent habere tempus determinatum sui officij.

Trigesimoquinto. Bis quotidie conscientia examinanda.

Trigesimosexto. Exercitiorum spiritualium vsus & traditio aliis.

Trigesimoséptimò. Puerorù ac rudium institutio in doctrina Christiana, in Regulis Societatis præscripta, & in Formula Professionis, ac votorum formarum Coadiutorum commemorata.

Trigesimooctauò. Literarum humaniorum Philosophicarum, ac Theologicarum traditio, in beneficium aliorum.

Trigesimononò. Contractus celebrandi potestas ad Collegia vel domos Societatis spectantes, est penes Præpositum Generalem: & ab eo ad inferiores emanare debet, sine Capitulari conuentu localium.

Quadragesimò. Procurator Generalis non debet esse Professus.

Quadragesimoprímò. Congregationi Generali nullum certum hæcenus tempus statutum.

Quadragesimosecundò. Congregationes Provinciales tertio quoque anno habendæ, pro eligendo Procuratore Romam mittendo.

Quadragesimotertio. Post eas, Romæ Congregatio Procuratorum, instituendæ, iuxta Formulam à Societate approbatam.

Quadragesimoquarto. Ad Congregationem Generalem, tres à singulis Provinciis mittendi, electi à Prouincialibus Congregationibus.

Quadragesimoquinto. Domus probationis distinctæ sint ab aliis Domiciliis.

Quadragesimosexto. Domus & Ecclesiæ Professorum certos redditus habere non possunt, uti possunt reliqua Domicilia, nec redditibus Collegiorum sustentari.

Quadragesimoséptimò. Monialium curam nostri habere non possunt nec similibus mulierum.

Quadragesimooctauò. In ratione Conscientiæ, præter alia, etiam peccata aperienda sunt, quæuis ea reddatur, extra Confessionem Sacramentalem.

Quadragesimononò. Posse alienos defectus extra Confessionem & petitionem necessarij consilij manifestari Superiori, non prænulla priuata correctione.

Quinquagesimò. Nullus Ordo certus in concessu ad mensam, vel alio tempore, sine respectu ad gradus & antiquitatem, præterquam in Congregationibus.

Quinquagesimoprímò. Hora recreationis certa, post cænam & prandium, statuta pro omnibus.

Quinquagesimosecundò. Instrumenta Musica in Domiciliis nostris non seruanda.

Quinquagesimotertio. Regulæ omnium officiorum ex præscripto Constitutionum datæ, certis temporibus legendæ & audiendæ.

Quinquagesimoquarto. Certa sacra & aliæ preces pro variis rebus præscriptæ, certis temporibus Domino offerendæ.

Quinquagesimoquinto. Certum meditationis tempus quotidie præscriptum omnibus.

Quinquagesimosexto. Superiores Societatis, auditis suis Consultoribus, non tenentur sequi eorum consilia.

Quinquagesimoséptimò. Tempus pro emittenda professione nullum determinatum, sed illud, quod Præpositus Generalis fore censuerit.

Quinquagesimooctauò. Non profecti possunt esse & solent Collegiorum Rectores.

Quæ omnia cum à S. P. N. Ignatio instituta

158.

sint, & fuerint eius tempore, & antea in Religiosis Ordinibus inusitata, non potuit ea ab iis discere, & quasi mutuare. Ex altera parte cū in se & suis sociis expertus sit perpetuas contradictiones & persecutiones, omnis generis & conditionis hominum, ac difficultates à quibusdam nouarum Religionum Foundationem improbantibus, quas humanâ solâ prudentiâ nixus, magis timere poterat, si multas nouitates in Societate induceret, cū ergo eas induxerit, & quidem cum spe obtinendæ à Sede Apostolica Confirmationis, non potuit solis humanæ prudentiæ viribus eas inuenire, sed debuit altiore lumine, & quidem supremi gradus Prophetici illustratione, ad tam multas nouas res instituentas, doceri & moueri, præsertim ad quasdam directè contrarias præxi aliorum nobilissimorum Ordinum, magna autoritate in Curia Romana & Apostolico palatio, imò in tota Ecclesia florentium, quorù oppositionem merito metuere poterat, expertus in rebus piis & vitaris, eam antea se non semel passum. Cum autem Deus non soleat adhibere Angelorum ministerium nisi ad obiecta sensibus representanda, & ad motionem variam phantasmatum in nostra imaginatione, per obiecta sensuum causatorum (vt supra ostensum est) ided Deus non est vsus ministerio Angelorum, dum S. Ignatio res Instituti nostri reuelaret, quia non erat in imaginatione S. Ignatij Phantasmata rerum

ab eo instituendarum, antequam eas instituisset: siquidem nec auditu nec lectione ea seu oculis perceperat, quippe non visitata, imò multa iis contraria videbat in aliis Ordinibus, & audiebat. Ideo æquum fuit & necessarium, vt à Deo immediatè sine Angelorum ministerio, ista que instituit, cognosceret.

159. *Dices primò.* Esto res nouæ fuerint institutæ à S. Ignatio, poterant tamen eæ per Angelos, illi indicari mouentes eius phantasmata, siquidem experimur nos, imaginari nobis species Verbiu, quas nullo sensu percepimus.

Resp. primò, potuisset quidem si Deus voluisset vt Angelorum ministerio, sed voluisse, id nobis non constat, sicuti constat de aliis reuelationibus per Angelos inchoatis vel adiutis, quia id de S. Ignatio nemo asserit, sicuti historici & Patres asserunt de quibusdam aliis.

Resp. secundò, posse nos quidem imaginari vrbes à nobis non visas, sed tales imaginationes sunt chymicæ, discrepantes à veritate, Angeli autem dum aliquid repræsentant; verè repræsentant: non possunt autem per motum phantasmatum repræsentare res, quarum phantasmata non sunt in imaginatione, ex sensuum obiectis deriuata, vel illis similia: rerum autem S. Ignatio reuelatarum non præcesserunt phantasmata, sed iis profus contraria, nam contraria S. Ignatius, & legit, & vidit, & audiuit esse in aliis Ordinibus. Et quamuis possent Angeli per antiqua phantasmata repræsentare nobis res similes, antea sensibus non perceptas, & ita S. Ignatio illa repræsentare potuissent, quæ antea sensibus non perceperat, res tamen iis contrarias, non poterant repræsentare, & quamuis potuissent, tamen repræsentasse eas nescimus, quia nullum huius rei indicium habemus: habemus autem indicia contraria, supra explicata num. 124. & seq. præsertim c. 6. §. Quoad 3. & c. 4. ac 5.

160. *Dices secundò,* supra dictum est, Beatam Virginem apparuisse sæpè S. Ignatio dum scriberet Constitutiones, eas confirmantem. Atqui Angeli plus possunt agere in nostram imaginationem quam potuerit B. Virgo, quæ in cælo existens, & huc in corpore nunquam descendens, nil per se mouere potest in imaginatione vel nostrum intellectum illuminare, vti possunt Angeli nobis intimè sua substantia præsentem, dum nos illuminant, ergo per illos Deus potius potuit S. Ignatium illuminare circa res nostri Instituti.

Resp. primò, si ex historia aliqua fide digna haberemus ita ab Angelo edoctum fuisse S. Ignatium de Instituto, sicut edoctum esse à B. Virgine scimus, ex ipsius S. Ignatij testimonio, id quoque de Angelis crederemus, sed cum id nullus asseruerit, & contrarium ex dictis pateat, non possumus aliud credere.

Resp. secundò, Beatam Virginem Constitutiones S. Ignatio non reuelasse, sed scriptas & scri-

bendas confirmasse, ab eo prius ex Diuino lumine conceptas.

Porro hanc confirmationem, si fuit facta per imaginariam visionem B. Virginis, potuisse adiuuari ministerio Angelorum credimus, habent enim vim in humanam imaginationem, mouendo eius phantasmata: sed si illa confirmatio fuit merè intellectualis, à Deo ipso immediatè ob Beatissimæ Virginis intercessionem causata, Angeli non potuerunt cooperari, ob causas toties supra dictas, & tunc illorum cooperatio non fuit necessaria.

Confirmantur dicta primò, legimus in Processu Compulsorij Toletano, autoritate sedis Apostolicæ pro S. Ignatij Canonizatione factò, in quo referuntur multæ visiones ac lumina S. Ignatij quæ ei sæpè contingebant scribenti nostras Constitutiones, commemoratas esse ab eo frequentes Dei reuelationes & lumina de SS. Trin. Personis & de ipsa Diuina essentia vt distinctà à Personis, & de rebus nostri Instituti, de quibus deliberabat. Cui autè magis fuerint necessariæ Ignatio reuelationes de rebus Instituti, quod condebat & scribebat, quàm de SS. Trinitatis mysteriis, de qua plenam & fidei notitiam habebat, & celebrem illam illustrationem, primo anno à sua conuersione relata, ab eius vitæ scriptoribus. (Rib. l. 1. c. 7. Mass. l. 1. c. 7. Ord. l. 1. n. 22. 27.) Si illæ fuerint ab ipso Deo immediatè ei factæ, nec poterat proficisci ab Angelis, multò magis id possumus asserere de rebus nostri Instituti præcipuis, esse eas eodè gradu Prophetici luminis merè intellectualis, ei reuelatas.

162. *Confirmantur secundò,* dicta à simili: extat reuelatio facta S. Brigittæ l. 7. Reu. cap. 20. à Christo Domino, in qua in primis de Regula S. Francisci à se inspirata, deinde de omnibus aliis Ordinibus sic ait: *Ita etiam omnes alie Regule, quas amici mei inceperunt, & ipsi personaliter tenuerunt & seruauerunt, alioque eas efficaciter docuerunt, & porrexerunt, non fuerunt dictata & composita ab ipsorum intellectu, & humana sapientia, sed aspiratione Spiritus S.* Quæ etiam de Regulis quæ fuerunt ante tempus S. Ignatij dicta sint, tamen cum Societatis Institutum, non minus quam alij Ordines fuerit S. Ecclesiæ utile, & in perfectione essentiali, nullo sit inferius, spectabat ad suam & beneficam Dei prouidentiam, vt nostrum Institutum, quoad eius propria, non ab humana sapientia, sed à Spiritus S. doctrina, & immediatà reuelatione proficisceretur.

164. Ex dictis sequitur, monitum nobis qui è Societate Iesu sumus necessarium, cum enim res nostri Instituti propriæ vt probatum est, à Deo sint reuelatæ magni faciendæ & seruandæ sunt. Nam vt ait S. Basilus, *etsi præclara sint illæ leges, quas Reges moderandæ suæ Resp. nimirum subiecti sibi populi præscribunt euulgantque, præ his tamen nescio quid augustius & Regia Maestitate dignius obinent ea, quæ illi ipsi edicta suis obseruanda misitibus deman-*

ciant. Societas autem nostra Iesu Christi militia est appellata ab Apostolica Sede, ideo sub Duce Iesu, capite huius militiae, obseruanda & magis facienda sunt à nobis ea omnia, quæ per Capitaneum vel Colonellum suum Ignatium, ab ipso reuelata nobis tradidit. Quamobrem etiam grato animo colere debemus hunc Dei fauorem. Nam vt ait S. Chrysostomus l. 8. in Gé. Magni honor est, dum Deus legem dat non per aliquem famulum, non per Angelum & Archangelum, sed per se ipsum, duplici honore hominem afficiens, & quia legem dederit, & quia dederit per seipsum.

CAPVT OCTAVVM.

Qua ratione S. P. N. Ignatius cum primis Patribus deliberauerit Rome de Societate instituenda.

164. **Q**uamuis huius rei descriptam legamus historiam apud Ribadeneyram, libr. 2. c. 13. Matheum l. 2. c. 4. & Orlandinum lib. 2. n. 58. & seqq. non abs re erit simpliciore stylo & clariore eandem hic referre, descriptam ab vno ex illis primis Patribus, qui huic deliberationi interfuit, & suis ipsis verbis hanc rem totam latine scriptam reliquit. Anno 1538. proximè elapsa quadragesima, cum instaret tempus in quo oporteret nos ab inuicem diuidi ac separari, quod etiam summus desideris expectabamus, vt citius ad presicium & precogitatum à nobis finem, vehementerq; desideratum perueniremus: decreuimus per multos ante separationem dies inter nos conuenire, & tractare inuicem de hac nostra vocatione, ac viuendi formula, quod cum pluries fecissemus, atque ex nobis essent Galli, alij Hispani, alij Sabaudi, alij Cantabri, in varias sententias ac opiniones circa hunc nostrum statum scindebatur, eratq; vna omnium nostrum & communis mens & voluntas, querere semper Dei beneplacitum, ac perfectam voluntatem, iuxta scopum vocationis nostra: verum in medijs expeditionibus & fructuosioribus tam nobis quam ceteris proximis nostris, erat aliqualis pluralitas sententiarum. Nec mirum cuiquam videri debet, quod inter nos infirmos ac fragiles hac pluralitas sentiendi interueniret, cum etiam ipsi per sanctæ Ecclesie Principes ac columnæ Apostoli, alique plurimi quàm perfectissimi viri, quibus nos indigni sumus, vt cum illis, vel ex longinquo conferamur, diuerso, interdum etiam aduerso modo, inter sese senserint, & sententias suas contrarias scripto tradiderint. Cum ergo etiam nos variè quoque iudicarem, solliciti, essemus ac vigilantes, vt aliquam viam plene apertam inueniremus, per quam incedentes nos ipsos omnes in holocaustum offerremus Deo nostro, in cuius laudem, honorem ac gloriam cedet omnia nostra, tandem decreuimus, & concordi sententiâ statumus, orationibus & sacrificijs & meditationibus seruentius solito instare, & post adhibitam à nobis qualemcumq; diligentiam, de reliquo iactare omnes cogitatus nostros, sperantes in eum adeo bonum & liberalem, quod sicut nulli petenti se in humilitate & simplicitate cordis denegat Spiritum bonum, imo dat om-

Lancij Opus. Tom. 2.

nibus affluenter, nulli improperans, nullo modo etiam defuturum nobis, imo affuturum, quæ sua est benignitas, superabundantius quàm petimus aut intelligimus.

Cœpimus igitur humanos nostros conatus impendere, & proponere inter nos aliquot dubia diligenti ac mature consideratione & providentia digna de quibus per diem cogitare ac meditari, ac per orationem etiam investigare solebamus, & nocte quisque hoc quod rectius & expedientius indicauerat, in medium proponebat, vt sententiam magis veram & plurium calculis & efficacioribus rationibus examinata amplecteremur. Prima nocte qua conuenimus, propositum fuit hoc dubium: An expediret magis, quod postquam nos vitamq; nostram Christo Domino nostro & eius vero ac legitimo Vicario in terris obtuleramus & dedicaueramus, vt ille de nobis disponat, mittatq; eo, vbi plus indicauerit nos posse fructificare, siue sint Indi siue heretici siue alij, quicumq; infideles, siue fideles. An inquam magis expediret, nos ita esse inter nos deuinctos & colligatos in vno corpore, vt nulla quantumq; magna corporum diuisio nos separaret. An forte non ita expediret! Quod vt exemplo fiat manifestum: Ecce modo summus Pontifex mittit ex nobis duos in Ciuitatem Senarum debemus ne illorum qui illuc pergunt curam gerere, vt illi de nobis, & mutud nos intelligere, an forte non magis illos curare, quàm illos, qui sunt extra Societatem? Tandem desinimus partem affirmatiuam scilicet, quod postquam Clementissimus ac piensissimus Dominus dignatus fuerit nos ita infirmos, & tam ex diuersis Regionibus & moribus natos, inuicem vnire & cœgregare, quod non deberemus Dei vniionem & congregationem scindere, sed potius in dies confirmare & stabilire, reducendo nos ad vnum corpus, & alij aliorum curam habentes, & intelligentiam, ad maiorem fructum animarum, cum etiam virtus ipsa vnita plus roboris & fortitudinis habeat ad quacumq; bona ardua persequenda, quàm si esset in plures partes dispersa. In his tamen omnibus quæ dicta sunt, quasie dicentur, ita intelligi volumus, vt nihil penitus ex proprio nostro spiritu & capite asseramus, sed solum quidquid id sit, quod Dominus inspirauerit, & Sedes Apostolica confirmauerit ac approbauerit.

Deciso & resoluto primo hoc dubio, peruentum est ad aliud difficilius, non minori consideratione ac providentia dignum. An scilicet postquam nos omnes emisseramus votum castitatis perpetuæ, & votum paupertatis, in manibus Reuerendissimi legati sue sanctitatis, cum ageremus venetiis. An inquam expediret emitte retertium, scilicet obediendi alicui ex nobis, vt sincerius & maiorè cum laude & merito possemus per omnia implere voluntatem Domini Dei nostri, simul etiam liberam voluntatem ac præceptum sue sanctitatis, cui nos libentissimè nostra omnia, voluntatem, prudentiam, intellectum, &c. obtuleramus. Ad huius dubij solutionem, cum multis diebus orationi instarem, & cogitarem, nihilq; occurreret, quod impleret animos nostros in Domino sperantes, cœpimus inter nos agitare aliqua media, ad melius soluendum dubium, & primò Anne expediret omnes nos ad eremum aliquam secedere, ibique manere per 30. vel 40. dies, meditationibus, ieiunijs, & penitentijs vacantes, ad hoc, quod Dominus exaudiret desideria

Z z

nostra,

nostra, dignareturq; mentibus nostris solutionem dubij infingere? An verò tres vel quatuor omnium nomine eo pergere deberent ad eundem effectum? An verò si nulli in eremum essent ituri, quod intra urbem manentes, mediâ diei partem, huic vni nostro negotio applicaremus, vt meditationi, cogitationi, & orationi esset commodior & amplior locus & reliquâ diei partem, solis nostris exercitiis predicandi, & confessiones audiendi impenderemus. Tandem his discussis & examinatis, quod omnes maneremus intra urbem, duabus præsertim de causis. 1. Ne fieret rumor & scandalum in civitate & in populo, qui iudicaret ac putaret (quæ solita est hominû in iudicando temerariè pronitas) nos vel fugâ cepisse, vel aliquid noui moliri, vel parum firmos esse & constantes in semel capitis. 2. ne iterum per absentiam iactura fieret fructus, quem tunc magnum videbamus fieri in Confessionibus, prædicationibus, & in aliis spiritualibus exercitiis, & adeo magnum, quod si fuissemus in numero quadruplo plures, quàm eramus, non poteramus omnibus, sicut nec modo, satisficere. Secundum de quo cepimus agitare ad inueniendum viâ solutionis, fuit, proponere omnibus, & omnium cuiuslibet, tres sequentes animi præparaciones. I. est quod vnusquisq; ita se præpararet, ita orationibus, sacrificiis & meditationibus vacaret, vt videretur in inueniendo gaudium & pacem in spiritu sancto circa obedientiam quantum ex se est, laborans habere voluntatem magis affectâ ad obediendum, quàm ad præcipiendum, vbi par Dei gloria, & sue Maiestatis laus sequeretur. Secunda animi præparatio est, quod nullus ex sociis apud alterum socium hac de re verba faceret, vel quæreret ab eo rationes & nulla alterius per suasionem alius traheretur, & stelleretur magis ad obediendum, quàm ad non obediendum, vel contra, sed quod vnusquisq; id solum quæreret, quod ex oratione & meditatione, tanquam expedientius hausisset. Tertia, quod quislibet reputaret se ipsum alienum ab hac nostra Congregatione, & in quam nunquam expectaret recipi, vt ex hac consideratione nullis prorsus affectibus feratur ad magis, ita opinandum & iudicandum, sed quasi alienus, libere proferat suam sententiam in medium circa propositum obediendi, vel non obediendi, vel saltem eam partem suo iudicio confirmet, ac probet, per quam credit manus futurum Dei seruitium, & tutiorem Societatis conseruationem permanuram. His præuis dispositionibus, Ordinauimus, quod die sequenti omnes præparati accederemus dicturi, quislibet ea omnia incommoda, quæ fieri possent contra obedientiam, omnes rationes quæ occurrerent, & quas quisq; nostrum separatim cogitando, meditando, orando, inuenerat, & quislibet ordine suo proferebat, quæ hauserat. Exempli gratiâ, dicebat vnus: videtur quod hoc nomen Religionis seu obedientie, nõ ita bene audit in populo Christiano propter demerita & peccata nostra, sicut audire debuisset. Alius vero dicebat: Si volumus viuere sub obedientia cogemur forte à summo Pontifice sub alia Regula iam facta & constituta viuere, quò fieret, vt non ita daretur oportunitas & locus operandi circa salutem animarum, cui vni rei post nostram ipsorum curâ ingendum frustrarentur omnia desideria nostra, iudicio nostro, Domino Deo nostro accepta. Item alius, si præstamus obedientiâ alicui, non toc

ingredientur in Congregationem nostram ad laborandum fideliter in vincta Domini, in qua cum tanta sit mensis pauci tamen inueniuntur veri operarij & plures (quæ hominum est infirmitas & fragilitas) magis quærunt quæ sua sunt, & voluntatem propriam, quam quæ Iesu Christi, & plenam sui negationem. Item alius alio modo & ita quartus & quintus enarrari incommoda, quæ contra obedientiam occurrerant.

Alia verò die proximè sequenti, disputabamus in contrarium, adducentes in medium omnia comoda & fructus ipsius obedientie, quos quisq; ei oratione & meditatione hauserat, & quislibet suo ordine proferebat, modo deducendo ad impossibile, modo simpliciter & affirmatiue agendo. Exempli gratiâ: aliquis ita deducebat rem ad absurdum & impossibile. Si Congregatio hac nostra, absque suauis obedientie iugo haberet curam rerum agibilibus, nullus haberet curam exactam, cum vnus in alterum hoc onus reuerteret, vt plures experiri sunt. Item, si hac Congregatio esset sine obedientia, non diu posset permanere & perseverare, quod tamè pugnat contra primam nostram intentionem, conseruandi perpetuò nostram Societatem. Cum ergo nulla re magis conseruetur Congregatio aliqua, quàm obedientia, videtur nobis necessaria, maxime nobis, qui vocimus perpetuam paupertatem, & veramur in assiduis & vigiliis laboribus tam spiritualibus quàm temporalibus, in quibus minus conseruatur Societas. Affirmatiue dicebat alius sic: obedientia parit actus & virtutes heroicæ etiâ continuas: nam qui viuunt verè sub obedientia, est promptissimus ad exequendum quacumq; sibi iniungitur, siue illa esset difficillima siue confusioem & risum & spectaculum mundo generantia, vt verbi gratiâ, si iniungeretur mihi, quod ego incederem nudus vel indutus vestibus iniustis per vias & plateas, quod licet nunquàm præcipiatur, dum quisque tamen est paratissimus ad illa faciendâ negando proprium iudicium & omnem suam voluntatem, ille esset semper in actibus heroicis & meritum augentibus. Item nihil ita prostermit superbiam omnem & arrogantiam, quàm obedientia: Nam superbia magni facit & sequitur proprium iudicium & propriam voluntatem, nulli cedens, ambulans in magnis & in mirabilibus super se, contra verò per diametrum pugnat obedientia, semper enim sequitur iudicium alienum, & voluntatem alterius, omnibus cedit, & humilitati quæ inimica est superbia, quàm maxime Societas, & quanquam nos summo Pontifici ac Pastori donauerimus omnem obedientiam tam vniuersalem quàm particularem, tamen circa particularia nostra & contingentia, quæ sunt immutabilia, non poterit, nec si posset diceret, illum vacare.

Postquàm ergo multis diebus plurima hinc & inde agitauius, circa solutionem dubij pensando & examinando rationes grauioris momenti, & efficaciores, vacando exercitiis solitis orationis, meditationis cogitationis, tandem Domino præstante auxilium, non per plerumque vocum sententias, sed nullo prorsus dissentiente conclusimus nobis expedientius esse, & magis necessarium præstare obedientiâ alicui ex nostris, vt melius & exactius prima nostra desideria implendi per omnia Diuina voluntatem exequi possemus vt tutius conseruetur Societas.

Societas, & tandem vt negotiis occurrentibus particulariibus: tam spiritualibus quam temporalibus, decenter prouideri possit, seruato simpliciter eodem ordine discutendi & procedendi in reliquis omnibus, semper in vtramque partem agendo, immorati sumus, in his & alijs per tres serè menses, à medio quadragesime, vsque

ad festum S. Iohannis Baptista inclusiue. Quo die omnia suauius & concordia animorum consensu, terminata ac finita sunt, non sine magnis vigilijs, orationibus, & laboribus mentis & corporis præmissis, antequam hæc definiremus & deliberaremus.

LIBER SECVNDVS.

De præstantia Instituti Societatis Iesu.

CAPVT PRIMVM.

De magnis Dei fauoribus erga Societatem Iesu.

Vni hoc Opusculum scribam, etiam ad iuandos eos, qui Societatem nostram ingredi cupiunt, & sciam à multis multa contra illam, plena calumnijs esse vulgata, ac in dies verbo & scripto vulgari, eiusque institutum ac viuendi rationem & agendi, à plurimis iniuriosè carpi, (quomodo non carpuntur alij Ordines Regularium) vnde contingit non paucos à Societate Nostra alienari, vt ij quos Deus ad hanc Societatem vocat, habeant necessaria antidota, & ex cælitum & aliorum Sanctorum contrarijs iudicijs ac testimonijs irrefragabilibus, maleolorum iudicia, & dicta & scripta, agnoscant esse à veritate aliena, adferam aliqua in medium, quæ aspirantes ad nostrum institutum, & illud amantes, solari, possint, prauamque de illo persuasionem, si quæ forte inhæsit alieni, euellere.

lum immortis, animo velut libero prospexisset æterna, vocari ad se Barcinonensis Proregis Confessarium, P. Matrezius, è Societate Iesu religiosum Sacerdotem, quem vix dum ingressum in conclaue decumbentis, eger ipse magna alacritate, voce, quasi gratulabundus aggeritur. Felicem te, inquit, o Pater, cui contigit Socium esse eius Ordinis, in quo quicumque decedit, vitam fruitur sempiternam. Hæc mihi iam nunc Deus ostendit: hæc palam nunciare omnibus mandauit. Hærebatur hic Noster, admiratione defixus, cumq; tam singulare visum prohibente verecundia non auleretmittere, & parem minimum felicitatem, datam auguraretur ipsius egri Instituti, quod erat rigidissima etiam tum, & incorruptissima disciplina) addidit egrotus, dixitq; cum gemitu, seruari quidem ex suo Ordine quam plurimos, sed non omnes: ipsius autem Societatis, omnes omnino ac singulos, ad mortem vsque in ea si conlisterint, esse seruandos. Vera illum dixisse de suo Ordine Religiosissimo & Sanctissimo, patet ex Annalibus impressis illius Ordinis, ab eiusdem Ordinis historico editis, & ab eius Generali aliisque approbatis, quos accurate perlegi & passim circumferuntur venales. Quid autem sentiendum sit de Nostræ Societatis hominibus, nobis etiam constat ex Diuina reuelatione B. Francisci Borgiæ facta, quæ in eadem imagine describitur. Sed cum Viginti quatuor annis antè impressam hanc Imaginè, Romæ hoc ipsum certissimè rescuerim, necessarium duco, pro solatio nostrorum amicorum, & nostrorum tyronum, hanc ipsam rem penitius enarrare.

Cum die quodam B. Franciscum Borgiam, tunc Nostræ Societatis Præpositum Generalem tertium, post absolutam Meditationem matutinam, de more, adisset eius Socius Michael Marcus (qui ei à S. Ignatio valetudinis tuehæ gratia comes erat additus, cum potestate ei imperandi, si vel in Oratione vel in maceratione corporis excederet) inuenit B. Borgiam rarâ & antea insolitâ lætitiâ gestientem. Miratur rei nouitatem Marcus, sciscitari cepit causam tantæ lætitiæ. Sed B. Borgiam silentio premebat, hæc tantum ingeminans: O si scires Marce, o si scires quantopere Deus amet Nostram Societatem. Hoc audito, Marcus tanto ardentius instat sibi rem vt patefaceret. Cumque vrgeret B. Borgiam importunius, tandem extorsit. Scias, inquit B. Borgia, Societati nostræ hoc priuilegium esse concessum, quod

Bouer to. l. p. 650 n. 37. & pag. 680. n. 2. & p. 685. n. 16. & 18. & p. 849. n. 26. to. 1. p. 655. n. 29. & pag. 776. n. 68. Imago l. 5. c. 8. p. 650.

Rib. in vita Borg. l. 4. c. 3. & Schot. l. 4. c. 3. n. 8. & c. 4. n. 7.

de bono videtur. c. 11. & l. 49. de diuersis. 165. pag. 676.

Inprimis offert se mihi id quod impressum est in Imagine primi seculi Societatis nostræ, Anno 1640. edita Antuerpiæ, quod multis annis ante eam impressam, à magnis didiceram Authoribus, & descriptum in meis Collectaneis habebam. Cum quidam decumberet ex quodam Ordine, vir Sanctissimus, & propè iam abisset à morte, fuit tamen compos & potens, essetq; iam eo loci & temporis, in quo, commonstrante præsertim Domino, ipsa veritas & videtur clarius, & liberius indicatur. Iubet itaque cum prius aliquantulum Lancij Opus, Tom. 2.